

Český národní výbor v Londýně proti vládám československé Národní fronty (vybrané dokumenty z let 1945–1947)

Tato edice dokumentů navazuje na edici „Protest proti československo-sovětské smlouvě. Otevřený dopis České národní jednoty v Londýně Anthony Edenovi z 20. ledna 1944“ publikovanou v *Securitas Imperii* č. 22 a doplňuje edici „Český národní výbor v Londýně a počátky českého protikomunistického odboje v zahraničí (vybrané dokumenty z let 1948–1950)“, která vyšla ve sborníku *Vyjádření úcty a vděčnosti – Sborník o protikomunistickém odboji*.¹

Český národní výbor (ČNV) založila v Londýně 15. dubna 1945 skupina politických aktivistů českého zahraničního protinacistického odboje jako opoziční uskupení proti československé vládě tzv. Národní fronty, která se ujala moci, či spíše uzurpovala si politickou moc počátkem dubna 1945. Zakladatelé a vůdčí představitelé ČNV navazovali na své předchozí postoje – v opozici proti mezinárodně uznaným oficiálním strukturám československého zahraničního odboje stáli takřka po celou dobu druhé světové války. Nejprve v poměrně krátkém období let 1939–1940 proti pařížskému Československému národnímu výboru jako Česká národní rada, resp. od ledna 1940 jako Česko-Slovenská národní rada v Paříži a od léta 1940 proti londýnskému Prozatímnímu státnímu zřízení ČSR v emigraci v rámci Asociace Čechů a Slováků a od roku 1942 jako Česká národní jednota (ČNJ) v Londýně a zčásti také od dubna 1943 jako Sdružení pronásledovaných a poškozených neústavní zahraniční vládou.²

V čele ČNV po jeho vzniku stanuli:³ jeden z nejvýše postavených meziválečných československých vojenských velitelů, armádní generál Lev Prchala (jako předseda); právník, bývalý diplomat, novinář a aktivista Československé národní demokracie a Národního sjednocení Karel Locher (ústřední tajemník); levicově orientovaný novinář, bývalý člen Komunistické strany Československa a Československé strany národ-

1 CHOLÍNSKÝ, Jan: Otevřený dopis České národní jednoty v Londýně Anthony Edenovi z 20. ledna 1944. *Securitas Imperii*, 2013, č. 22, s. 122–173; TÝŽ: Český národní výbor v Londýně a počátky českého protikomunistického odboje v zahraničí (vybrané dokumenty z let 1948–1950). In: ŽÁČEK, Pavel a kol.: *Vyjádření úcty a vděčnosti – Sborník o protikomunistickém odboji*. MO ČR, Praha 2013, s. 158–176.

2 Podrobnosti o vzniku a počátečních letech činnosti ČNV viz např. KUBÍK, Petr: Český protikomunistický a protibenešovský exil po roce 1945. In: JÁŠEK, Peter (ed.): *Protikomunistický odboj v střední a východní Evropě*. ÚPN, Bratislava 2012, s. 694–707; JANÍK, František: *Vznik, program a cíle České národní skupiny v Německu*. ČNS v Německu, München 1950; SLÁDEČEK, Zdeněk: *Struktur und Programm des tschechischen und slowakischen Exils*. Fides-Verlagsgesellschaft, München 1976, s. 54–69; dále exilové časopisy *Český boj za svobodu a demokracii* (Londýn), *České listy* (Londýn, Mnichov), *Bohemia* (Mnichov), jakož i memoranda a letáky ČNV včetně níže publikovaných. Podstatná část exilové časopisecké publicistiky Lva Prchaly, Karla Lochera a Zdeňka Sládečka je součástí prvního dílu připravované antologie exilové publicistiky CHOLÍNSKÝ Jan (ed.): *Pravá tvář. Antologie české exilové publicistiky 1948–1968*.

3 Hlavní představitelé ČNV jsou stručně představeni na konci tohoto úvodního textu.

ně socialistické Vladimír Ležák, vystupující pod pseudonymem „Ležák-Borin“ (první místopředseda). Dalšími členy užšího vedení byli: bývalý agrárníký funkcionář, rolník Václav Míšek (druhý místopředseda); národnědemokratický novinář Jiří Bertl (tajemník), bývalý major generálního štábu Zdeněk Sládeček (tajemník); úředník Josef Kratochvíl (tajemník).⁴

Předchozí spor této skupiny – byť někteří představitelé ČNV (Jiří Bertl, Václav Míšek⁵) se k ní připojili až na sklonku války a někteří z jejího širšího okruhu šli vlastní cestou (František Dvorník⁶, František Schwarz⁷) – s oficiální strukturou československého zahraničního odboje v čele s exilovým prezidentem Edvardem Benešem a předsedou exilové vlády Janem Šrámkem měl několik příčin a datoval se přibližně od podzimu 1939. Od počátku šlo především o Benešovu autokratičnost na úkor politické a názorové (programové) plurality a o vztah mezi Čechy a Slováky, respektive

- 4 Šlo o skupinu politicky nadstraničnou, jejíž členové byli před vstupem do ČNV členy politických stran zastupujících široké politické spektrum, případně nestraníky – od socialisty Vladimíra Ležáka-Borina přes zástupce středu křesťansko-sociálně orientovaného Lva Prchalů či agrárníka Václava Míška až po pravického národního demokrata Karla Lochera. Podrobnosti k jmenovaným lídrům ČNV od nich samých viz např. sedmistránkové prohlášení ČNV „Čechové v Londýně ohrožování v Praze smrtí“. ABS, f. Odbor politického zpravodajství MV (dále jen 2M), sign. 10102. Další údaje lze dohledat v níže uvedených materiálech Archivu bezpečnostních složek včetně trestních oznámení zpracovaných na vedoucí představitel ČNV československým ministerstvem vnitra v roce 1946. Tamtéž, f. Ústředna Státní bezpečnosti (dále jen 305), sign. 305-354-1.
- 5 Jiří Bertl a Václav Míšek byli takřka po celou dobu druhé světové války v exilu spojeni s Benešovým Prozatímním státním zřízením ČSR v emigraci – první jako zaměstnanec vlády (Nejvyššího kontrolního úřadu), druhý jako člen Státní rady zastupující agrární stranu.
- 6 František Dvorník (1893–1975), český římskokatolický kněz a mezinárodně uznávaný historik. V roce 1938 působil ve Francii jako konzultant československé vlády, po krátkém pobytu ve vlasti ještě na podzim 1938 odešel na studijní pobyt do Velké Británie, po rozpoutání války působil znovu ve Francii mj. jako „mediátor“ mezi českými a slovenskými politiky a francouzskou vládou. Po evakuaci do Velké Británie byl tři dny internován pro údajné spojení s nacistickým Německem. Politicky byl zastáncem středoevropské federace a patřil k „protibenešovské“ opozici, ale nestal se členem ČNJ ani ČNV. Po válce spolupracoval s českou redakcí BBC, s novináři Rudolfem Kopeckým a Přemyslem Papírníkem usiloval na přelomu let 1947/1948 o založení české odbojové skupiny paralelní k ČNV, což se pro nedostatek finančních prostředků nezdařilo. Po emigraci do USA se věnoval výhradně vědecké a pedagogické práci ve svém oboru na Harvardově univerzitě. Viz KOPECKÝ, Rudolf: *Vzpomínky starého novináře – část VIII.*, s. 48 (strojopis, Londýn 1981); NĚMEC, Ludvík: *František Dvorník – mistr historické syntézy*. Refugium Velehrad-Roma, Olomouc 2013, s. 79–86.
- 7 František Schwarz (1891–1947), bývalý člen Československé strany socialistické (do roku 1926) a poslanec za stranu Národní sjednocení (1935–1938), byl společně s žurnalistou R. Kopeckým (viz dále) a diplomatem Karlem Břetislavem Palkovským (1888–1978) poradcem generála Lva Prchalů na jaře a v létě 1938 v Polsku, později se stal zakladatelem a předsedou České národní rady a místopředsedou Česko-Slovenské národní rady ve Francii. Po příchodu do Velké Británie byl z popudu čs. zpravodajců zatčen pro údajné spojení s nacistickým Německem a prožil rok v internačním táboře (viz i případ F. Dvorníka). Po propuštění patřil v Londýně k opozici vůči E. Benešovi, byť se nepřidal k ČNJ vedené L. Prchalů a iluzorně se snažil o (na Benešovi) nezávislou spolupráci se sovětskými diplomaty. Napsal a vydal brožuru *Dr. Beneš o vojně před válkou i za ní* (vlastním nákladem, Londýn 1942). Navzdory varování přátel se počátkem roku 1946 vrátil do Československa a byl zatčen a držen ve vazební věznici Praha-Pankrác, kde v únoru 1947 za nevyjasněných okolností zemřel. Viz KAPLAN, Karel: *Protistátní bezpečnost 1945–1948. Historie vzniku a působení StB jako mocenského nástroje KSČ*. Plus, Praha 2015, s. 89–92; BERTON, Stanislav: Případ nejotřesnější. *Hlasy Čechů a Slováků v Austrálii*, 1983, č. 5, s. 7. Z doby poválečného Schwarzova věznění se dochovaly jeho zprávy – „Zpráva o česko-slovenské akci v Polsku“ (archiv editora) a „Moje politická činnost za druhé světové války“ (ABS, f. 305, sign. 305-112-6).

o uspořádání budoucího vnitrostátního česko-slovenského poměru, případně o participování na vytvoření středoevropské federace. Později se přidal odpor proti Benešově primárně prosovětské zahraničněpolitické orientaci, připravovanému režimu „omezené demokracie“ a *Košickému vládnímu programu* z 5. dubna 1945. Spor následně pokračoval od dubna 1945 do února 1948 intenzivní, nicméně svým dosahem omezenou opoziční činností proti koalici Národní fronty, jí nastolenému autoritativnímu politickému systému levicového typu a jí uskutečňovanému radikálně levicovému programu doprovázenému masovým porušováním lidských práv.

Bývalý československý prezident Edvard Beneš byl v roce 1939 v důsledku svého předchozího politického jednání ve značné míře zkompromitován – u Čechů a Slováků i u západních politiků,⁸ ale za pomoci jeho stoupenců se mu podařilo získat a po pádu Francie upevnit vedoucí exilovou pozici. Ještě předtím však odmítl požadavky Slovenské národní rady, vedené bývalým předsedou československé vlády agrárníkem Milanem Hodžou⁹ a katolicky orientovaným novinářem Peterem Pridavkem¹⁰, i Česko-Slovenské národní rady na nové státoprávní uspořádání, které by zajišťovalo Slovensku politickou autonomii a usilovalo o širší federativní uspořádání ve střední Evropě. Představitelé České národní rady vedené bývalým poslancem (zvolen 1935) československého Národního shromáždění za stranu Národní sjednocení Františkem Schwarzem se od přelomu let 1939/1940 podobně jako Hodžova Slovenská národní rada odmítli podřídit Československému národnímu výboru vedenému formálně

- 8 Beneš byl zdiskreditován krachem své zahraniční politiky a následnou kapitulací před německými požadavky na československé pohraniční území, jakož i následnou abdikací a opuštěním oslabeného státu. Před francouzskými a britskými diplomaty byl Beneš zkompromitován svou tajnou diplomacií z poloviny září 1938, kdy vyslal do Paříže jako tajného posla československého ministra sociální péče Jaromíra Nečase s nabídkou části pohraničí Hitlerovi, přičemž žádal o zprostředkování této nabídky Francii a Anglii, načež po známých mnichovských událostech obvinil tyto dva státy ze zrady československé věci. Tato mise byla Benešovým „kostlivcem ve skříni“ tím spíše, že byla prokazatelná jeho dochovanými písemnými instrukcemi pro Nečase.
- 9 Milan Hodža (1878–1944), slovenský právník a politik, vůdčí představitel slovenské části agrární strany, předseda československé vlády (1935–1938), zastánce myšlenky slovenské autonomie a středoevropské federace, předseda exilové Slovenské národní rady a Česko-Slovenské národní rady v Paříži (1939–1940). Pro neshody s E. Benešem odjel z Londýna do Spojených států amerických, kde po těžké nemoci ještě před koncem války zemřel. K jeho životu a dílu viz CAMEL, Samuel: *Štátnik a národohospodář Milan Hodža 1878 – 1944*. Veda, Bratislava 2001; HODŽA, Milan – ŠKULTÉTY, Jozef: *Polemika o československom rozkole*. Politologický odbor Matice slovenskej, Martin 2008; HODŽA, Milan: *Federácia v strednej Európe a iné štúdie*. Kalligram, Bratislava 1997.
- 10 Peter Pridavok (1902–1966), slovenský novinář, překladatel a exilový politik římskokatolické orientace – v exilu od dubna 1939. Společně s M. Hodžou a Š. Osuským hlavní představitel slovenské opozice proti politice E. Beneše a Prozatímního státního zřízení ČSR v emigraci nejprve v Paříži jako zastánce slovenské autonomie a poté v Londýně jako zastánce samostatného slovenského státu. V Paříži tajemník Slovenské národní rady (pod předsednictvím M. Hodži) a jednatel Česko-Slovenské národní rady (rovněž pod předsednictvím M. Hodži); po evakuaci do Velké Británie a internaci na základě obvinění z údajného spojení s nacistickým Německem předsedou Slovenské národní rady v Londýně, z které po únoru 1948 vzešla Slovenská národní rada v zahraničí za předsednictví bývalého diplomata Karola Sidora (nejvýznamnější slovenská politická exilová organizace do roku 1960 a po sloučení se Slovenským osvobodovacím výborem F. Ďurčanského do roku 1969), na základě této exilové struktury poté vznikl Světový kongres Slováků (1970–1989), jeden z neúspěšnějších exilových kulturně-politických projektů středoevropských a východoevropských národů.

předválečným předsedou Československé strany lidové, katolickým knězem J. Šrámkem a reálně bývalým prezidentem E. Benešem.¹¹

Během evakuace československého politického a vojenského odboje z Francie do Velké Británie dodali zpravodajští stoupenci bývalého prezidenta Beneše v čele s podplukovníkem Františkem Moravcem britským úřadům sérii křivých nařčení představitelů „protibenešovské“ opozice (ze spolupráce s nacistickým Německem). Na jejich základě byli na britském území internováni jako „proněmečtí podezřelí“ František Schwarz, Karel Locher, Vladimír Ležák-Borin, František Dvorník, Peter Prídavok a další – a to v době od několika dní po mnoho měsíců, než se ukázalo, že pro tato nařčení neexistují žádné důkazy.¹² Většina z internovaných se po svém propuštění sdružovala v neformálních i formálních strukturách opozice proti v Londýně ustavenému Prozatímnímu zřízení ČSR v emigraci vedenému Edvardem Benešem a průběžně musela čelit různým atakům ze strany Beneše a jeho stoupenců. Předseda České národní jednoty (založené v roce 1942) L. Prchala např. vyhrál v říjnu 1943 ve Velké Británii soudní spor s redaktorem oficiální tiskoviny československé exilové vlády *Čechoslovák*, synovcem prezidenta Bohušem Benešem, kterého žaloval pro pomluvy publikované v uvedeném časopise. Česká národní jednota v otevřeném dopise britskému ministru zahraničí A. Edenovi z ledna 1944 veřejně odmítla Benešem a jeho stoupenci vykonstruovanou „právní“ teorii Benešovy prezidentské kontinuity, jakož i platnost československo-sovětské smlouvy uzavřené a ratifikované v Moskvě v prosinci 1943.¹³

Činnost české a slovenské zahraniční politické opozice proti Prozatímnímu zřízení ČSR v emigraci a problematika politických sporů v zahraničí během válečných let jsou souhrnně podrobněji popsány pouze v monografii *Proti Benešovi! Česká a slovenská protibenešovská opozice v Londýně 1939–1945*,¹⁴ která má své přednosti, ale i značné nedostatky. Je přínosná zejména chronologicky pojatým přehledem dané problematiky s mnoha zajímavými vhledy i náčrtem postojů britské vlády k „protibenešovské“ opozici, zpracovaným na základě dokumentace z britských archivů. Nedostatkem této práce je podání (či spíše zastření) dobového kontextu a s ním také absence relevantního výčtu důsledků Benešovy válečné politiky, absence různých, nikoli marginálních podrobností, mísení popisovaných opozičních struktur (uvnitř a vně Prozatímního státního zřízení ČSR v emigraci) nebo některé drobné nepřesnosti.¹⁵

11 KUKLÍK, Jan: *Vznik Československého národního výboru a Prozatímního státního zřízení ČSR v emigraci v letech 1939–1940*. Karolinum, Praha 1996; TÝŽ: *Londýnský exil a obnova československého státu 1938–1945*. Karolinum, Praha 1998; BRANDES, Detlef: *Exil v Londýně: 1939–1943. Velká Británie a její spojenci Československo, Polsko a Jugoslávie mezi Mnichovem a Teheránem*. Karolinum, Praha 2003.

12 Svědectví o těchto zatčeních vydali sami poškození v mnoha letáčích a článcích v exilovém tisku, další údaje lze nalézt v dokumentech dochovaných v ABS, mj. f. Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky (dále jen 302), sign. 302-176-5, Písemný materiál postupně předaný anglickým úřadům ve věci podezření vůči československým osobám, s. 1–23.

13 CHOLÍNSKÝ, Jan: *Protest proti československo-sovětské smlouvě*, s. 129–134.

14 KUKLÍK, Jan – NĚMEČEK, Jan: *Proti Benešovi! Česká a slovenská protibenešovská opozice v Londýně 1939–1945*. Karolinum, Praha 2004.

15 Kontext Benešovy válečné politiky je vymezen jeho názory prezentovanými v knize *Democracy today and tomorrow*. Macmillan Company, New York 1939 (první české vydání *Demokracie dnes a zítra*. Kruh přátel československé knihy, London 1941), jeho diktátorským jednáním a zneužíváním zpravodajské

Z dobové literatury lze k danému tématu dohledat brožury kritické vůči Prozatímnímu státnímu zřízení ČSR v emigraci a jeho autokratickému vůdci – *Naše akce* od Karla Lochera (*Naše akce*, London 1942) a *Dr. Beneš o vojně před válkou i za ní* od Františka Schwarze (vlastním nákladem, London 1942) či brožuru propagující středoevropský federalismus *Západoslovanská federální unie* (nákladem Západoslovanského ruchu, London – Edinburgh 1942), kterou sestavil editor s pseudonymem dr. Vladimír Jezerník (podle různých indicií šlo buď o historika Františka Dvorníka, nebo o právníka Karla Lochera). Významné jsou memoárové práce Rudolfa Kopeckého – brožura *Československý odboj v Polsku v roce 1939* (Jan Beran, Rotterdam 1958) nebo prozatím nepublikované *Vzpomínky starého novináře, části VII a VIII* (Londýn 1975 a 1981).¹⁶ Ze slovenských dobových publikací lze poukázat na spisky Štefana Osuského *Pravda vítazí, „Řízená demokracie“ pri práci, Triedenie duchov nastalo, Beneš a Slovensko* (Continental Publishers and Distributors, London 1942 a 1943), práci Milana Hodži *Federation in Central Europe – Reflections and reminiscences* (Jarrold Publishers, New York 1943) a na deníkové záznamy diplomata Karola Sidora, případně na pozdější práce exilového politika Ferdinanda Ďurčanského a exilového historika Františka Vnuka.¹⁷

Daleko horší stav (než z období před rokem 1945), jak z hlediska dostupnosti pramenů, tak i z hlediska historiografického zpracování, je dnes v problematice české zahraniční politické opozice proti československé vládě Národní fronty od dubna 1945 do února 1948, která kritizovala režim zavedený po válce ve vlasti – likvidaci politické plurality, masové porušování lidských práv, sovětofilskou zahraniční politiku a neúměrný podíl komunistů na moci. K dispozici je pouze jedno věcné sborníkové pojednání vztahující se samostatně k ČNV,¹⁸ přičemž zmínky v odborných mono-

služby, soustavnou snahou o potírání opozičních názorů a opozice neetickými prostředky, sovětofilskou zahraniční politikou a preferováním zpravodajské spolupráce se Sověty oproti hostitelským Britům, dvěma cestami do Moskvy (1943 a 1945) a jednáními se sovětskými, českými a slovenskými komunisty, resp. závazky vůči nim, podílem na nastolení autoritativního politického režimu masově porušujícího základní lidská práva atd. Důsledkem Benešovy politiky byla sovětizace Československa částečně od dubna a května 1945 a plně od února 1948 až do listopadu 1989. K mísení opozičních struktur lze podotknout, že byl velký rozdíl mezi vnitřní „opozicí“ např. R. Bechyněho, ale i R. Kopeckého (nemluvě o Benešově „diplomatovi“ a sovětském „nadháněči“ Z. Fierlingerovi) a vnější opozici České národní jednoty a spol.

- 16 Osmidílné *Vzpomínky starého novináře* jsou gigantické memoáry národnědemokratického novináře Rudolfa Kopeckého sepsané v letech 1960–1981 a soukromě rozšiřované v nemnoha strojopisných kopiích (k dispozici v pražské knihovně Libri prohibiti).
- 17 SIDOR, Karol: *Šest' rokov vo Vatikáne*. Obrana, Scranton PA 1947; TÝŽ: *Vyznanie a stanoviská k politike exilu*. Odbočka Združenia priateľov Slovenska, Zürich 1974; ĎURČANSKÝ, Ferdinand: *Právo Slovákov na samostatnosť vo svetle dokumentov*. Biela kniha I–IV. Ivan Štelcer, Trenčín 1991; TÝŽ: *Die slowakische Frage – eine internationale Frage*. Slowakisches Befreiungskomitee, München – Walperlach 1954; POLAKOVIČ, Štefan – VNUK, František: *Zabraněné akcie na záchranu a obnovenie slovenskej samostatnosti (1943–1948)*. Slovak Research Institute of America, Lakewood – Hamilton 1988; VNUK, František: *Rebelanti a suplikanti (Slovenská otázka v ilegálite a v exile 1944–1945)*. The Slovak Research Institute of America, Lakewood – Ohio 1989; VICEN, Jozef: *Vo víroch rokov 1938–1988*. Lúč, Bratislava 1999.
- 18 KUBÍK, Petr: *Český protikomunistický a protibenešovský exil po roce 1945*. Historik Karel KAPLAN věnoval problematice ČNV jednu kapitolu nazvanou „Předúnorová emigrace česká“ v práci *Poúnorový exil 1948–49* (Dialog, Liberec 2007, s. 35–54), jejíž předností je relativně průkopnická prezentace podrobností a hlavními nedostatky jsou chybějící odkazy na zdroje a celková interpretace sesbíraných informací.

grafích a studiích buď zcela chybějí, nebo jsou až na výjimky nepřesné či tendenčně manipulativní. Rozsáhlý pramenný materiál o ČNV a jeho hlavních představitelích je dohledatelný v řádu několika tisíc stran v Archivu bezpečnostních složek, nicméně originály letáků, prohlášení a brožur, z nichž podstatná část byla vydávána v angličtině, jsou z větší části nedostupné – archivy ČNV ani jeho tří lídrů se nedochovaly, a tak jsou fragmentární záznamy o jejich činnosti roztroušeny pouze v několika institucionálních a soukromých sbírkách.¹⁹

Aktivitami ČNV (dle dobové terminologie „prchalovců“) jakožto nepovolené (protirežimní) opozice se intenzivně zabývala poválečná československá zpravodajská služba, některé souhrny v této věci zpracovávaly zpravodajské špičky ministerstva vnitra, jako např. Zdeněk Toman nebo Jindřich Veselý, dochovalo se také nařízení z 12. září 1946 infiltrovat Prchalovy stoupence v Německu československými agenty, které vydal známý komunistický funkcionář (a sovětský agent) Karel Vaš, s několika dalšími souvisejícími dokumenty.²⁰ Zprávy o činnosti londýnské opozice byly pravidelně dodávány předsedům vlády Zdeňku Fierlingerovi a Klementu Gottwaldovi, ministru zahraničí Janu Masarykovi, ministru národní obrany Ludvíku Svobodovi, ministru informací Václavu Kopeckému a kanceláři prezidenta republiky. V materiálech zpravodajských služeb a ministerstva vnitra se dochovaly také přepisy anglicky psaných memorand a provolání ČNV, článků a případně i celých čísel časopisů vydávaných Ležákem-Borinem (zejména *Central Press Europe*) a jejich české překlady pořízené ministerstvem vnitra, jakož i shrnutí obsahů publikací Ležáka-Borina z let 1945–1946: *Reconstruction and Deconstruction* (Czech National Union, London 1945), *To-morrow's Dawn – After the Century of the Grave-Diggers* (The Polish Library, Glasgow 1945) a *The Protectorate of Czechoslovakia* (Edgar G. Dunstan & Co, London 1945).²¹

Důležitým svědectvím o širší londýnské opozici proti vládě Národní fronty od dubna 1945 do února 1948 jsou vedle materiálů, které vedly československé bezpečnostní složky (jakož i britské úřady), opět *Vzpomínky starého novináře – část VIII* Rudolfa Kopeckého, které brilantně zachycují také poválečnou atmosféru ve Velké Británii. Oproti českým badatelům, kteří se mohou opřít o Kopeckého ojedinelé – nicméně subjektivně zabarvené – podrobné svědectví, mají dnes slovenští badatelé o slovenské zahraniční opozici k dispozici jak vícero svědectví a memoářů, tak i některé solidní

19 Materiál o ČNV v *Archivu bezpečnostních složek* je uložen zejména v následujících fondech: f. Zemský odbor bezpečnosti Praha (300); f. Různé bezpečnostní spisy po roce 1945 (304); f. Ústředna Státní bezpečnosti (305); f. Odbor politického zpravodajství MV (2M). Z institucionálních sbírek je důležitá pozůstalost Vladimíra Pekelského *Pekelsky Nachlass* v mnichovské knihovně Collegium Carolinum, z osobních archivů pak sbírka českého exulanta žijícího v Austrálii Stanislava Bertona, který byl ve druhé polovině čtyřicátých a počátkem padesátých let aktivním členem ČNV. Část své sbírky Berton věnoval soukromému dokumentaristovi Janu Kratochvilovi, který v Brně provozuje vlastní Muzeum československého exilu, druhou část pražské knihovně exilu a samizdatu Libri prohibiti. Archiv editora obsahuje kopie z Collegia Carolina, z Bertonovy sbírky i další materiály získané jako dary od pouťorových českých exulantů.

20 Viz Příloha č. 4.

21 Periodika, brožury a články Vladimíra Ležáka-Borina (včetně uvedených) jsou opakovaně zmiňovány a většinou také anotovány nebo v překladu prezentovány v materiálech československého ministerstva vnitra z let 1945–1948, dochovaných v ABS.

práce exilových i polistopadových historiků (z nichž k nejpřínosnějším patří studie českého historika Petra Kubíka a slovenských historiků Beaty Katrebové-Blehoové a Róberta Letze).²² Svě klady a z větší části i zápory (podobného typu jako výše zmíněná práce *Proti Benešovi!*) pak má monografie českých historiků Václava Vondráška a Jana Peška *Slovenský poválečný exil a jeho aktivity (1945–1970)*, která se zabývá bezprostředně poválečným slovenským exilem zhruba na polovině ze 734 stran textu.²³

Situaci a činnost české zahraniční opozice v jejím širším spektru – včetně ČNV – lze z výše uvedených důvodů prozatím popsat spíše ve stručném přehledu s tím, že nejčtenější a nejpřesnější údaje jsou k dispozici právě o ČNV. Jeho představitelé v čele se Lvem Prchalou, Karlem Locherem a Vladimírem Ležákem-Borinem se na sklonku války rozhodli zůstat v britském exilu a vytvořili první, jedinou stabilnější a nepochybně nejvýznamnější formální opoziční skupinu, resp. organizaci. Vedle londýnského ústředí se jim podařilo ustavit ještě pobočky ve Francii, kde byly navázány kontakty s blízkými spolupracovníky generála Charlese de Gaulla (byť ten se nakonec k osobnímu setkání s Prchalou neodhodlal), a v Belgii (v čele byl Prchalův syn Ladislav), jakož i síť spolupracovníků v Německu, Rakousku a Itálii. ČNV vydával memoranda, prohlášení a zprávy, účastnil se různých setkání a konferencí, spolupracoval s polskými, slovenskými, ukrajinskými, maďarskými, pobaltskými a dalšími exilovými aktivisty. Po skončení války dále spoluutvářel činnost Středoevropského federálního klubu (s pobočkami v Londýně, Paříži, Římě a Bruselu), na jehož založení se lídři ČNV podíleli už v roce 1943. Středoevropský federální klub byl součástí širší organizace komunismem porobených národů Intermaria, tj. zástupců národů nacházejících se mezi Baltským, Černým a Jaderským mořem, s níž se prolínaly ještě další exulantské organizace – Antibolševická liga pro osvobození národů a Antibolševický blok národů. Samostatnou kapitolou je napojení lídrů ČNV na britskou zpravodajskou službu, jakož i jejich spolupracovníků na služby francouzské či americké – dodejme, že v roce 1947 dostal Lev Prchala britský pas a na přelomu let 1947/1948 podnikl několik cest do Německa, Francie a Belgie, přičemž na té do Německa ho doprovázeli dva britští důstojníci.²⁴

Vedle společné politické, vydavatelské a publicistické činnosti ČNV stojí za zvláštní zmínku sólová publicistická a vydavatelská produkce jeho prvního místopředsedy –

22 KUBÍK, Petr: Slovenský exil v Itálii. *Securitas Imperii*, 2012, č. 21, s. 26–47; LETZ, Róbert: Slovenský politický exil a komunizmus v európskom kontexte. In: JÁŠEK, Peter: *Politický exil z krajín strednej a východnej Európy. Motívy, stratégie, aktivity a perspektívy na Východe a Západe, 1945 – 1989*. ÚPN, Bratislava 2017, s. 19–42; BLEHOVÁ, Beáta: Kauza Ferdinand Durčanský a jeho exilová činnosť v Rakousku. *Historický zborník*, 2006, roč. 16, č. 1–2, s. 69–77; KATREBOVÁ-BLEHOVÁ, Beáta: Karol Sidor a americkí Slováci v kontexte americko-slovenských vzťahov (1938 – 1953). In: *Historický zborník*, 2009, roč. 19, č. 1, s. 82–98. Slovenská historička B. Katrebová-Blehoová se tématu podrobně věnovala také ve svých referátech na mezinárodních konferencích o Světovém kongresu Slováků a k 70. výročí komunistického převratu.

23 VONDŘÁŠEK, Václav – PEŠEK, Jan: *Slovenský poválečný exil a jeho aktivity 1945–1970. Mýty a realita*. Veda, Bratislava 2011. Druhá polovina textu publikace se zabývá následným vývojem po roce 1948.

24 Uvedená činnost ČNV je zaznamenána zejména v následujících fondech a složkách ABS, f. 2M, sign. 10648, sign. 101102, sign. 12275, sign. 12276, sign. 12277, sign. 12278; f. 305, sign. 305-354-1, sign. 305-344-3, f. 302, sign. 302-138-6, sign. 302-138-2 a f. 304, sign. 304-215-2.

novináře Vladimíra Ležáka-Borina, který se s ČNV ve čtyřicátých a padesátých letech několikrát rozešel a zase sešel – např. koncem roku 1946 po sporu o užší součinnost s polskou exilovou vládou.²⁵ Tento enfant terrible ČNV sepsal a dal do oběhu velké množství nekompromisních a vzhledem k jeho dřívějším politickým a žurnalistickým zkušenostem (zahrnujícím i osobní přátelství s manželi Gottwaldovými a studijní pobyt v Moskvě) vysoce kvalifikovaných, originálních a informativních textů v angličtině.²⁶ Rozesílal je jak britskému tisku, tak představitelům politického a veřejného života – kritizoval československou Národní frontu a předpovídal blížící se sovětizaci Československa, ale rovněž varoval adresáty před sovětskou strategií a další expanzí sovětského komunismu. Ležák-Borin znal komunistickou taktiku a strategii z vlastní zkušenosti a metody, které si osvojil jako komunista, neváhal využívat v boji proti komunistům, kteří ho považovali za velmi nebezpečného protivníka – jeho „osobní složka“ vedená Státní bezpečností byla stejně obsáhlá jako ta Prchalova.

V prvních třech poválečných letech byl ČNV jedinečnou organizací, byť nikoli jedinou českou skupinou v zahraničí, která otevřeně kritizovala československý politický režim a varovala před komunismem formou apelů na britské a další politické a žurnalistické kruhy. Ve Velké Británii, resp. v Londýně vyvíjeli paralelní – byť poněkud umírněnější – činnost redaktoři českého vysílání BBC (zejména bývalý redaktor *Národních listů* Rudolf Kopecký²⁷, ale i katolicky orientovaný Přemysl Papírník²⁸ a sociální demokrat Josef Kosina²⁹), kteří se po válce rovněž nevrátili do vlasti a s nimiž

- 25 Podle údajů z několika dochovaných svazků (např. ABS, f. 302, sign. 302-138-6, s. 82) v tomto sporu V. Ležák-Borin prosazoval co nejtěsnější spolupráci s polskou exilovou vládou, zatímco L. Prchala s ním nesouhlasil a byl pro spolupráci volnější.
- 26 V roce 1945 vydával V. Ležák-Borin periodikum *Czech Press Service*, od června 1945 přidal bulletin *Centropress*, ale oba listy byly v září 1945 britskými úřady zastaveny z důvodu porušení předpisů o hospodaření papírem. Proto začal vydávat neperiodické tiskoviny jako *The Letter* nebo *The Outlook* a samostatné brožury zmíněné výše – *Reconstruction and Deconstruction*, *To-morrow's Down – After the Century of the Grave-Diggers* a *The Protectorate of Czechoslovakia*.
- 27 Rudolf Kopecký (1893–1981), český novinář národně liberální orientace spjatý s Československou národní demokracií. Od jara 1939 spolupracovník generála L. Prchaly v Polsku, příslušník československého zahraničního vojska ve Francii a Velké Británii, od počátku roku 1942 do května 1945 zaměstnanec Prozatímního státního zřízení ČSR v emigraci, od roku 1945 externista a od roku 1948 stálý zaměstnanec českého vysílání BBC v Londýně, zakladatel Československé národní demokracie v exilu, nejvýznamnější pravcový žurnalista českého protikomunistického odboje v zahraničí. Podrobná studie o něm viz CHOLÍNSKÝ, Jan: Národní demokrat Rudolf Kopecký v boji za svobodu vlasti. Poslední „mladočech“ a první žurnalista středopravicového politického tábora v exilu. In: JÁŠEK, Peter (ed.): *Politický exil z krajín strednej a východnej Európy. Motívy, stratégie, aktivity a perspektívy na Východe a Západe, 1945 – 1989*, s. 147–216.
- 28 Přemysl Papírník (1907–1992), český právník a žurnalista římskokatolické orientace, před druhou světovou válkou londýnský dopisovatel deníku *Národní politika*, za druhé světové války redaktor rozhlasové stanice BBC, kde setrval až do šedesátých let. Koncem čtyřicátých let a v padesátých letech předseda Syndikátu českých novinářů v Londýně. Podle pamětníků byl mimořádně vzdělaný a kultivovaný. Už koncem třicátých let odhaloval pravou tvář sovětského diktátora Stalina, později byl nekompromisním až ironizujícím kritikem E. Beneše.
- 29 Josef Kosina (1905–1977), český žurnalista sociálně demokratické orientace. V roce 1939 zahajoval první české vysílání BBC, po skončení války zůstal v Londýně a v britském rozhlasu působil i po únoru 1948. Byl zde činný až do začátku sedmdesátých let. V exilu patřil k „pravcovým“ oponentům hlavního proudu československé sociální demokracie. Podrobnosti o paralelní opoziční činnosti (s ČNV)

spolupracoval až do svého odjezdu z Velké Británie do Spojených států také historik a katolický kněz František Dvorník. Ve Spojených státech byl jedinou výraznější českou opoziční tribunou proti poválečné Národní frontě saintlouiský *Hlas* a nejvýraznějším opozičním autorem římskokatolický kněz Václav Mikolášek, dále lze zmínit také aktivity Jana Antonína Bati sídlícího v Brazílii a týmu jeho spolupracovníků.

V Německu a Rakousku se pod vedením právníka a novináře Jana Pecháčka v letech 1945–1946 začalo formovat opoziční hnutí s názvem Nové Československo, prezentující se na stránkách několika „na koleně“ vydávaných časopisů.³⁰ Jeho činnost však byla zmařena a fakticky ukončena, když americká okupační správa vyhověla žádosti československé vlády a na přelomu let 1946/1947 deportovala Pecháčka s několika jeho spolupracovníky do Československa, kde byli uvězněni a odsouzeni. V západních zónách Německa a Rakouska na Pecháčkovu hnutí v roce 1947 přímo i nepřímou navázaly další dvě skupiny organizované bývalými členy české nacionalistické organizace Vlajka – Sdružení Čechů a Slováků v zahraničí vedené Vladimírem Pekelským³¹ a Křižáci (resp. Svobodní křižáci, Českoslovenští křižáci) vedení Milošem Svobodou³². Spojení s ČNV navázal už Pecháček, ale na užší spolupráci nedošlo vzhledem k nesouhlasu Prchalů s jeho „československým“ zaměřením na rozdíl od „českého“ zaměření ČNV a na druhé straně vzhledem k Pecháčkovým plánům bezprostředně organizovat

včetně vlastních aktivit uvádí novinář Rudolf Kopecký (*Vzpomínky starého novináře VIII*, s. 3–62). Rozsáhlá životopisná studie s podrobným vyličením Kopeckého aktivit od počátku jeho exilové anabáze v roce 1939 (k odchodu do exilu a zahájení odboje byl pověřen předsedou „protihradní“ legionářské organizace Rudolfem Medkem, šéfredaktorem *Národních listů* Vojtěchem Holečkem i premiérem Rudolfem Beranem) viz CHOLÍNSKÝ, Jan: *Národní demokrat Rudolf Kopecký v boji za svobodu vlasti – poslední mladočech a první žurnalista středopravicového politického tábora v českém exilu*, s. 147–215.

- 30 Činnost Jana Pecháčka (bývalého člena hnutí Vlajka) a spol. je popsána v nedatovaném strojopisu „Česká národní skupina v Německu“ (v archivu editora) a v dochovaných spisech ministerstva vnitra.
- 31 Vladimír Pekelský (1920–1975), významný český exulant žijící v Mnichově a Kolíně nad Rýnem, přinejmenším do dubna 1953 významný představitel českého protikomunistického odboje. Do exilu uprchl v roce 1946 jako bývalý člen nacionalistického hnutí Vlajka a protektorátního Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě, v poválečném období vyvíjel vesměs marginální politickou a publicistickou aktivitu v americké okupační zóně Německa. Po únoru 1948 přeměnil svou politickou skupinu na německou odnož londýnského ČNV (od něhož získal mandát k zastupování v Německu), pracoval pro americké zpravodajské služby, v letech 1950–1960 vydával významný exilový pravicový měsíčník *Bohemia*, vybudoval archiv domácích i exilových periodik a dokumentů. V roce 1951 se s ČNV rozešel a spoluzaložil exilovou politickou organizaci Sdružení českých demokratických federalistů a stal se jejím předsedou. V dubnu 1953 byl během pobytu v Rakousku unesen StB a držen v internaci v sovětské okupační zóně, kde se zavázal ke spolupráci s StB, načež se mohl vrátit do Mnichova. Poté v SRN pokračoval v intenzivním politickém protikomunistickém aktivismu až do konce padesátých let, zároveň dodával zprávy StB, která měla podezření, že svou identitu agenta vyzradil západním rozvědkám. Více k němu viz CHOLÍNSKÝ, Jan: *Causa Vladimír Pekelský a fenomén viny. Příspěvek k dějinám zahraničního protikomunistického odboje. Distance. Revue pro kritické myšlení*, 2012, roč. 15, č. 2–4.
- 32 Miloš Svoboda (1920–1985), jeden z poválečných českých „předúnorových“ exulantů v západních zónách Rakouska a Německa, kde vyvíjel vesměs marginální politickou a publicistickou aktivitu – organizoval skupinu Křižáci opoziční vůči československé Národní frontě a v letech 1947–1950 vydával strojopisný časopis *Integral*. V letech 1960–1968 byl šéfredaktorem významného českého exilového tištěného měsíčníku *České listy*, vydávaného v Mnichově pod záštitou londýnského ČNV, od roku 1969 až do své smrti v roce 1985 byl vydavatelem a šéfredaktorem dalšího významného exilového pravicově orientovaného měsíčníku *Národní politika*.

silné opoziční hnutí v Československu, pro což mu ČNV připadal málo akční a příliš úřednický. Kontakt mezi Prchalou a Pecháčkem byl přerušen Pecháčkovou deportací do Československa. O navázání spolupráce s ČNV se v roce 1947 pokusil úspěšněji Pekelský a počátkem roku 1948 získal od Prchaly a spol. mandát k zastupování ČNV v Německu, přejmenoval svoji skupinu na Českou národní skupinu v Německu a dále ji prezentoval jako součást ČNV (až do rozchodu v září 1951, kdy založil Sdružení českých demokratických federalistů).³³

Situace, v jaké se všechny skupiny protestující v zahraničí proti poměrům ve vlasti nacházely po skončení války a po necelé tři následující roky, byla pro ně jednoznačně nepříznivá. Kromě nedostatku zázemí a finančních prostředků proti nim stály na Západě přetrvávající iluze o Sovětském svazu a východních komunistech – mezi čestné výjimky patřila např. Katharine Stewart-Murray vévodkyně z Athollu se svou britskou Ligou pro evropskou svobodu.³⁴ Zároveň v Československu vyvíjely intenzivní činnost proti zahraniční opozici bezpečnostní složky – jejichž stálý zájem o ČNV je patrný z dochované dokumentace – spojenou s otevřenou osočující kampaní a perzekucí sympatizantů a rodinných příslušníků ČNV.³⁵ Autoritativní režim sovětofilské koalice Národní fronty, kde neexistovala politická opozice, svoboda slova ani možnost uplatnit tradiční právní postupy, pro opoziční zahraniční aktivisty rovněž představoval průběžné ohrožení jejich osobní existence politickými procesy v případě nucené repatriace.

Situaci na Západě dobře vyjadřují následující charakteristiky poválečné nálady ve Velké Británii, publikované v pamětech novináře Rudolfa Kopeckého: *Pomalů, brozně pomalů se šířila znalost toho, co se dělo v impériu Kremlu.*³⁶ [...] *Veřejné mínění západního světa ve své převážné většině bylo naprosto zmateno a nedovedlo si uvědomit, že ač západní mocnosti vyhrály válku, jsou na nejlepší cestě prohrát mír, a že situace ve světě bude ještě horší než před válkou. Byl sice poražen nacismus a s ním i italský fašismus, ale bolševická diktatura se rozšířila na mnoho zemí, jež předtím nikdy nepodléhaly Kremlu. Válečné nadšení v „strýče Joe“ (tj. Josifa Vissarionoviče Stalina – pozn. autora) a pošetilá víra, že bolševictví přestalo*

33 ČNV v Londýně naléhal na Pekelského, aby usiloval o smír s lidem Křížáků Milošem Svobodou a aby se také Svobodova skupina přihlásila k ČNV. To vbrzku většina členů – až na několika výjimek včetně M. Svobody – akceptovala a Česká národní skupina v Německu se dále rozšiřovala. Svoboda se s ČNV později sblížil a od roku 1960 se dokonce stal šéfredaktorem (1960–1970) měsíčníku spjatého s ČNV, v Mnichově vydávaných *Českých listů*. K činnosti a osudu Vladimíra Pekelského podrobně viz CHOLÍNSKÝ, Jan: *Causa Vladimír Pekelský a fenomén viny*.

34 Vévodkyně z Athollu, Katharine Stewart-Murray (1883–1960), britská politička a sociální aktivistka. V meziválečné době se zaměřovala na problematiku sociální a zdravotní péče, koncem třicátých let byla vzhledem ke své podpoře republikánské strany ve španělské občanské válce přezdívána „Red Kitty“. Avšak poté, co se přesvědčila o zhoubné podstatě sovětského komunismu, se ve čtyřicátých a padesátých letech stala jednou z nejvýraznějších postav protikomunistického a protisovětského aktivismu na Západě a vyvíjela velké úsilí na pomoc exulantům z komunisty ovládaných států. Ke kontaktům vévodkyně z Athollu s ČNV a českým poválečným exilem ve Velké Británii viz KOPECKÝ, Rudolf: *Vzpomínky starého novináře VIII*, s. 54–58.

35 O pokusu vytvořit ilegální síť mezi ČNV v Londýně a jeho spolupracovníky v Československu počínaje létem 1945, která byla odhalena a v průběhu následujícího roku československými bezpečnostními orgány zlikvidována, v důsledku čehož došlo i k částečnému útlumu činnosti ČNV, píše KUBÍK, Petr: *Český protikomunistický a protibenešovský exil po roce 1945*, s. 696–698. K této problematice viz např. ABS, f. 2M, sign. 11704, sign. 10648, f. 305, sign. 305-354-1 a f. 302, sign. 302-138-2.

36 KOPECKÝ, Rudolf: *Vzpomínky starého novináře VIII*, s. 13.

být bolševictvím a stalo se ruským, polským, československým apod. nacionalismem, to všechno dohasínalo velmi pomalu. „Lidová demokracie“ (tj. „krycí označení“ československého autoritativního systému – pozn. autora) byla považována za demokracii skutečnou, i když snad v některých směrech méně dokonalou, než byla ta západní. [...] Bolševici a jejich přísluhovači vyvinuli v tomto směru propagandu velmi účinnou. Nalezli přitom značnou podporu v levicových kruzích Británie a Spojených států. Státníci, kteří dosud soustavně ujišťovali své národy, že se Rusko demokratisuje a liberalisuje, nebyli ani trochu ochotni doznat, že se mýlili a že mají o tom velmi nepříjemné doklady, o nichž se rozhodli mlčet jako zařezaní.³⁷

Protiprchalovskou aktivitu státních, resp. politických orgánů v Československu lze doložit jak dochovanými archivními materiály o perzekuci a perzekuci spolupracovníků ČNV ve vlasti, tak i dobovými články v českém tisku. V jednom z nich, publikovaném v sociálnědemokratickém *Právu lidu*, mj. stálo: *Zemské ústředně státní bezpečnosti v Čechách se v těchto dnech podařilo odhalit stopu o činnosti agentů zrádného degradovaného generála Prchalovy, jenž se se svou, z národa vyloučenou skupinou v Londýně snažil nasadit na území našeho státu své rozvratné ilegální buňky, které byly ve spolupráci se Zemským odborem bezpečnosti a s vojenskými orgány v zárodku zneškodněny. Rozvratný materiál byl poslán z Londýna do Prahy po zvlášť spolehlivých poslech a byl rafinovaně maskován. Letáky, manifesty a směrnice pro ilegální práci byly bezpečnostními orgány objeveny v plechovkách s mletou kávou, kakaem a čajem. Zásilky byly částečně maskovány jako dárky a byly pašovány do republiky různými zrádci, kteří se dali do žoldu vlastizrádné londýnské kliky. Tytéž osoby prováděly kurýrskou službu a dodávaly do Londýna falešné zprávy o československých poměrech. Zprávy pocházely od našich reakčních kruhů a měly poškodit mezinárodní postavení Československé republiky. [...] Zemský odbor bezpečnosti, odd. II., po výsledcích konaných zemskou ústřednou státní bezpečnosti a vojenskými orgány se všemi zajištěnými osobami civilními a vojenskými upozorňuje veřejnost na tyto okolnosti: 1. Spolupráce občanstva při odhalování Prchalových piklů je nejen občanskou demokratickou povinností každého jednotlivce, nýbrž zatajování poznatků je skutkovou podstatou trestného činu ve smyslu zákona na ochranu republiky a retribučního dekretu.*³⁸

Armádní generál Lev Prchala a major generálního štábu Zdeněk Sládeček byli již v létě 1945 na návrh Vojenské rady československé vlády (jejímiž členy byli mj. komunisté Klement Gottwald a Václav Nosek) koaliční Národní frontou degradováni a označeni za vlastizrádce.³⁹ V případě návratu jim hrozil soudní proces a pravděpodobně nejvyšší trest. V létě 1946 byla na ně a další členy i nečleny (včetně mezinárodně známého historika Františka Dvorníka) ČNV připravena trestní oznámení.⁴⁰

37 Tamtéž, s. 49.

38 Odhalení Prchalovských zrádců. *Právo lidu*, 12. 1. 1946.

39 Jak stojí v úřední odpovědi ministerstva národní obrany z roku 1991 Prchalovu synovi (dopis Františka Greinera Ladislavu Prchalovi), Vojenská rada československé vlády Národní fronty na základě svého usnesení navrhla vládě 8. 6. 1945 zbavit vojenské hodnosti armádního generála Lva Prchalu a majora generálního štábu Zdeňka Sládečka a uložila ministru obrany oba degradované veřejně pranýřovat v tisku (sic), toto usnesení bylo realizováno 10. 7. 1945. Ve zdůvodnění bylo L. Prchalovi vytýkáno, že opakovaně porušil vojenskou přísahu a služební věrnost a sváděl k těmž i další osoby, čímž se dopustil vojenských zločinů. Kopie obou dopisů získal editor od exulanta S. Bertona.

40 Trestní oznámení na L. Prchalu, K. Lochera, V. Ležáka-Borina a další viz *ABS*, f. 305, sign. 305-354-1.

Nicméně jak vyplývá z dosavadních průzkumů, československá vláda – nepochybně na základě předběžného sondování – nepodala oficiální žádost o vydání těchto protinárodněfrontovních „renegátů“ adresovanou vládě britské (viz např. Dokument 11 – překlad článku Vladimíra Ležáka-Borina *Stín omylů z minulosti* z 15. února 1947).⁴¹ Pozoruhodné je, že se někteří z ministrů této československé vlády za dva roky po formulování trestních oznámení proti „prchalovcům“ ocitli sami v exilu a aktivity ministerstva vnitra, resp. Státní bezpečnosti vedených komunisty byly tentokrát zaměřeny proti nim. Pro doplnění lze poukázat ještě na to, že bývalý předseda České národní rady v Paříži (1939–1940) František Schwarz, který se po skončení války navzdory varování přátel vrátil z Londýna do Prahy, byl zde zatčen, uvězněn a za ne zcela vyjasněných okolností zemřel v roce 1947 v pankrácké vazební věznici.⁴²

Vzhledem ke svým reálným omezením, vyplývajícím jak ze zákazu politické opozice a omezení svobody slova ve vlasti, tak i z mezinárodní situace, nemohl být ČNV jakožto protivládní opozice politicky úspěšný, v jeho silách nebylo zvrátit ani ovlivnit politickou situaci v Československu. Byl ovšem jedinou českou veřejně – národně i mezinárodně – vystupující formální opoziční protivládní skupinou a jako takový sehrál mimořádně důležitou roli při poukazování na dobové nepravosti, zločiny a hrozby v Československu. Nehledě na to, že určité výroky prezentované v prohlášeníh ČNV byly nepřesné (či záměrně nadsazené nebo zkreslující),⁴³ některá nařčení prezidenta E. Beneše nemohla být prokázána⁴⁴ a některé programové náměty byly a jsou sporné. Když se varování ČNV před komunistickým nástupem a sovětizací Československa

41 K ohrožení lídrů ČNV násilnou repatriací se vztahovala i prohlášení ČNV z 15. a 22. 1. 1946 „Pokus o odstranění vlády pana Beneše v Praze“ a „Češi v Londýně ohrožování smrtí v Praze“ viz např. ABS, f. 2M, sign. 10102.

42 Tragický osud původně národního socialisty, pozdějšího poslance za Národní sjednocení a osamocené exilové „protibenešovského“ bouřliváka ing. Františka Schwarze zůstává výzvou pro nezaujaté historiky. Podrobná studie o tomto pozoruhodném národovci by měla zahrnout přinejmenším období od jeho zvolení poslancem Národního shromáždění v roce 1935 přes reflexi jeho postojů v září 1938, podíl na vznikajícím českém protinacistickém odboji v Polsku, založení České národní rady ve Francii a opoziční činnost v Londýně (včetně vysvětlení jeho prosovětských iluzí a lapsů) až po jeho uvěznění po návratu do vlasti v roce 1946, protokoly a zprávy z vazební věznice a nepřesvědčivě vysvětlenou smrt. Schwarzova případu se naposledy seriózně věnoval v exilovém tisku výše citovaný publicista Stanislav BERTON v článku *Případ nejotřesnější*.

43 Poukázat je v tomto smyslu třeba na Dokument č. 5 z 1. 6. 1945, zejména na kontroverzní výroky o průběhu událostí v Protektorátu Čechy a Morava krátce před německou kapitulací, a také na Dokument č. 6 z 25. 8. 1945, konkrétně na nepřesné údaje o volebním zisku politických stran.

44 Vzhledem k „oficiálnímu“ českému pojetí historické role druhého československého prezidenta E. Beneše (viz Zákon č. 292/2004 Sb. – „Edvard Beneš se zasloužil o stát“), založenému mj. na mainstreamové interpretaci jeho politiky českými historiky po listopadu 1989, se výroky ČNV o Benešovi jeví jako neúnosné a osočující. Historickým faktem je, že E. Beneš jako exilový vůdce a prezident nesl přímou a nejvyšší odpovědnost za nastolení a kvalitu poválečného politického režimu „lidové demokracie“ v Československu a že měl zásadní podíl na úspěchu poválečné komunistické strategie tzv. dvoufázové revoluce tj. v komunistické terminologii přerůstání revoluce národní a demokratické (po květnu 1945) v revoluci socialistickou (po únoru 1948). Faktem je i to, že s osočováním politických protivníků v exilu začal Beneš a jeho spolupracovníci ještě před začátkem druhé světové války – lze připomenout misi zpravodajce Josefa Bartíka do Polska a jeho očerňování generála Prchalý u polských politiků (1939), odstavení generála Prchalý z vojenského odboje v Paříži jeho bývalým podřízeným, generálem Sergejem Ingrem na základě neprokázaných obvinění (1939–1940), smyšlená nařčení Benešových politických oponentů ze spolupráce s nacistickým Německem dodaná britským úřadům zpravodajskou skupinou

v únoru 1948 a v následujících letech naplnila, byl Lev Prchala prvním, kdo veřejně zahájil český protikomunistický (tzv. třetí) odboj, v němž jako předseda ČNV pokračoval spolu se svými válečnými i novými přáteli a spolupracovníky až do své smrti.⁴⁵

Cílem předkládané edice dokumentů není nekritická glorifikace či opožděná rehabilitace poválečné činnosti „prchalovců“, ale doložení existence této zahraniční exilové opozice vůči vládě Národní fronty a jejímu autoritativnímu režimu (od dubna 1945 do února 1948), vyvíjející intenzivní činnost a napojené na mezinárodní exilovou strukturu (spolupráce v rámci Středoevropského federálního klubu, napojení na polskou exilovou vládu a koordinace aktivit se Slovenskou národní radou v Londýně, vedenou Peterem Pridavkem). Jak už bylo naznačeno a jak dokládají níže prezentované dokumenty, poválečná činnost „prchalovců“ byla politicky nadstraničná a lze o ní říci, že měla své klady i mnohé zápory. K dějinám ČNV patří jak odvážné včasné vystoupení proti ohrožení vlasti a obětavé a statečné setrvávání na eticky a do značné míry i politicky správných a žádoucích (ve vlasti ovšem trestně stíhaných) stanoviscích a programových zásadách, tak i vnitřní pnutí mezi Ležákem-Borinem a Prchalou či přemrštěná autoritativnost bránící jak sjednocení poválečné londýnské opozice proti Národní frontě, tak „poúnorového“ středopravicového exilu. V protikomunistickém/třetím odboji se u předáků ČNV navzdory jejich upřímné snaze a obětavé činnosti projevily vedle absence politického realismu i organizační nedostatky a ČNV se v rámci českého exilového politického aktivismu stal periferní skupinou. Rozešel se se svými zástupci v Německu v čele s Pekelským a od počátku padesátých let se orientoval více na spolupráci se sudetoněmeckými organizacemi než se zbytkem českého exilu – byť i středopravicového a „protibenešovského“.

Když v roce 1991 Ladislav Prchala, syn Lva Prchaly, písemně požádal tehdejšího ministra obrany Luboše Dobrovského o otcovu rehabilitaci, dostal ostudnou písemnou odpověď od náčelníka personální správy Františka Greinera, která potvrzovala v plné míře rozhodnutí Vojenské rady vlády Národní fronty z 8. června 1945 – jinými slovy vlastizradu a degradaci jeho otce.⁴⁶ Vyjma historika Petra Kubíka a autora této

vedenou Františkem Moravcem (1940) atd. Na druhou stranu je zjevné, že rétorika ČNV záměrně nebyla vedena v diplomatickém jazyce, ale byla pojmána jako nástroj vyostřeného politického boje a v některých případech (nehledě na kritickou situaci) překračovala nejen míru věcnosti, ale i solidnosti.

- 45 Počáteční fáze politické složky českého protikomunistického odboje po únoru 1948 se zaměřením na činnost ČNV včetně plného znění jeho základních prohlášení a dokumentů z let 1948–1950 je popsána a zdokumentována ve výše zmíněné sborníkové edici autora tohoto textu *Český národní výbor v Londýně a počátky českého protikomunistického odboje v zahraničí (vybrané dokumenty z let 1948–1950)*. Celkový obraz českého politického aktivismu v první etapě zahraničního protikomunistického odboje se zaměřením na skupiny vystupující nejen proti komunistické totalitě, ale také proti legitimizované poválečné Národní fronty nastiňuje studie téhož: Nesmířitelný rozkol 1948–1956. Politický aktivismus v první etapě českého exilového hnutí. *Securitas Imperii*, 2010, č. 16, s. 52–87. Komplexní a reprezentativní přehled české exilové politické a kulturní publicistiky středopravicové orientace pak přináší připravovaná rozsáhlá dvoudílná edice *Pravá tuť: Antologie české exilové publicistiky 1948–1968* se vstupní studií J. Cholínského.
- 46 Otázkou údajné Prchalovy zrady se podrobněji zabýval ve svém článku O tak zvané zradě armádního generála Lva Prchaly (*Hlasy Čechů a Slováků v Austrálii*, 24. 5. 1983, s. 8–9) český exilový publicista a bývalý člen ČNV Stanislav Berton. Přesvědčivě dokládá jednak to, že Lev Prchala žádným zrádcem nebyl, a zároveň i to, že několik pokusů o jeho osočení na Západě (1942, 1946, 1950, 1951) skončilo buď soudním procesem, v němž Prchala spor o svou čest vyhrál, nebo omluvami příslušných vydavatelů, kterým bylo jasné, že by v soudní při neobstáli.

edice exilovou činnost ČNV dosud nikdo komplexněji nezpracoval a nezhodnotil a nikdo také jeho představitelům, zvláště pak Lvu Prchalovi, Zdeňku Sládečkovi a Karlu Locherovi, ale i Vladimíru Ležákovi-Borinovi, posmrtně neprojevil uznání za jejich včasné varování a obětavou vlasteneckou protinacistickou a protikomunistickou činnost, jež začala koncem třicátých let. Nehledě na to zůstává nepopíratelným faktem, že generál Lev Prchala zahájil český protinacistický i protikomunistický odboj v zahraničí, že ČNV nejpozději od počátku roku 1944 oprávněně protestoval proti politické linii československé exilové vlády a od dubna 1945 proti autoritativnímu režimu vlády Národní fronty, a také to, že se jeho varování před sovětské strategií vypracované místopředsedou ČNV Ležákem-Borinem byly přesné a ve své době i na mezinárodním fóru jedinečné.

Hlavní představitelé ČNV

Armádní generál **Lev Prchala** (1892–1963), před druhou světovou válkou jeden z nejvýše postavených velitelů československé armády; v letech 1938–1939 česko-slovenský vojenský velitel na Podkarpatské Rusi a ministr autonomní vlády Podkarpatské Rusi; od května 1939 zakladatel českého protinacistického odboje v zahraničí a velitel Legie Čechů a Slováků v Polsku; v letech 1942–1945 předseda České národní jednoty v Londýně, v letech 1945–1963 předseda Českého národního výboru v Londýně, po únoru 1948 zakladatel českého protikomunistického odboje v zahraničí, v srpnu 1950 za ČNV signatář dohody s Pracovní pospolitostí na ochranu sudetoněmeckých zájmů. Další informace o něm bude možné nalézt ve studii editora připravované pro monografické číslo časopisu *Paměť a dějiny* č. 4/2018, věnované protikomunistickému odboji.

Karel Locher (1894–1959), český právník, diplomat a žurnalista spjatý s Československou národní demokracií a Národním sjednocením, exilový protinacistický, „protibenešovský“ a protikomunistický aktivista. V roce 1939 odešel z Protektorátu Čechy a Morava do exilu do Paříže, kde byl spoluzakladatelem České národní rady a Česko-Slovenské národní rady, v roce 1940 organizoval evakuaci části českých exulantů z Francie do Velké Británie. Tam byl po několik měsíců internován a po propuštění spoluformoval v Londýně „protibenešovskou“ opozici. V roce 1942 publikoval brožuru *Naše akce* a v lednu 1944 byl signatářem otevřeného listu ČNJ britskému ministru zahraničí. Od založení ČNV až do své smrti byl jeho generálním tajemníkem, šéfredaktorem jeho periodik *Český boj za svobodu a demokracii* a *České listy* a hlavním organizátorem a administrátorem jeho činnosti.

Vladimír Ležák (1902–1970), vystupující jako **Vladimír Ležák-Borin**, český novinář, politický aktivista – nejprve komunista a poté bojovník proti komunismu – socialistické orientace. V meziválečném období byl až do své návštěvy Moskvy v roce 1934 revolučně zaměřen, poté se stal přesvědčeným antikomunistou a přiklonil se dočasně k národním socialistům. V roce 1939 odešel do exilu a následně se v Paříži připojil k České národní radě, po evakuaci do Velké Británie byl zatčen a déle než rok na základě krivého obvinění z údajného spojení s nacistickým Německem držen v in-

ternačním táboře, po propuštění se připojil k „protibenešovské“ opozici. V Londýně v roce 1943 publikoval brožuru *Curious History of a Nation that Never Existed* a v následujícím roce byl signatářem otevřeného listu ČNJ britskému ministru zahraničí. Od dubna 1945 působil jako místopředseda ČNV, publikoval v angličtině (viz níže) silně protikomunistické a protisovětské analýzy československé a mezinárodní politické situace, v roce 1952 emigroval do Austrálie, kde se výrazně angažoval jako protikomunistický aktivista až do poloviny šedesátých let. V roce 1959 publikoval úspěšný autobiografický román *The Uprooted Survive: A Tale of Two Continents*. Austrálii opustil v polovině šedesátých let, patrně v roce 1967 přicestoval na návštěvu do Československa, kde pobýval i v následujícím roce, závěr jeho životního příběhu není autorovi znám.

Major generálního štábu **Zdeněk Sládeček** (1901–1983) odešel do exilu v roce 1939 po německé okupaci Československa a připojil se ke vznikající české a slovenské vojenské odbojové jednotce v Polsku, později působil jako důstojník československého vojska ve Francii a Velké Británii. Ještě před koncem války se pro nesouhlas s politikou Prozatímního státního zřízení ČSR v emigraci připojil k ČNV. Stejně jako generál L. Prchala byl pro svou válečnou a poválečnou politickou činnost v zahraničí v létě 1945 na návrh Vojenské rady československé vlády degradován a obviněn z těžkých zločinů. Po smrti generála Prchaly v roce 1963 a několikaměsíčním předsednictví Bohdana Chudoby se stal třetím předsedou ČNV, od roku 1964 pravidelně psal do exilového časopisu *České listy* vydávaného v Mnichově. V roce 1974 publikoval v němčině souhrnné pojednání o politickém vývoji českého protikomunistického exilu *Struktur und Programm des tschechischen und slowakischen Exils*.

Novinář **Jiří Bertl** (1901–1991) pracoval během války jako úředník Prozatímního státního zřízení ČSR v emigraci, už na sklonku války se rozhodl zůstat v Londýně, byl spoluzakladatelem ČNV, ale po únoru 1948 se s ním rozešel a připojil se k exilové Československé národní demokracii založené R. Kopeckým. Spolupracoval s pařížskou stranickou frakcí, která se svými nekoordinovanými akcemi na přelomu čtyřicátých a padesátých let dostala mimo hlavní stranickou základnu, neúspěšně aspiroval na stranické vůdcovství. V letech 1951–1955 vydával v Londýně český exilový časopis *Informační bulletin* a *Evropský informační bulletin* s podtitulem *Československé evropské hlutí*, resp. *Československá svobodná akce v zahraničí*.

Následující soubor vybraných dokumentů nabízí reprezentativní přehled provolání, apelů a programových podnětů ČNV z let 1945–1947 a dokládá, jaké byly politické názory a postupy jeho nejvýznamnějších členů používané v politických bojích. Prezentuje snahy ČNV působit na národní i mezinárodní úrovni, ať již samostatně, nebo ve spolupráci s exilovými reprezentanty dalších středoevropských států zotročovaných Sovětským svazem a jeho „domácími protektory“. Dokumenty jsou přetištěny v plném znění i s mnoha kontroverzními výroky a některými nepřesnými nebo nedoloženými tvrzeními, na které je poukázáno výše i u jednotlivých dokumentů v poznámkovém aparátu. Jak již bylo uvedeno, záměrem editora nebylo analyzovat zásluhy či vinu představitelů ČNV, ale ani provést podrobný rozklad jejich výroků, rétoriky a taktiky, které byly odrazem individuálních zkušeností, osobnostní výbavy a dobové situace. Předkládaný soubor má přispět k poznání období bezprostředně předcházejícího uzurpování neomezené politické moci komunistickou stranou a při-

blížit české veřejnosti beznadějný, ale nikoli marginální boj hrstky českých vlastenců či, chce-li kdo, renegátů...

Redakční poznámka

Text je ponechán v autentické podobě, tzn., že jeho grafické členění víceméně kopíruje originály. Zachováno bylo také zdůraznění verzálkami a podtržením. Tři tečky v hranaté závorce označují část dokumentu, kterou bylo možno vynechat, aniž by byla narušena či zásadním způsobem umenšena kvalita uváděných informací. V hranatých závorkách jsou při prvním výskytu doplněna jména či rozepsány zkratky. Kulaté závorky obsahují poznámky editora. Ten také v poznámkovém aparátu informuje o biografických, archivních a dalších údajích, včetně odborné literatury, které se k danému tématu či osobě vážou (obecně známé osoby a věci komentovány nejsou, stejně jako osoby a události, k nimž se nepodařilo zjistit podrobnosti).

Dokument č. 1

Prohlášení o založení Českého národního výboru v Londýně z 14. dubna 1945
rozesílané korespondenčně vládám, politikům, aktivistům a novinářům⁴⁷

Prohlášení o založení Českého národního výboru v Londýně

Prohlašujeme, že podle svého svědomí považujeme za svoji povinnost vůči všemu lidu doma vytvořit nezávislý český politický orgán v zahraničí, jehož činnost se zakládá na těchto myšlenkách:

Zavrhujeme nacistickou diktaturu nad naším národem tak, jak byla prováděna na-
komandovanou loutkovou vládou presidenta Háchy.

Zavrhujeme pokus vnutit našemu národu komunistickou diktaturu vnucenou
prostřednictvím loutkové vlády pana Beneše.

Trváme na právu českého národa svobodně rozhodovati o svém osudu v zachování
historické, politické a sociální jednoty českých zemí Koruny Svatováclavské a navrhu-
jeme, aby v zájmu obyvatelstva byla tato země organisována podle vzoru švýcarského
kantonového systému.

Trváme na čtyřech politických svobodách pro náš národ, tak jak je to vyjádřeno
v Atlantické chartě.⁴⁸

Jsmе pro zachování práva soukromého vlastnictví, ale pokládáme za nutné je řídit
z hlediska národního prospěchu.

Zdůrazňujeme zásadu, že každý člen společnosti v národě má právo na práci a na
zabezpečení minimální mzdy.

Připojujeme se k programu federace evropských národů, uznávající, že evropský
kontinent je hospodářsky zralý k jednotě.

Domníváme se, že evropský kontinent je hospodářsky zralý k jednotě.

Domníváme se, že republika střeoevropských národů je prvním krokem k uskuteč-
nění této velké myšlenky. Podle našeho mínění jejím základním kamenem by byla fede-
rální unie Čechů, Poláků a Slováků, což jak se domníváme, se může hned uskutečnit.

Trváme na tom, že taková organisace by měla být založena na zásadách křesťanské
kultury a v rámci západní civilisace.

Jsouce si jisti, že naše snaha je v úplném souladu s vůlí českého národa ve vlasti,
ponechávající však konečně rozhodnutí všech těchto politických problémů svobod-
ně zvolenému zákonodárnému orgánu českého státu, prohlašujeme zásady našeho
programu a žádáme:

Práci a chléb pro lid.

Svobodu pro národ.

Mír a bezpečnost pro lidstvo.

Dr. Karel Locher

Gen. Lev Prchala
a další signatáři

Vladimír Ležák-Borin

Vysvětlení

1. Neexistuje nezávislý český politický orgán.

V konečném stadiu druhé světové války český národ zůstal bez nezávislého politického orgánu, který by mohl chránit jeho národní zájmy.

Vláda Emila Háchy v tzv. Protektorátě Čechy a Morava je vlada nacistických zajatců, kteří jsou nuceni provádět rozkazy nacistických utiskovatelů.

Československá vláda Eduarda Beneše, vytvořená v Moskvě, jest vedena komunistickou stranou, která vždy representovala jen malou menšinu českého národa. V této vládě jsou všichni vůdcové předválečné komunistické strany z Československa, zvláště pan Klement Gottwald, předseda strany, zástupce Dimitrova, předsedy 3. Internacionály, Viliam Široký, předseda strany na Slovensku; Václav Kopecký, předseda propagačního výboru strany, Václav Nosek, tajemník komunistických odborových organizací a prof. Zdeněk Nejedlý, předseda komunistické kulturní organizace.

Vyjma uvedených komunistických vůdců a velmi starého Msgra Šrámka, vláda pana Beneše nemá jediného vůdce z ostatních českých a slovenských politických stran. Vedle komunistů jsou ve vládě pana Beneše pp. [Zdeněk] Fierlinger, [Václav] Majer, [Václav] David a generál [Ludvík] Svoboda a [Bohumil] Laušman, kteří se všichni pokládají za levé socialisty. Ale socialistická levice je komunism.

Všechny důležité vládní odbory jsou v rukou komunistické strany a jejich levých socialistických přívrženců. Jedině ministerstvo zahraničních věcí nebylo převzato komunisty, kteří je ponechali panu [Janu] Masarykovi, aby toto jméno zastíralo pravý charakter Benešovy vlády. Ale i zástupce p. Masaryka je komunista. Vlado Clementis, který v roce 1940 byl internován ve Velké Británii pro svou komunistickou činnost, která byla pokládána za nepřátelskou britskému válečnému úsilí.

Komunistická strana, která, když byla na svém vrcholu v Československu v roce 1925, nezískala hlasováním více než 10 % všech hlasů českého národa,⁴⁹ nemá právo mluvit jménem českého národa. Moskevská vláda pana Beneše je pokus nahradit nacistickou diktaturu nad českým národem komunistickou diktaturou.

Poněvadž vlády pana Háchy a pana Beneše jsou pouze výkonnými orgány cizí vůle, považujeme za svou povinnost vytvořit nezávislý politický orgán, ve kterém by byly reprezentovány všechny vrstvy českého národa.

2. Proč ne Československo?

Mluvíce v zájmu českého národa zavrhujeme názor Masaryka a Beneše o předválečném Československu.

47 ABS, f. 2M sign. 11704 a f. 305, sign. 305-344-3. *Prohlášení* (někde uváděno také jako *Provolání*) o založení ČNV bylo publikováno v anglickém znění mj. v anglickém časopise *Patriot* z 15. 5. 1945.

48 Atlantická charta bylo společně osmibodové prohlášení Velké Británie a Spojených států amerických podepsané 14. 8. 1941 v Londýně, k němuž se připojily další státy bojující proti nacistickému Německu – deklarovalo mj. vůli neuznat válečné zisky agresorů a podporit politickou svobodu národů.

49 Tento údaj ČNV je nesprávný, KSČ tehdy získala 13,2 % hlasů.

Jak ukázala skutečnost, tento stát byl příliš slabý, aby chránil mír ve střední Evropě. Ex-president dřívějšího Československa, E. Beneš, kapituloval německým nacistům a dal jim nejen všechny zbraně, které měla armáda, ale také opevnění, vybudovaná na hranicích země na účet československých poplatníků. Dal Němcům darem československé zbrojovky.

Vnitřně Československo bylo vážně oslabeno rozpory mezi centrální vládou v Praze a Slováky, kteří žádali samosprávu, která jim byla slíbena T. G. Masarykem, když Česko-Slovenský stát byl vytvořen. Nedodržení tohoto slibu způsobilo nepřátelský postoj Slováků vůči Čechům. Trvající na tom, že každý národ má právo na sebeurčení, nechceme poutat Slováky do státu, který nebyl schopen chránit jak českou tak slovenskou nezávislost.

3. České země a sudetští Němci

Mluvíme jménem českého národa v jeho historických zemích Koruny Svatováclavské. Trval po více než tisíc let a je nedělitelnou, historickou, sociální a hospodářskou jednotkou ve střední Evropě. Tato skutečnost byla dokázána dokonce Hitlerem, když po Mnichově přivtělil tzv. sudetské části českých zemí do německé říše násilím, ale ponechal celní jednotu tohoto území při českých zemích.

Z 10 670 000 obyvatel českých zemí, 2 800 000 jsou tzv. sudetští Němci. Před 600 lety v době, kdy pohraniční území českých zemí bylo pokryto lesy, čeští králové zvali německé kolonisty, aby se usídlili v těchto oblastech, které však vždy tvořily integrální část království spojené politicky a hospodářsky s vnitrozemím obývaným Čechy.

Naneštěstí od poloviny minulého století tvořili nástroj pro pruský pan-germanism, jehož poslední formou jest nacism. Pokusy vysvětliti pronacistické city sudetských Němců jako výsledky chyb Masarykovy a Benešovy vlády bývalého Československa nejsou úplně správné. Tyto chyby přispěly k jejich znacisování, ale lid byl již dlouho nástrojem pruského pan-germanismu, ještě dlouhou dobu před existencí Československa. Existovaly v období staré Habsburské monarchie, když Němci a ne Češi byli vládnoucím národem. Často monarchie se pokoušela řešit českou otázku, ale národnostní šovinism sudetských Němců byl vždy překážkou k řešení. Proto tito lidé přispěli napřed k pádu habsburské monarchie a později k pádu Československa.

Na druhé straně musíme říci, že mezi sudetskými Němci byla vždy menšina umírněných lidí, kteří patřili k německé sociálně demokratické a agrární straně, které obě vystupovaly proti šovinismu svých krajanů, jak ve staré monarchii, tak v Československu. Tito lidé si zaslouží uznání každého opravdového Čecha. Jsou to lidé, kteří musí být přibráni k poválečné rekonstrukci českých zemí.

Uvážíme-li všechny omyly v minulosti, musíme trvati na tom, aby české země byly organizovány podle vzoru švýcarského kantonového systému. Taková organizace byla slíbena panem Benešem na mírové konferenci v roce 1919, ale tento slib nebyl nikdy dodržen.

V Londýně dne 14. dubna 1945

Dokument č. 2

Článek Vladimíra Ležáka-Borina „Třetí internacionála je opět v popředí“ publikovaný v jeho londýnském periodiku *Czech Press Service* č. 9 z května 1945⁵⁰

Třetí internacionála je opět v popředí

Sovětská moc je založena na dvou armádách: na Rudé armádě vojáků a armádě propagandistů Třetí internacionály. Obě armády jsou vedeny z jednoho ústředí, tj. politického ústředí ruské komunistické strany v Moskvě. Někdy je zapotřebí zamířiti veškeré úsilí na Rudou armádu vojáků, jindy zase na armádu propagandistů. Je to genius Stalinova vůdcovství, že ví kdy a jak užítí té které z těchto dvou armád. On je jediný ze starých bolševických vůdců, který ví, jak pokračovati v Leninově taktice.

Po první světové válce a bolševické revoluci v Rusku byl nejen bolševický režim, nýbrž i Rudá armáda velmi slabou. Lenin však věděl jak změnití slabost svého režimu v sílu tím, že použil propagandy Třetí internacionály.⁵¹ Nebylo mu možno udržeti staré ruské koncese v Persii proto, že neměl vojsk k jejich hájení. Proto zavrhl dobrovolně a slavnostně všechny neoprávněné državy caristického imperialismu v Persii prohlásiv, že první stát dělníků a rolníků se zdráhá držeti i jen píď cizí půdy a volal ke všem těm, kteří jsou pod jhem cizího imperialismu, aby se připojili k bolševické revoluci. Stalin má jiný názor na državy v Persii. Jeho názor je týž, jako byl Leninův. Rozdíl je v tom, že Stalin má k dispozici vojáků k hájení ruských práv v Persii a Lenin jich neměl.

V době sovětské slabosti po první světové válce byla Rudá armáda bezvýznamnou. Byla to Třetí internacionála, která byla nejdůležitějším faktorem sovětské politiky. Úkolem Třetí internacionály bylo vyvolati revoluci v kapitalistických zemích, nebo aspoň neutralisovati nepřátelství kapitalistického světa vůči bolševismu. Ač se jim nepodařilo zahájit ani jednu úspěšnou revoluci v cizí zemi, podařilo se jim přece neutralisovati nepřátelství západního světa. Sověty, které potlačily svobodu slova ve své vlastní zemi, využívaly právě této svobody v demokratických zemích k agitaci mezi dělníky a inteligencí. Využívaly nálady lidu na západě, který byl unaven válkou proti Německu, a jejich hlavní téma bylo: Ruce pryč od Sovětského svazu.

Tenkrátě obětovaly Sověty vše k vybavení armády propagandistů vším potřebným. Miliony lidí umíraly hladem, ale Sověty nepoužily zlata, které jim zůstalo z caristického Ruska, aby nakoupily potravín pro hladovící obyvatelstvo; použily ho k podpoře Třetí internacionály. To bylo z jejich hlediska úplně správné, poněvadž pouze propaganda v cizině je mohla zachrániti.

Stalin správně ocenil chvíli, kdy se situace změnila. Viděl, že po splnění svého úkolu neutralisovati nedůvěru kapitalistického světa, Třetí internacionála přestala býti hlavní zbraní sovětské politiky, a že její místo musí býti nyní nahrazeno Rudou armá-

50 Text „Třetí internacionála je opět v popředí“ je podkapitolou širšího pojednání LEŽÁK-BORIN, Vladimír: Situace Sovětské říše a politika Třetí internacionály. *Czech Press Service*, 1945, No. 9. Anglický originál i český překlad pořízený ministerstvem vnitra viz ABS, f. 305, sign. 305-344-3.

51 Třetí internacionála neboli tzv. Kominternu byla extremistická mezinárodní komunistická organizace s centrem v Moskvě založená v roce 1919. Vytvořila intenzivní činnost zaměřenou na uskutečňování tzv. světové revoluce (tj. rozvrácení a ovládnutí co největšího počtu národních států) pod sovětským patronátem až do roku 1943, kdy ji sovětský vůdce Josif V. Stalin z taktických důvodů rozpustil.

dou. To bylo jádrem nesvárů mezi ním a jeho soudruhy v bolševické straně. Necháпали změnu situace a stáli na stanovisku, že Třetí internacionála musí být i nadále hlavním zbraním sovětské politiky. Stalin to vyhrál. Vyhladil své soudruhy a své odpůrce.

Chyba presidenta Roosevelta

Druhá světová válka dokázala, jak správnou byla Stalinova politika dáti Třetí internacionálu stranou a soustředit celé úsilí sovětského Ruska k vybudování válečného průmyslu a silné Rudé armády. Nebylo možno zdolat nacistické Německo propagandou, poněvadž Hitler se naučil od Sovětů jak se zbavit každé oposice ve státě. Pouze Rudá armáda vojáků byla s to postavit se na odpor nacistickému Německu. Během této války se úkol Třetí internacionály stal bezvýznamným. Jedinou úlohou komunistických propagandistů bylo udržet ducha dělníků kapitalistických zemí na výši, snažit se, aby udrželi své válečné úsilí, jelikož toho bylo zapotřebí k obraně Sovětského svazu. Vedle této hlavní úlohy bylo ještě jejich úkolem šířit pověsti, že nacisté se snaží o uzavření zvláštního míru se Sověty.

Po úplné porážce Německa nastává nyní nový obrat v sovětské politice. Sovětská říše potřebuje deseti let ke konsolidaci svého postavení v dobytých částech Evropy, k znovuvybudování svého zemědělství a k dosažení vrcholu své síly. K získání tohoto času musí Sovětská říše umlčet na Západě každého, kdo nevěří všemu, co komunisté říkají.

To není úkolem pro Rudou armádu vojáků, nýbrž pro armádu propagandistů Třetí internacionály.

Čtenář však řekne: Třetí internacionála byla rozpuštěna v r. 1942. Rozpuštění bylo důkazem mazanosti sovětské politiky a nedostatkem chápavosti, která tak často charakterizuje západní demokratické politiky. V r. 1942 prezident Roosevelt požádal maršála Stalina o rozpuštění Třetí internacionály. Stalin, který se nacházel ve vážné situaci, když Němci bojovali před Stalingradem, a který potřeboval americké pomoci, rychle tomuto požadavku vyhověl. Tím dokázal dvě věci. Za prvé, že Třetí internacionála není ničím jiným než nástrojem sovětské politiky, což sovětská vláda vždy úředně popírala; za druhé, že demokratičtí politikové na Západě nechápou, že komunistická strana neodpovídá politickým stranám v demokraciích. Tito politikové stále ještě věří, že je možno uzavírat smlouvy a činit kompromisy s komunistickou stranou, jak to je možno s jinými politickými stranami.

Jediným „úspěchem“ presidenta Roosevelta bylo, že Třetí internacionála byla zahrnuta do podzemí, čímž jí byla dána jedna z největších výhod pro její budoucí činnost. Od chvíle svého rozpuštění nebyla Třetí internacionála nucena oznamovat světu své plány na svém ročním kongresu. Agenti Třetí internacionály pronikli do všech politických a kulturních organizací, odborových sdružení a dokonce i do církve, tedy do každé skuliny západní demokratické společnosti. Nepracují pod jménem komunistů, nýbrž antifasistů, vlastenců neb demokratů. Nepracují otevřeně, avšak ze zákulisí je jim možno ovládati ty, kteří pracují dle jejich rozkazů, z nichž většina si není vědoma, pro koho pracuje.

Hlavním mluvčím sovětské politiky není dnes ve Velké Británii ani soudruh Gallacher,⁵² ani [komunistický deník] „Daily Worker“. Je mnohem lepší nechat za ni mluvit p. A. J. Cummingse⁵³ v [britském deníku] „New Chronicle“. Avšak on není jediným. Takových jsou tisíce ve Velké Británii, ve Spojených státech, a všude jinde.

Proč by měl p. Gottwald, který je důvěrníkem Třetí internacionály, vládnouti českým zemím ve funkci presidenta Československé republiky, když tak může činit pod presidentstvím p. Beneše? Třetí internacionála je dnes v mnohem lepším postavení než před svým rozpuštěním v r. 1942. Prozatím jsme viděli pouze předvoj této mocné organisace. Hlavní útok ještě nepřišel, jeho cílem bude nejprve neutralisovati Západ, a pak připravit půdu pro poslední bitvu světové revoluce.

Dokument č. 3

**Provolání Václava Míška „k rolníkům na celém světě“ z 23. května 1945
zaslané ve formě letáku také českým agrárníkům a zemědělci⁵⁴**

Provolání k rolníkům na celém světě!

Zemědělci!

Obracím se k Vám jako svobodný, nezávislý zástupce zemědělců z Českých zemí. Snad jako poslední jejich nezávislý mluvčí. V londýnském časopise (resp. nedělních novinách – pozn. autora) „Sunday Times“ z 20. května byl otištěn rozhovor zvláštního zpravodaje tohoto listu v Praze p. H. O. Brandona⁵⁵ s p. Z. Fierlingerem předsedou komunistické loutkové vlády v Praze. V rozhovoru pravil p. Fierlinger: „Agrární strana, největší předválečná strana, je zakázána, stejně jako jiné strany, jež se buď klonily k fašismu, nebo spolupracovaly s Němci.“

Prohlašuji tímto co nejdůrazněji, že toto tvrzení p. Fierlingera obsahuje podlou lež, jež jsou schopni jen komunisté a jejich služebníci. Jak byla Agrární strana (Republikánská strana zemědělců) proněmecká a pronacistická, to nejlépe dokazuje skutečnost, že všichni vůdci této strany se ocitli za nacistické okupace v koncentračních táborech.

Pravda je, že pražská komunistická vláda, jež byla českému národu vnucena pod vlivem Rudé armády, sleduje politiku, která má zbavit českého sedláka vlastnictví půdy a udělati z něho zemědělského dělníka, otročího na kolektivním hospodářství pod bezohlednou knutou komunistické strany. Prvním krokem k dosažení tohoto cíle jest zbavit českého zemědělce politické svobody zákazem jejich organizací a vyhlazením jejich vůdců. Proto je rudí teroristé zatýkají, proto zakazují i zemědělskou politickou stranu.

52 William Gallacher (1881–1965) byl skotský odborový funkcionář a komunistický politik – zakládající člen Komunistické strany Velké Británie, v letech 1930–1950 komunistický poslanec britského parlamentu.

53 Arthur John Cummings (1885–1957) byl britský novinář, v letech 1933–1955 redaktor a hlavní politický komentátor levicového *New Chronicle*.

54 ABS, f. 2M, sign. 11704 a f. 305, sign. 305-344-3. Toto prohlášení je uloženo i v dalších složkách ABS. Trestní oznámení na Václava Míška je ve f. 305, sign. 305-354-1; další materiály z vyšetřování rodinných příslušníků V. Míška jsou ve f. 2M, sign. 10648.

55 Henry Brandon (1916–1993, původním jménem Heinrich Brandeis) byl významný britský novinář židovského původu narozený v Liberci a pohřbený v Bratislavě. Po okupaci českých zemí nacistickým Německem emigroval v březnu 1939 ještě jako student literatury a dějin umění na Univerzitě Karlově z Prahy přes Bratislavu (kde žila jeho matka) a Vídeň do Londýna, změnil si jméno na Henry Brandon a poté, co se zdokonalil v angličtině, zahájil svou žurnalistickou kariéru. Už během války působil jako válečný korespondent v severní Africe, účastnil se vylodění Spojenců v Normandii a postupu do Berlína, většinu poválečného profesního života prožil jako korespondent *Sunday Times* ve Washingtonu. Jako politický novinář se osobně znal s mnoha významnými osobnostmi včetně amerických prezidentů, procestoval mnoho zemí a dosáhl světové proslulosti.

Komunisté a jejich sluhové používají všemožných lží, aby zakryli své opravdové záměry. Komunistický služebník Fierlinger připustil otevřeně v rozhovoru s p. Brandonem, že agrární strana byla nejsilnější předválečnou stranou v Českých zemích. Byla-li tedy tato nejsilnější česká politická strana profašistickou, jak je možno, že se před válkou v Československu udržela demokracie? Tu se p. Fierlinger sám usvědčuje ze lži. Je přece známo, že česká strana agrární byla základním kamenem demokracie u nás. Stejně je známo, že komunisté byli a jsou úhlavními nepřáteli demokracie. Aby zřídili totalitní diktaturu, potřebují komunisté nejprve zničit selskou neodvislost tím, že zbaví zemědělce zděděné půdy a učiní z nich pouhé nástroje v rukou komunistických vládců.

Taková je dnešní situace českých zemědělců, o nichž se svět domnívá, že byli osvobozeni. Není náhoda, že v téže situaci jsou i zemědělci estonští, lotyšští, litevští, polští, slovenští, rakouští, maďarští, slovinští, chorvatští, srbští, rumunští i bulharští. Nad více než 76 milionů zemědělského obyvatelstva v těchto „osvobozených“ zemích sviští dnes dýtky komunistické diktatury.

Proto se obracím k Vám, svobodným rolníkům na Západě, jako dnes poslední zastupce českých zemědělců s naléhavou žádostí:

Nedopusťte prosím, aby bylo zotročeno

76 milionů evropských zemědělců!

Pomozte mi, abych mohl vysvětliti celému svobodnému světu, co se stalo ve Střední Evropě.

Volám k Vám: Zvedněte hlas, aby byla zachována svoboda a křesťanská civilisace na tomto prostoru evropské pevniny. Pomozte dříve, než bude pozdě! Dovolíte-li, aby bylo zotročeno ve Střední Evropě 76 milionů lidí, lpících na rodné půdě, bude vbrzku ohrožena i Vaše vlastní svoboda.

V Londýně, dne 23. května 1945

Václav M í š e k
zástupce republikánské strany
zemědělců v Českém národním výboru
v Londýně

(Czech National Committee, 16, Thurloe Street, London, S. W. 7, England)

Č t i a d e j d á l !

Dokument č. 4

Provolání Karla Lochera a Jiřího A. Bertla z 24. května 1945 adresované českým národovcům, resp. členům a sympatizantům Národního sjednocení⁵⁶

Stoupencům Národního Sjednocení!

Přátelé!

Německo-nacistický teror byl spojeneckými vojsky poražen, komunisticko-benešovský teror byl u nás zahájen! Hnědá persekuce byla namířena především proti Vám, českým národovcům. Byli jste nacionalisty, nikoli však nacisty! Němci Vás pro-

následovali, protože jste zůstali věrni českému národnímu programu. Dnes je rudý teror namířen ze stejného důvodu zase hlavně proti Vám, českým vlastencům! Komunisté potřebují poslušné nástroje, nikoli svobodné představitele nezávislých národních politických organizací.

Proto Benešova vláda, která je opřena o sloupy komunistické internacionály, zakazuje obnovu národních politických stran. Proto pražská vláda, žijící z milosti komunistického ústředí, umlčela stoupence Národního sjednocení stejně tak, jako umlčela agrárníky, živnostníky.

Tak potlačili komunisté a jejich pražští služebníci násilně většinu a nadiktovali národu vládu menšiny, složené prozatím z komunistů, z levých sociálních demokratů, Benešových socialistů a několika sluhů z občanských řad. Vládní moc v Praze mají však pevně v rukou komunisté, kteří jsou na nejlepší cestě, aby uskutečnili svůj dávný cíl: Sovětskou republiku Česko-Slovenskou. Již dnešní Benešova Republika nemá nic společného s první Republikou Československou. Není to stát demokratický, nýbrž totalitní! Nacistická diktatura nad českým národem je nahrazena diktaturou komunistickou!

Přátelé!

Bojovali jste po léta pod vedením zesnulého Dr. Karla Kramáře za svobodu, za národní stát, za sociální spravedlnost a národní solidaritu. Byli jste oduševňováni těmito myšlenkami i za dob německo-nacistického teroru v českých zemích. Nesmířili jste se s nacistickými teroristy. Dnes, kdy český národ přešel z nacistického Protektorátu do Protektorátu komunistického, nezbývá než setrvati v odporu vůči teroristům novým!

Nestačí však jen trpný odpor. Vzchopte se k činům! Navažte spojení se všemi potlačovanými vrstvami v našem národě. Utvořte ústředí odporu vně komunisticko-benešovské moci. Vejděte ve styk s jediným nezávislým mluvčím českého lidu, kterým jest Český národní výbor v Londýně (Adresa: Czech National Committee, 16, Thurloe Street, London, S. W. 7)

My, podepsaní představitelé Národního Sjednocení v tomto výboru, zdviháme vysoko prapor národní svobody a voláme k Vám:

V z p o m e ň t e s l o v n a š e h o v e l i k é h o n á r o d n í h o b á s n í k a
V i k t o r a D y k a:

„BOJ TEPRVE NÁM NASTÁVÁ“
Neustupujte teroru! Braňte se zlu!

V Londýně dne 24. května 1945

Jiří A. D. Bertl

Dr. Karel Locher

Dokument č. 5

Leták Českého národního výboru „Poselství do vlasti“ z 1. června 1945 dopravovaný do Československa tajně v plechovkách se západní potravinovou pomocí⁵⁷

POSELSTVÍ DO VLASTI

Č e s k á o t á z k a

Náš národ není bez viny za hoře a utrpení, které již prožil a které je ještě před ním. Nelze beztestně zraditi historickou tradici, jež vyrostla z tisíciletých bojů, utrpení a zkušeností.

Po prvé vyjádřil tuto tradici jasně náš velký král Jiří z Poděbrad, který obětoval i zájmy svého rodu a odkázal Českou korunu polské dynastii. Byl to král! Muž, jenž s nepřáteli bojoval a nad nimi vítězil. Jiří, král slavné paměti, však pochopil, že český národ se nemůže ve střední Evropě rozvíjeti jinak, než v nejužším svazku se sousedními národy, které jsou spjaty s českým národem obdobným osudem.

Po druhé vyslovil tuto pravdu Otec národa František Palacký, když prohlásil r. 1848: „...Kdyby státu Rakouského nebylo již odedávna, museli bychom v interessu Evropy, ba humanity samé, přičiniti se co nejdříve, aby se utvořil.“ Palacký ovšem měl na mysli Rakousko svobodných federovaných národů. Boji za tuto myšlenku zasvětil desetiletí politické činnosti a nebylo jeho vinou, že se český národ nedočkal v habsburské monarchii spravedlnosti.

Omyl z roku 1918: Když se v roce 1918 Rakousko-Uherská monarchie rozpadla následkem neschopnosti vídeňské a budapeštské vlády, bylo zajisté především úkolem Čechů, aby vytvořili na troskách monarchie novou organizaci federovaných národů středoevropských. Češi však – vedeni a svedeni Masarykem i Benešem – budovali jen Československo.

V tomto státě s patnácti miliony obyvatel měli Češi nepatrnou nadpoloviční většinu. Než byla utvořena Československá republika, slíbil prof. T. G. Masaryk v Pittsburghu slavnostně Slovákům autonomii. President Masaryk slova nedodržel! Vytvořil s Dr. E. Benešem v Československu staré Rakousko v malém a horším vydání. Čechům bylo vsugerováno, že jsou vlastně národem „československým“ a byli opojeni slávou vládnoucího národa. Češi ve většině ochotně přijali nauku o národě „československém“ a nadchli se centralistickou koncepcí Československa. Zapomněli, že ve Střední Evropě není ani jediného národa, který by mohl trvale vládnouti jiným národům. Zapomněli, že národy ve Střední Evropě mohou žít spolu jen jako rovní s rovnými, jinak, že se stanou nezbytně obětí nadvlády německé nebo ruské.

57 Přepis dle publikace JANÍK, František: *Vznik, program a cíle České národní skupiny v Německu*. Česká národní skupina v Německu, München 1950, s. 20–28. Dokumentace o vyšetřování po rozšíření letáků s tímto poselstvím v Československu viz ABS, f. 2M, sign. 11704.

Národní pověra: – Přes sto let bylo u nás šířeno, že pod ruskou vládou by se Čechům vedlo dobře, poněvadž jsou vyspělejší národem a mohli by hospodářsky vésti ve veliké Ruské říši. Karel Havlíček-Borovský, který kdysi také věřil této pověře, přesvědčil se později v Rusku o pravém stavu a varoval Čechy v Obrazech [z Rus]. Také František Palacký vyjádřil v památném listě do Frankfurtu z 11. dubna 1848 stanovisko k této věci: „Tato mocnost... hrozí během čím dále tím rychlejším zploditi a založiti universální monarchii tj. nepřehledné a nevyslovitelně zlé neštěstí bez míry a hranic, jehož bych já, Slovan tělem i duší, pro dobro lidské těžce želel, byť i tato monarchie prohlašovala se za slovanskou. Již pouhá možnost Universální monarchie ruské nemá žádného odhodlanějšího protivníka i odpůrce, nežli mne; ne proto, že by monarchie ta byla ruská, ale že by byla universální“.

Později varovali i jiní. Český národ však vždy raději věřil sladkým představám než lidem, kteří mu říkali pravdu. Z československého opojení procitl český národ pod diktaturou německých nacistů. Dej Bůh, aby český národ krvavě nedoplatil na druhou pověru.

Nový český program: – Koncem r. 1942 založilo několik nás v Londýně politickou organizaci zvanou Česká národní jednota. Pomocí této organizace jsme počali propagovati svůj program, jak zabezpečiti český národ v historických zemích koruny Svato-Václavské, až budou spojeneckými vojsky vyproštěny z moci německých nacistů.

Poučení zkušenostmi z let 1918 až 1938 uznali jsme především, že se musíme postavit proti nauce o národě „československém“. Uznali jsme dále, že nelze slovenskému národu vnucovati koncepci centralistické Československé republiky. Vyhlásili jsme proto, že uznáváme stanovisko slovenských bratří o právu slovenského národa na sebeurčení.

Abychom se však vyvarovali osudné izolaci, do níž náš národ zavedla Masarykova a Benešova politika, přijali jsme – v dohodě s Poláky i Slováky – program Česko-Polsko-Slovenské federální unie jako nejužšího státního svazku svobodných a nezávislých slovanských národů ve Střední Evropě.

Prohlásili jsme dále, že je nezbytno vytvořiti Svaz středoevropských národů mezi mořem Baltickým a Egejským. Svaz národů, jež jsou v okruhu křesťanské kultury a západní civilisace. Zdůraznili jsme, že nechceme, aby Svaz středoevropských národů tvořil ochranné pásmo (Cordon sanitaire) proti SSSR a že si naopak přejeme nejpřátelštějších styků s velikým ruským národem. Prohlásili jsme ovšem, že za žádných okolností nechceme a nemůžeme upadnouti do područí SSSR.

Byli jsme proti německým nacistům a imperialistům a jsme proti každým imperia- listům, kteří by chtěli vyhlásiti Střední Evropu za výlučnou oblast svého vlivu, tvořící tak Universální říši a stávající se tím Protektory a Pány menších národů.

Zásah Č.N.J. – Prosazovali jsme program České národní jednoty v Londýně navzdory překážkám, jež nám stavěla v cestu nepřítel doby. Trvali jsme zvláště na tom, že nikdo nemá práva vydávati se v zahraničí za ústavního představitele a zákonitého vládce, tím méně zavazovati národ mezinárodními smlouvami i dohodami a to dokonce na dlouhá léta budoucí.

Z toho důvodu Česká národní jednota – spolu s několika Čechy ve Velké Británii – předložila p. Anthony Edenovi, J. V. státnímu tajemníku pro věci zahraniční, Otevřený list z 20. ledna 1944, kterým prohlásila za neplatnou a pro český národ ne-

závaznou „Smlouvu mezi SSSR a ČSR“, podepsanou v Moskvě dne 12. prosince 1943 na dobu dvaceti let Dr. Benešem a Zd. Fierlingerem, osobami neoprávněnými a nezmocněnými.

Po tomto zásahu a během další doby přihlásili se k nám další spolupracovníci. Tak posílení, čekali jsme netrpělivě, až pod údery Spojeneckých armád se zřítí německo-nacistický režim i u nás doma. Těšili jsme se na den, kdy český národ, zbaven okovů, stane opět mezi nezávislými národy světa a bude moci svobodně rozhodnouti o svém osudu.

Druhý protektorát: – Než se mohl lid doma svobodně a z vlastní vůle, bez jakéhokoli vnějšího nátlaku, rozhodnouti o uspořádání svých věcí veřejných, využili komunisté a stoupenci dr. Beneše pochopitelného radostného opojení nad rozpadem moci německo-nacistických násilníků. Zneužili nedočkavosti, jež chtěla rozbít okovy nesvobody.

Nepatrný počet ozbrojených komunistických a Benešových agentů lstivě a hrubě zneužil národních i slovanských citů pražského lidu a provedl dne 5. května krvavý puč v Praze, zmocnil se za pomoci cizí tajné policie a svedené pražské mládeže vlády v hlavním městě českých zemí.⁵⁸

Zločiny Dr. Beneše

Americkým tankům, které se blížily k Praze ze západu, bylo zabráněno, aby osvobodily hlavní město a zabezpečily svobodu a opravdovou demokracii v českých zemích. Proto muselo krveprolévání v Praze trvati, dokud se neobjevily tanky jiné cizí moci.

Pod ochranou cizí okupační armády byl pak zřízen nový komunisticko-benešovský stát pod starým názvem „Československá republika“. Nebyla obnovena nezávislost, svoboda a demokracie, nýbrž českému národu byl vnucen nový Protektorát, v němž vládne diktatura, policejní režim a nový teror!

Dne 16. května 1945 vkročil do Prahy pod ochranou cizích okupačních oddílů Dr. Edvard Beneš. Jel kolem rozstřílené Staroměstské radnice, jel kolem trosek a spálenišť drahocenných pražských památek, jel kolem čerstvých rovů svých politických odpůrců, které dal povraždit v předchozích dnech.⁵⁹ Dne 16. května 1945 vrátil se na místo svých předchozích zločinů pražský Nero!

Kapitulant. – Pomocí peněz českého poplatníka a později i britského podařilo se Dr. Benešovi zmásti světové veřejné mínění. Obratnou propagandou podařilo se mu vyvolati všude dojem, že za Mnichov odpovídá mnoho lidí, jenom ne on sám. V pravdě je Dr. Edvard Beneš první hlavní viník tragedie, která postihla náš národ v r. 1938.

58 Tento expresivní výrok ČNV je nedoložený a kontroverzní. Fakta jsou ve stručnosti následující: dne 5. 5. 1945 se ujala vlády v Praze radikálně levicová Česká národní rada (ČNR) se značným vlivem komunistů skrze svého místopředsedu Josefa Smrkovského, která mj. zatkla protektorátního ministerského předsedu Richarda Bienerta (nebyl nacistou ani kolaborantem). ČNR se prohlásila za zmocněnce československé vlády Zdeňka Fierlingera sestavené v Moskvě (pod patronátem J. V. Stalina) a vyhlášené v Košicích (pod patronátem E. Beneše) a byla podpořena z londýnského rozhlasu (ministrem této vlády Hubertem Ripkou). Od prvního dne stála ČNR v čele Pražského povstání a zároveň s boji pražských povstalců proti německým jednotkám vedla vyjednávání s představiteli německé okupační správy, které skončilo 8. 5. 1945 německou kapitulací podepsanou generálem Rudolfem Toussaintem.

59 Ani tento výrok není upřesněn a doložen, ač se jedná o mimořádně závažné obvinění.

Když hitlerovským nacistickým hnutím ožil starý německý imperialism, bylo nezbytně třeba vytvořit proti němu ve Střední Evropě mocenskou protiváhu. Nebylo zřejmě jiné cesty, než spojit český průmysl s masami polských vojáků. Dr. Beneš pochopil tuto prostou pravdu, když už bylo pozdě. Nabídl polskému prezidentovi v posledních okamžicích před Mnichovem, aby se jednalo o Těšínsku. Ale ani ochotou k odstupu části státního území nemohl Dr. Beneš zastavit lavinu, která se již řtila a přivodila zkázu první Československé republiky.

Dr. Beneš se ani nepokusil včas o svépomocnou organizaci středoevropských států proti nacistickému nebezpečí. Rakouský kancléř Schuschnigg na příklad zoufale hledal někoho, o něž by mohl opřít obranu své země. Také Maďaři hleděli vstříc budoucnosti s obavami. Kdyby bylo Československo spojeno vojensky s Polskem – celá Střední Evropa by se byla připojila k této základně. Namísto toho dělal Dr. Beneš „velkou světovou politiku“ v Ženevě, v Paříži a Moskvě. A tak čeští kovodělníci neměli zaměstnání a polští vojáci neměli zbraní!

Dr. Edvard Beneš zavedl československou politiku do Mnichova, zbaběle kapituloval, bezectně zradil presidentský přísedný slib, vzdal se presidentského úřadu, vytratil se potají z vlasti a zanechal národ v zoufalství.

Mezinárodní podvodník. – Dr. Edvard Beneš, který přivedl stát k bankrotu a vzdal se právoplatně úřadu prezidenta Československé republiky, počal tvrdit na Západě, že je zástupcem „československého“ národa. Dokládá to falešným svědectvím svých společníků a rozšiřoval po světě lživou propagandou. Kdo byli jeho společníci?

Dvacet let si Dr. Beneš tvořil osobní gardu z lidí zkompromitovaných nebo neschopných, kterým pomáhal k vysokým společenským hodnostem. Byli to generálové, kteří v letech 1938 a 1939 nebojovali, roku 1940 zdesertovali ve Francii od armády a v Anglii se pak vydávali za hrdiny od Marne.⁶⁰ Byli to diplomaté, kteří za jiných okolností mohli snad býti dobrými úředníky. Byli to žurnalisté, kteří mu již doma za dobrý plat obstarávali osobní reklamu. Byli to i jeho četní příbuzní, kteří měli rodinný zájem. Byla to krátce společnost, jejíž osobní existence byla vždy svázána s úspěchem Dr. E. Beneše.

Původce poprav. – Dr. Edvard Beneš, zbabělý kapitulant z r. 1938, vydal v září 1939 z londýnského úkrytu příkaz k povstání v Čechách. Jeho agenti v Praze šířili mezi lidem, že je to vlastně přání britské a francouzské vlády, jež Dr. Beneš pouze tlumočí. Nešťastní studenti v Praze se dali svěsti a byli postřeleni.⁶¹

60 Na rozdíl od současně zmiňovaných diplomatů a novinářů, jejichž identita a oddanost Benešovi je obecně známa, lze označit výrok ČNV o „generálech, kteří ve Francii desertovali“ a poté se vydávali za „hrdiny od Marne“ vzhledem k neuvedení konkrétních jmen za nedoložený a zavádějící.

61 Tvzení ČNV o svedených studentech je nedoložené a zavádějící – např. z devíti studentů popravených německou okupační mocí bylo sedm národoveckého či národně-konzervativního smýšlení (Československá národní demokracie, Národní sjednocení, Vlastka) a jeden byl římským katolíkem, z čehož samo o sobě vyplývá, že jednali nezávisle na zahraničních prohlášeních E. Beneše, vůči němuž stály jejich mateřské politické organizace dlouhodobě v opozici, a že jejich protesty proti německé okupaci odpovídaly jejich přesvědčení.

Proč vyvolal Dr. Beneš tyto vraždy? Proto, aby mohl prokázati na Západě, že v Čechách stojí za ním. Proto, aby sdružení jeho společníků bylo uznáno jako Československý národní výbor. Proto, aby si mohl vypůjčovat v cizině miliardy na účet českého národa. Proto, aby mohl šířiti další lživou propagandu a prováděti nové podvody.

Krev pražských studentů proměnil v Londýně na libry. Dosáhl, že jeho společníci byli uznáni později za prozatímní vládu Československé republiky. Dokázal pomocí denunciací, že jeho protivníci ve Velké Británii byli pozavíráni do vězení a internačních táborů. Na to se sám bez ostychů prohlásil prezidentem Československé republiky.

Zrádce. – Když Dr. E. Beneš viděl, že západní velmocí chtějí obnoviti na evropské pevnině svobodu a demokracii, když si uvědomil, že by jeho zločiny a podvody neobstály před soudem svobodného českého lidu, vypravil se v prosinci 1943 do Moskvy a uzavřel „jménem Československé republiky“ mezinárodní smlouvu se sovětskou vládou. Ve skutečnosti dal Dr. Beneš český národ do otroctví komunistické strany za to, že jeho podvodné osvojení si presidentství bude za sovětské pomoci prohlášeno za právo.

V cizích službách

Němečtí nacisté prohráli válku a vyklizovali počátkem května 1945 Prahu. Čeští lidé, kteří v hrozných dobách německo-nacistické okupace zachraňovali, co za daných okolností bylo možno, lidé, z nichž mnozí v zájmu národa vzali na bedra obětavě tíži odpovědnosti za velké chyby a omyly své politiky v tzv. Protektorátu, chtěli s Čechy propuštěnými z německých koncentračních táborů utvořiti vládu a požádali o ochranu západní mocnosti.

Komunisté a stoupenci Dr. Beneše vycítili nebezpečí, jež se nenadále objevilo. Proto se v dorozumění se svým náčelníkem rozhodli zmocniti se bezbranné Prahy a zbaviti se Benešových odpůrců. Zavínili současně zbytečné zničení starobyklých pražských památek a zmařili zločinné životy tisíců svedených Čechů.

Pak teprve mohl vtáhnouti do Prahy – v cizích službách a pod ochranou cizí armády a cizí tajné policie – mnichovský kapitulant, mezinárodní podvodník a zrádce českého národa Dr. Edvard Beneš!

Rudý teror. – Jakmile se komunisté a jejich benešovští pomocníci zmocnili vlády v Praze, zakázali obnovu některých českých politických stran. Umlčeli zvláště agrárníky, živnostníky i stoupence Národního sjednocení.

Většina národa byla tak zbavena politických práv! Většina byla znásilněna menšinou! Většina byla vydána totalitním diktátorům a teroristům, kteří již zahájili pronásledování v maskách členů „Komise pro vnitřní bezpečnost“ (KVNb) a „Sboru národní bezpečnosti“ (SNB). Kryjí se i pod názvem „Mimořádných lidových soudů“!

Žádný z těchto teroristických orgánů nevznikl z vůle českého lidu; všechny byly nadekreťovány tzv. ministrem vnitra. Kdo je ministrem vnitra? Zaměstnanec komunistické strany, soudruh Václav Nosek. Komu tedy přísluší veškerá moc v tzv. nové demokracii? Komunistické straně a jejím zaměstnancům. Stejně jako v Sovětském svazu!

Komunisté ovšem zatím ještě trpí v českých zemích socialistické strany. Používají dokonce jejich pomoci k tomu, aby zavedli komunistickou diktaturu nad českým národem. Socialistické strany, zbažené starých politických a odborářských předáků, dopouštějí se velké politické chyby, že se dávají takto zneužívat. V brzkou dobu se stihne

osud strany agrární i jiných českých politických stran, které dnes pomáhají vyhladit. Socialistické strany zapomínají, že jako ony počínaly si v Rusku za revoluce leví sociální revolucionáři a sociální demokraté. Když pak splnili úkol mouřeninů, byli členové těchto stran bolševiky postříleni!

L i d e č e s k ý!

Zdálo by se, že česká věc, prodaná Dr. Edvardem Benešem mezinárodnímu komunismu, je nadobro ztracena. Není tomu tak!

My, podepsaní, založili jsme od 14. dubna 1945 na svobodné půdě Velké Británie nezávislý politický orgán ČESKÝ NÁRODNÍ VÝBOR V LONDÝNĚ a prohlásili jsme tento výbor za strážce, obhájce a zástupce zájmů českého národa.

Dnes, kdy v Praze došlo jen k výměně protektorátních stráží a vlajek, dnes, kdy cizí okupace a komunistická diktatura zabírá moc většiny národa, aby svobodně projevila svou vůli, dnes, kdy většina národa je odsouzena k hlubokému mlčení, právě tak jako za „Protektorátu“ nacistického ČESKÝ NÁRODNÍ VÝBOR V LONDÝNĚ, jediný nezávislý politický orgán českého lidu, prohlašuje slavnostně:

1) České země nejsou dobytým územím, protože český národ nikdy nevyhlásil Spojencům války!

2) Český národ má proto plné právo, aby byl svrchovaným pánem svých osudů na dědičném území českých zemí. Okupace porušuje toto jeho základní právo.

3) Dr. Edvard Beneš není prezidentem předmnichovské Československé republiky a jeho v Moskvě vytvořená vláda není vládou předmnichovské Československé republiky.

4) Dr. Edvard Beneš a jeho v Moskvě vytvořená vláda jsou samozvanými usurpátory moci z cizí milosti, opření o cizí ozbrojenou moc.

5) Všechny zákony, nařízení, vyhlášky, jakož i mezinárodní smlouvy a dohody, podepsané Dr. Edvardem Benešem a členy jeho v Moskvě vytvořené vlády, jsou nezákonné, neplatné a nikterak nezavazují český národ.

6) Všechny počiny Dr. Edvarda Beneše a jeho v Moskvě vytvořené vlády jsou hrubým porušením a zjevným znásilněním litery i ducha Atlantické charty.

7) Vše, k čemu došlo v českých zemích po 5. květnu 1945, jest stav faktický, nikoli právní, stejně jako tomu bylo v „Protektorátu Čechy a Morava“ po 15. březnu 1939.

8) Za okupace českých zemí cizími vojsky a za panství Dr. Edvarda Beneše a jeho společníků nemůže ani později býti vytvořena jiná zákonitá vláda v Praze. Ani případné volby by nemohly ničeho změnit na tomto stavu, kdyby se konaly za těchto podmínek.

9) Každý národ ve Střední Evropě je oprávněn mluvit jen za sebe a svým jménem; má však právo, aby sám rozhodl o svém osudu svobodným lidovým hlasováním – plebiscitem.

10) Předpokladem jakéhokoli svobodného projevu národní vůle a zvláště lidového hlasování – plebiscitu – je odvolání cizích okupačních armád, jakož i všech cizích orgánů, které udržují u moci pražské vládcy – usurpátory.

Občané! – Neustupujte teroru! Braňte se zlu! Vzchopte se k činům! Boj teprve nám nastává!

Spojte všechny síly bez rozdílu politického příslušenství na obranu svobody a demokratických práv! Navažte spojení s potlačovanými demokratickými živly v sousedních zemích! Vejděte ve styk s jediným nezávislým a demokratickým orgánem českého národa, jímž jest ČESKÝ NÁRODNÍ VÝBOR V LONDÝNĚ.

L i d e č e s k ý!

Spojení s Tebou, povedeme neúprosný boj, abychom dobyli a zajistili českému národu nezávislost, svobodu a opravdovou demokracii, vyhrazující všechna konečná rozhodnutí o dalším osudu historických Českých zemí svobodnému hlasování – plebiscitu – všeho obyvatelstva.

V Londýně dne 1. června 1945.

Český národní výbor v Londýně

Generál Lev Prchala
předseda

V. Ležák-Borin
I. místopředseda

Dr. Karel Locher
gen. tajemník

Major gšt. Zdeněk Sládeček
tajemník

Dokument č. 6

Prohlášení Českého národního výboru v Londýně „Česká otázka a českoslovenští pomocníci komunismu“ z 25. srpna 1945⁶²

16, Thurloe Street
London, S. W. 7.

Dne 25. srpna 1945

ČESKÁ OTÁZKA A ČESKOSLOVENŠTÍ POMOCNÍCI KOMUNISMU

Česká národní jednota v Londýně prokázala dne 20. prosince 1943 v Otevřeném listě p. Anthony Edenovi, zahraničnímu ministru Velké Britanie, že p. Dr. Edvard Beneš není prezidentem Československé republiky, neboť se vzdal dne 5. října 1938 funkce presidenta Československé republiky a to dobrovolně a bez nátlaku z cizí strany, jak přiznal i jeho věrný spolupracovník p. Hubert Ripka v knize „Munich before and After“.⁶³

Dr. Edvard Beneš se vzdal presidentského úřadu potom, když svou politikou přivedl československou republiku do záhuby a zanechal svou zemi v zoufalství, jak bylo

62 ABS, f. 305, sign. 305-354-1.

63 RIPKA, Hubert: *Munich, before and after: a fully documented Czechoslovak account of the crises of september and march 1939 with a detailed analysis of the repercussions of the Munich Agreement on the situation of Europe as a whole and of Central Europe in particular, together with an essay on the reconstruction of a free Europe.* Viktor Gollancz, London 1939.

svědecky prokázáno v procesu generála Prchaly proti E. Benešovi⁶⁴ před Královským soudním dvorem v Londýně dne 14. října 1943, kterýžto proces generál Prchala vyhrál.

Když se Dr. Edvard Beneš právoplatně vzdal presidentství, opustil pak zanedlouho potají rodnou zem. S ním odjeli do ciziny i jeho příbuzní, aby nebyli snad později vydáni nebezpečí, které politika Benešova chystala se uvaliti na každého Čecha ve vlasti. Zatím však dne 30. listopadu 1938 blahopřál Dr. Edvard Beneš Dr. Emilu Háchovi, jenž byl po něm zvolen presidentem Československé republiky. Tímto činem uznal sám Dr. Beneš zákonnost Háchovy volby, vzdal se předem námitky proti ní a osvědčil, že se ani sám v té době nepovažoval za presidenta Československé republiky. Po své abdikaci byl Dr. Beneš soukromou osobou a později emigrantem, který uprchl z vlasti, poněvadž si byl vědom, že se dopustil velezrady, neboť vydal část území Československé republiky cizí mocnosti a to bez souhlasu Národního shromáždění.

Později ovšem spáchal Dr. Edvard Beneš v Londýně nesmírný podvod. Prohlásil se sám o své újmě presidentem Československé republiky. Není polehčující okolností, byl-li tento podvod schválen několika českými a slovenskými lidmi, které si Dr. Edvard Beneš vydržoval na účet britských poplatníků.

Později odjel Dr. Edvard Beneš do Moskvy, vydává se za presidenta Československé republiky, jímž ovšem nebyl. Odjel prostě do Moskvy jako úspěšný mezinárodní podvodník. A tam 12. prosince 1943 uzavřel tak zvaný sovětsko-československý pakt, kterým vydal národy žijící v bývalém Československu do područí Sovětského Ruska a mezinárodní komunistické strany.⁶⁵

Na jaře 1945 ustavil Dr. Edvard Beneš v důsledku tohoto paktu tzv. československou vládu, která má 26 členů. Vůdci komunistické strany (Gottwald, Široký, Nedjedlý, Kopecký, [Július] Ďuriš, Nosek, [Jozef] Šoltész a Clementis) zaujali v této vládě 8 předních míst; 5 dalších členů této vlády se prohlašuje sice za levé socialisty, vpravdě jsou to však rovněž marxističtí komunisté (Fierlinger, David, Laušman, Svoboda, Majer). Tak mají komunisté v tzv. československé vládě polovinu vládních míst, třebaže v parlamentních volbách v bývalé Československé republice nedosáhli nikdy ani 10 % z celkového počtu odevzdaných hlasů.⁶⁶

Tato Benešova vláda, nikým nezvolená, nýbrž jmenovaná podle moskevského komunistického diktátu, vyhlásila v Košicích dne 5. dubna 1945 vládní program. V odstavci IX vyhlásila zákaz obnovy československé strany zemědělců a maloročníků, živnostenské strany a strany české inteligence, Národního sjednocení, jehož předsedou byl až do své smrti v r. 1937 Dr. Karel Kramář. Přes to, že členové těchto národních stran přinesli největší oběti v boji proti německému nacismu, prohlásila je dnešní Be-

64 V opisu chybně uvedeno „E. Benešovi“, zatímco L. Prchala se v roce 1943 soudil se synovcem E. Beneše – redaktorem Bohušem Benešem.

65 Tento postoj k aktivitám E. Beneše dali představitelé ČNV veřejně najevo už počátkem roku 1944 jako představitelé České národní jednoty v otevřeném listu adresovaném britskému ministru zahraničí Anthony Edenovi. Viz CHOLÍNSKÝ, Jan: *Protest proti československo-sovětské smlouvě*.

66 Tento údaj je nepřesný – KSČ získala ve volbách do Poslanecké sněmovny Národního shromáždění Republiky československé v roce 1925 13,2 % hlasů, v roce 1929 10,2 % hlasů a v roce 1935 10,3 % hlasů. Viz MAREK, Pavel a kol: *Přehled politického stranictví na území českých zemí a Československa v letech 1861–1998*. Katedra politikologie a evropských studií FF UP – Gloria, Olomouc – Rosice u Brna 2000, s. 27.

nešova komunistická vláda šmahem za kolaboranty a zbavila je předního občanského práva, tj. práva svobodně se spolčovati. A přece pro tyto národní strany se vyslovilo v posledních parlamentních volbách v roce 1935 52 % voličů.⁶⁷

Tato Benešova komunistická vláda byla českému národu vnucena Rudou armádou, když předtím v Praze komunisté za pomoci sovětských parašutistů a později i svedené pražské mládeže provedli puč a povraždili členy Národního výboru, který připravoval vyhlášení svobodné České republiky a žádal blížící se americké vojsko o ochranu.

Americká armáda byla však zastavena před Prahou, kde zbytečné krveprolévání trvalo tak dlouho, dokud tam nedojely sovětské tanky. Rudá armáda uvedla pak později do země komunistickou vládu Benešovu. Jinak si Rudá armáda, složená z velké části ze sovětských Asiatů, počínala v českých zemích jako tatarské hordy před sedmi sty lety. O jejich činnosti bylo možno se přesvědčiti i z Benešova pražského rozhlasu, kde bylo dne 13. května 1945 hlášeno toto: „Upozorňujeme na bandy marodérů,⁶⁸ kteří v uniformách Rudé armády loupí a vypalují vesnice, znásilňují ženy a páchají jiné bestiality. Kdekoliv se tyto bandy objeví, nechť to občané hlásí nejvyššímu velitelství Rudé armády“. Je jasno, že šlo o celé oddíly Rudé armády, které se vymkly z rukou velitelů. Nepomohla však žádná rozhlasová hlášení ani rozkazy sovětského velení, aby řádění zdivočelých band bylo zastaveno popravami. Hordy maršála Malinovského si počínaly jako zběsilé. Vypálená stavení, vyloupené vesnice, zničené zásoby, vykradené byty a co horšího, tisíce znásilněných a nakažených dětí.⁶⁹ Takový byl výsledek paktu, který uzavřel Dr. Edvard Beneš se SSSR.

Nedosti na tom, časopis odborových organizací „Práce“⁷⁰ otiskl dne 9. června 1945 zprávu, v níž se praví, že ministerský předseda Fierlinger a jeho náměstek Gottwald jednali s maršálem Koněvem o hospodářství v Českých zemích. Maršál je ujistil, že všechny závody budou postoupeny československému řízení vyjma těch, které podle československo-sovětského paktu jsou vojenskou kořistí“.

67 Výrok o významném podílu zakázaných středopravicových stran na protinacistickém odboji je pravdivý. Údaj o jejich procentuálních volebních ziscích je nesprávný, resp. nepravdivý. Strany pravého středu a pravice získaly ve volbách do Poslanecké sněmovny Národního shromáždění Republiky československé v roce 1935: Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu 14,3 % hlasů, Národní sjednocení 5,6 % a Československá živnostensko-obchodnická strana středostavovská 5,4 % – to je celkem 25,3 %. Pokud by byly připočteny hlasy křesťansko-konzervativní Slovenské lidové strany (6,9 %), zvýšil by se součet na 32,2 % (v případě připočtení nesocialistické křesťansko-sociální Československé strany lidové na 39,7 %). Oproti tomu strany poválečné Národní fronty získaly: KSČ – 10,3 %, Československá sociální demokracie 12,5 %, Československá strana národně socialistická – 9,2 % a Československá strana lidová – 7,5 % celkem tedy 39,5 % (v případě součtu pouze socialistických stran to je 32 %). Vítězem československých voleb byla Sudetoněmecká strana se ziskem 15,2 %. Viz MAREK, Pavel a kol: *Přehled politického stranictví na území českých zemí a Československa v letech 1861–1998*, s. 27.

68 Výraz marodér je označení pro vojáka, který předstírá zranění nebo zveličuje závažnost zranění, případně pro zraněného vojáka, který jde za bojovou linií, krade a loupí. Vznikl z francouzského slovesa marauder odvozeného od plukovníka Jeana de Merode – velitele francouzské jednotky z doby třicetileté války.

69 Otřesné násilnické a loupeživé chování sovětských vojáků v řadách 2. ukrajinského frontu generála Rodiona Jakovleviče Malinovského je obecně známo a zmiňováno v mnoha memoárech i v některých historiografických pracích, byť nebylo verifikováno výzkumem.

70 Deník Revolučního odborového hnutí *Práce* vycházel v letech 1945–1997.

Z této zprávy se překvapená veřejnost poprvé dozvěděla, že pan Dr. Edvard Beneš dal Sovětům zařízení českých továren za to, že byl v Moskvě uznán za presidenta Československé republiky, kterým se potom ovšem ani po právu nestal. Vojenská kořist odebíraná Spojenci, to byl dosud pojem zcela neznámý. Jisto je, že na základě této tajné klausule Benešova paktu se Sověty, je strojní zařízení českých továren vyváženo do Sovětského Ruska.⁷¹ Tak se přivádějí na žebráckou hůl země České, kdysi nejprůmyslovější kraj ve Střední Evropě. To je další výsledek paktu, který uzavřel největší škůdce českého národa Dr. Edvard Beneš. To však ještě není vše. Plná pravda je, že v Českých zemích a na Slovensku byla nastolena komunistická diktatura zastíraná lživými frázemi o demokracii. Primátorem hlavního města Prahy se nestal znovu poslední, legálně zvolený primátor Zenkl, který se právě vrátil z německého koncentračního tábora. Přes to, že pan Zenkl byl vždy věrným stoupence pana Dra Edvarda Beneše, nepovažovali ho komunisté za dosti spolehlivého pro tak důležitý úřad a jmenovali primátorem hlavního města Prahy komunistického předáka Dr. [Václava] Vacka. Pan Zenkl byl jmenován vůdcem strany národně-socialistické a pan Fierlinger se jmenoval vůdcem strany sociálně demokratické. Také jiní veřejní funkcionáři jsou prostě jmenováni Benešovou komunistickou vládou v Praze. Při tom zástupci a služebníci této vlády za hranicemi mají tolik nestoudnosti, že tento režim vydávají za demokratický.

Každý, kdo v českých zemích nesouhlasí s komunistickou diktaturou, je prohlášen za fašistu a zavražděn nebo mučen v koncentračních táborech.⁷² Jaké jsou poměry v těchto táborech, o tom se možno poučiti ze zprávy pražského rozhlasu vysílané dne 23. července o 10 hod. večerní. Zpráva zní: „Vzhledem ke stížnostem na poměry v internačních a koncentračních táborech, které ohrožují veřejnou mravnost a zdraví, jste zodpovědní za šíření dyfterie, tyfu a jiných epidemií a nařizujeme Vám, abyste věnovali co největší pozornost v místních táborech pro Němce, kolaboranty a jiné. Matky a děti pod 14 let musí býti odděleny podle pohlaví. To se týká jak německých, tak i českých internovaných“. Tak zní příkaz vyhlášený pražským rozhlasem na adresu místních komunistických diktátorů.

Z příkazu je jasno, že koncentrační mučírny Benešovy republiky jsou zamořeny tyfem a jinými infekčními chorobami zrovna tak, jako kdysi Hitlerovy tábory hrůzy. Z pražského vládního příkazu jest patrno, že v těchto mučírkách jsou Němci, kolaboranti a také – jiní. Kdo jsou ti jiní? Snad ti, kdož se vrátili z německých koncentračních táborů a byli zavřeni do Benešových, poněvadž nechtěli věřit, že komunistická diktatura je demokracií? Z příkazu je dále patrno, že v těchto mučírkách jsou matky a děti mladší 14 let. Takové jsou praktické výsledky práce pana Dr. Edvarda Beneše pro český národ a demokracii.

71 Na téma sovětského rabování a odvážení zařízení továren apod. z českých zemí nebyl dosud proveden systematický výzkum. Nicméně případy rozsáhlého rabování a odvážení válečné kořisti jsou dokládány a vyčíslovány na jiném „osvobozeném“ území – například v Maďarsku, Polsku a sovětské zóně Německa – viz kapitola „Vítězové“ v monografii APPLEBAUMOVÁ, Anne: *Železná opona. Podrobení východní Evropy 1944–1956*. Beta-Dobrovský – Ševčík, Praha – Plzeň 2014.

72 Tento výrok je nepravdivý: všichni odpůrci komunistické diktatury po květnu 1945 nebyli uvězněni. Nicméně faktem je, že mnozí odpůrci komunismu uvěznění byli, a to už před únorem 1948.

Všechny tyto skutečnosti byly uvedeny a doloženy v bulletinech „Czech Press Service“ a „Centropress“. Tak zvaní českoslovenští vyslanci za hranicemi podnikají vše, aby potlačili pravdu o komunistické vládě pana Dr. Edvarda Beneše v Českých zemích a na Slovensku. Jeden z nich, pan [František] Kadeřábek z Buenos Aires, žádal již před měsícem Benešovu komunistickou vládu, aby intervenovala u britské vlády a zmařila vydávání těchto bulletinů v Londýně.

Kdo jsou tak zvaní českoslovenští vyslanci a konsulové za hranicemi? Jsou to agenti komunismu. Komunisté, kteří jsou mistry klamu a zastírání svých pravých úmyslů, jmenovali „československým“ ministrem zahraničí pana Jana Masaryka. Jeho zástupce a skutečný ředitel komunistických záležitostí v zahraničí pod československou firmou je však pan Dr. Clementis, komunistický předák, který za války byl v Anglii internován za komunistickou činnost. V tak zvaném československém ministerstvu zahraničí v Praze vedou politickou agendu soudruh [Gustav] Breitenfeld,⁷³ bývalý redaktor ústředního komunistického listu v Praze, soudruh [Gustav] Czaban,⁷⁴ bývalý tajemník klubu komunistických poslanců v Praze a komunistický advokát [Zikmund] Stein.⁷⁵ Ani jeden z nich není Čech ani Slovák. Jsou to tak zvaní věční židé III. Internacionály. Je smutné, že pan Masaryk za ministerský post kryje tyto propagátory III. Internacionály v zahraničí, ale zůstane navždy faktem, že to dělal a dělá. A tak páni vyslanci se činí. Pan Kadeřábek, zástupce komunismu pod československou firmou v Argentině, zahájil např. jinou taktiku, když se mu nepodařilo potlačit pravdu policejními prostředky, neboť se přesvědčil, že v Londýně nevládnou komunisté.

Dne 18. srpna 1945 obdrželi jsme přípis, datovaný v Cordobě dne 3. července 1945, podepsaný panem Vyšínem, jednatelem Československého klubu v Cordobě,⁷⁶ Argentina. V přípisu nám pan Vyšín oznamuje, že vždy půjde za panem Benešem, kterého ctí jako jednoho z našich velikánů, hodného následníka tatíčka Masaryka, jemu stále věří a ví, že národ zase uvede tam, kam svojí kulturní vyspělostí patří a doufá v jeho demokratické a sociální smýšlení, které upraví nové poměry ve vlasti tak, aby každý stál na úrovni své životní potřeby. Tato věta je stejně dlouhá jako nesmyslná.

Nezabývali bychom se vůbec tímto projevem, kdyby nebylo jasno, že je ukázka a počátek kampaně, kterou organisují a budou organisovati komunističtí zástupci pod československou firmou také v jiných zemích. Je samozřejmo, že tito pánové stojí za Dr. Benešem. Vždyť si je za to platí. Je zcela lhostejné, zda pro své projevy získají ještě několik takových Vyšínů... Jejich práce je marná a zbytečná. Uvádíme vždy jen skuteč-

73 Gustav Breitenfeld bylo původní jméno komunistického novináře a propagandisty Gustava Bareše (1910–1979), který byl po květnu 1945 krátce šéfredaktorem *Rudého práva* a poté od roku 1946 vykonával funkci vedoucího Kulturního a propagačního oddělení ÚV KSČ.

74 Gustav Czaban (1899–1950) byl komunistický funkcionář a publicista, autor publikace *Sovětská demokracie. Čechoslováci o SSSR* (Vydavatelství cizojazyčné literatury, Moskva 1945) a překladatel publikace STALIN, Josif Vissarionovič: *O Leninovi* (Svoboda, Praha 1946).

75 Zikmund Stein (1888–1957) byl mj. právním zástupcem komunistického deníku *Rudé právo*.

76 Československý klub v Cordobě byl založen jako krajanská organizace v roce 1923, ve třicátých letech měl 400–500 členů, v roce 1949 byl uzavřen argentinskou policií. Viz „LaMigrace – portál o vystěhovalectví do zemí Latinské Ameriky“ – <http://lamigrace.ff.cuni.cz/2017/02/13/ceskoslovensky-klub-cordoba/> (citováno k 20. 4. 2018).

nosti a pravdu nelze shladit ze světa žádnou propagandou. Má-li někdo pochybnosti o tom, zda máme pravdu my, nebo komunistická propaganda z Prahy, pak lze zjistiti skutečný stav věcí velmi snadno: Nechtě je do Českých zemí a na Slovensko vyslána komise pod mezinárodní ochranou, jejíž členové by byli jmenováni námi a americkými krajanskými organisacemi. Není-li pravdou to, co uvádíme my, pak komunistická vláda pana Dr. Edvarda Beneše v Praze může příjezd takovéto komise jen uvítat. Za Český národní výbor v Londýně

Arm. gen. Lev Prchala v. r.
předseda

Dr. Karel Locher v. r.
gen. tajemník

Dokument č. 7

Provolání Vladimíra Ležáka-Borina z prosince 1945 adresované a zaslané ve formě letáku českým socialistům⁷⁷

V prosinci 1945

Čeští socialisté!

Je čas, abyste udělali účet rozvázný za 7 měsíců vlády pana Beneše a komunistů. Vy starší vzpomeňte, jak po prvé světové válce se zlepšily poměry po sedmi měsících. Srovnajte to s dnešním Benešovsko-komunistickým pokrokem! Vaším jménem vládne nikým nezvolená společnost zbabělců, kteří utekli, sotvaže se nacisté objevili v našich zemích. Vám ponechali následky své bankrotářské politiky. K moci je uvedla v květnu sovětská armáda. Vládnou pomocí ozbrojené lůzy zvané Stráž národní bezpečnosti, pomocí korupce a lži. Vyvlastnili Vaším jménem vily buržoasie a žijí v nich nákladněji než buržousti.

Kdo a kdy je zvolil? Kdo zvolil pana Fierlingera, aby se stal vůdcem sociální demokracie, kdo zvolil pana Zápotockého za předsedu ÚRO?⁷⁸ Je to samozvaná Benešovsko-komunistická klika, která pomocí cizího zásahu uchvátila vládu nad Vámi.

Kam Vás vedou? Vedou Vás vstříc hladu a bídě, jaké jste nepoznali ani pod německou hrůzovládou.

Současně Vás vylučují ze společnosti slušných a civilisovaných lidí. Cožpak myslíte, že na Západě nevědí o loupežnickém řádění „zlatokopů“, o krvavém běsnění ozbrojené chásky SNB, která si počíná jako nacistické SS, ne-li hůře? To vše je pácháno Vaším jménem a vše je zde známo. Nenechte se mýlit články obchodních listů na Západě, které chválí Beneše. To je tisk, v němž možno za peníze inzerovat cokoli. Politického významu však to nemá.

Samozvanci doma zneužívají jména socialismu. Účty bohužel za to budete platit Vy, prostí stoupenci. Vy, kteří se nedovedete vzepřít, Vy, kteří pasivně spolupracujete.

Nejsem zbabělý jako Beneš, který s milionem na smrt odhodlaných vojáků nechtěl do boje a potom z bezpečného úkrytu v Londýně štal bezbranný národ na německá

⁷⁷ ABS, f. 2M, sign. 11704.

⁷⁸ Ústřední rada odborů (ÚRO) byla jednotná odborová organizace v poválečném Československu, která převzala vedení stávajících odborových organizací Protektorátu Čechy a Morava už 6. 5. 1945.

popraviště. Nejsem z těch komunistických hrdinů, kteří utíkali s větrem o závod do Moskvy, jakmile ucítili nacisty na hranicích a potom Vás denně vyzývali k revoluci. Nevyzývám Vás k revoluci proti těmto tlučhubům. Varuji Vás však před spoluprací s nimi! Když se něco stane, oni opět utečou. Vy v tom zůstanete a budete krvavě platit za vše, co oni napáchali.

Nechcete-li nésti odpovědnost za činy těchto zbabělých bankrotářů, musíte jednat. Hned, bez prodlení! Musíte se sdružit se všemi slušnými lidmi. Lhostejno, zda jsou to sociální demokraté, národní socialisté nebo komunisté. Hlavní je, aby to nebyli kolaboranti dnešních samozvanců. Vytvořte místní socialistické výbory. Ve všech volbách vystupte s vlastními kandidátkami, nenechte si vnucovat kandidátky od komunistických buněk anebo ze sekretariátů svých stran. V tom Vám dnes nemůže nikdo zabránit. Jen tak se můžete opřít vládním korupčníkům.

Snažte se navázat spojení s Českým národním výborem v Londýně, jehož adresa je 16, Thurloe Street, London, S. W. 7, England. Dnešní otrokáři českého národa nazývají nás fašisty a zrádci. To je tak vždy! Vy starší si pamatujete na Masarykův boj v první světové válce za svobodu českého národa. Tehdejší naši otrokáři ve Vídni nazývali ho ubohým, bídým zrádcem. To nikoho nesmí zmást!

Nenechte se zmást komunistickou ani Benešovou propagandou, hlavně však nevěřte v Benešovu nepostradatelnost. Podívejte se na Rakousko: Protože neměli žádného nepostradatelného Beneše ani zahraniční vládu ničemu, kteří by je mohli prodat ruským bolševikům za svoje osobní funkce, rozhodl rakouský lid svobodně. Z voleb vyšli vítězně křesťanští sociálové a sociální demokraté. Komunisté byli smeteni. Rakouská posice na Západě je dnes stokrát lepší než Vaše. Nevzchopíte-li se, pak běda českému národu a především Vám, čeští socialisté!

J e d n e j t e !

Vladimír Ležák-Borin,
Socialistický zástupce
v Českém národním výboru
v Londýně

Dokument č. 8

Prohlášení Polsko-Českého akčního výboru v Londýně
„Sjednoceným národům“ z 12. prosince 1945⁷⁹

Sjednoceným národům!

My, níže podepsaní, slavnostně prohlašujeme, že ani národ český ani národ polský nenese žádnou odpovědnost za způsob, jakým jsou dnes Němci odsunováni z území českých a polských. Rozkazy, na jejichž podkladě se transfer provádí, byly vydány „Československou vládou v Praze“ jakož i „Prozatímní polskou vládou ve Varšavě“. Žádná z těchto vlád nebyla utvořena na základě svobodně projevené vůle obyvatel.

Třeba pamatovati, že vlády vnučené zemím českým a Polsku, nejen že oddělují oba naše národy od Západu, ale obnovujíce starý spor o hranice Těšínského Slezska, vráží

klín mezi Čechy a Poláky. V důsledku toho obě vlády, pražská i varšavská, nesou plnou odpovědnost jak za zmenšení popularity Čechů a Poláků v očích Západu, tak i za další zhoršování stejně už napjaté situace ve Střední Evropě.

Současně s obnovením sporu těšínského oficiální propaganda šíří houževnatě idee panslavismu, blízké rasovým doktrínám. Z toho vyniká očividně rozpor mezi zásadami hlásanými panslavismem a podněcováním ostrého sporu o Těšínsko. Panslavism byl správně odmítnut také Leninem jako nástroj ruského imperialismu. Dnes se o tom přesvědčily všechny slovanské národy z vlastních trpkých zkušeností.

My, níže podepsaní, zvedáme hlas jménem Čechů a Poláků, poněvadž naše národy nemohou v této chvíli projevovat své skutečné city. Podle našeho názoru jediný způsob vedoucí k vyřešení všech problémů Střední Evropy, spočívá v utvoření Svazu všech národů středo-evropských, v jehož rámci na základě svobodných rozhodnutí zainteresovaných národů mohou být vyřešeny všechny sporné otázky a mezi nimi též otázka Těšínského Slezska.

Podepsáni:

Za českou skupinu:

generál Lev Prchala, předseda tzv. Českého národního výboru

Vladimír Borin-Ležák, tisk. referent výboru

Václav Míšek, býv. npor. děl. a člen Státní rady v Londýně

Dr. Karel Locher, býv. čs. konsul, člen výboru

Jiří A. D. Bertl, člen výboru

býv. major gšt. Zdeněk Sládeček, pobočník Prchalův

Za polskou skupinu:

Józef Godlewski, býv. senátor vládního bloku OZON v Polsku, předseda polské národní skupiny v akčním výboru

Dr. Jerzy Kuncewicz, býv. advokát, člen tzv. zahr. výboru polské zemědělské strany, manžel spisovatelky Marie Kuncewiczové, členky mezinárodního Pen klubu

Juliusz Lukaszewicz, býv. Polský velvyslanec v Paříži do r. 1939, pak polit. činitel polské reakce v Londýně,

Bronisław Skalak, býv. I. místopředseda Polské Národní rady v Londýně, místopředseda zahr. výk. výboru polské social. strany PPS (frakce Arciszewski – Pragier – Ciolkosz) v Londýně

Stanisław Sopicki, býv. ministr veř. správy Arciszewského vlády v Londýně, katolický novinář, člen polské křesťansko-demokratické strany práce (frakce pravého křídla), významný činitel polské katol. akce ve Velké Británii (literární pseudonym Karol Leskowec)

Tadeusz Tomaszewski, býv. president Nejvyššího st. kontrol. úřadu polské zahr. vlády v Londýně, právník a člen zahr. ústř. výb. polské social. strany PPS (frakce Arciszewski – Pragier – Ciolkosz) v Londýně⁸⁰

80 Přepis dokumentu odpovídá dokumentaci československého ministerstva vnitra i s příslušnými komentáři k jednotlivým signatářům.

Dokument č. 9

Prohlášení Středoevropského federálního klubu v Londýně „Americkým národům“ z prosince 1945⁸¹

STŘEDOEVRPSKÝ FEDERÁLNÍ KLUB LONDÝN

16 Thurloe Street, S. W. 7

AMERICKÝM NÁRODŮM

Poslední tři desetiletí, nade všechny pochyby, dokazují, že národy střední Evropy nemohou žít ve svobodě a v prosperitě, pokud nebudou sjednoceny společnou myšlenkou a společnou organizací za svou společnou věc. Svým uspořádáním stanovily svobodné americké národy vzor pro zřízení demokratických vlád. Naše výzva patří všem Američanům, církvím a našim příbuzným v zámoří, aby podporovali naše cíle, abychom v budoucnu předešli takovým katastrofám jako poslední dvě světové války a jejich chaotickým následkům.

V současné atmosféře vzrůstajícího napětí mezi demokracií a komunismem se musíme spojit v silnou organizaci pro zajištění míru a obrany proti agresí. Jsme přesvědčeni, že by všechny skutečně demokratické národy našich zemí vystoupily na plnou podporu myšlenky spojené střední Evropy, pokud by jim bylo umožněno hlasovat v přímých a neomezených volbách. Namísto svobodných voleb jednotlivých zástupců však pod vlivem zahraničí političtí intrikáni pilně pracují na domlouvání voleb, aby manipulovali volby a zfalšovali tak vůli lidu.

Jsme přesvědčeni, že pokud budou odstraněny negativní prvky, zodpovědné za dezintegraci střední Evropy, a zavedeny prvky pozitivní, dosáhneme unie středoevropských národů bez problémů.

My, členové federálního výboru v Londýně, jako zástupci Rakušanů, Čechů, Estonců, Maďarů, Litevců, Lotyšů, Poláků, Slováků, Ukrajinců a Bělorusů usilujeme o založení svobodné federace skládající se z nezávislých národů střední Evropy, tj. mezi Německem a Ruskem. Dokud nemůže být o této federaci rozhodnuto svobodnou vůlí těchto národů, které si přejí žít společně v bratrství založeném na křesťanských a demokratických principech, považujeme se my, Výbor federace, za pověřence našich národů.

Apelujeme na ty, kdo sdílí myšlenku spojené střední Evropy, aby zorganizovali na naši podporu fondy a získávali prostředky pro propagaci výše stanovených cílů.

Vyzýváme tímto srdečně všechny sympatizanty, aby se s námi spojili

VÝBOR FEDERACE

Evald J. JAKOBSON, prezident

Dr. Karel LOCHER, čestný tajemník

Prosinec 1945

81 Překlad anglického originálu (*Central European Federal Club, London: To the Peoples of the Americas*) z archivu editora.

Dokument č. 10

Prohlášení Českého národního výboru v Londýně adresované Organizaci spojených národů z 10. ledna 1946⁸²

Český národní výbor v Londýně prohlašuje slavnostně, že představitelé nebo delegáti, vyslaní vládci dnešní Československé republiky na konferenci UNO (United Nations Organisation, tedy v české zkratce OSN – pozn. autora) nejsou a také nemohou být zákonnými představiteli československého národa, poněvadž žádný československý národ neexistuje.

Existuje ovšem národ český a národ slovenský, zmínění představitelů netvrdí však, že byli pověřeni jedním nebo druhým existujícím národem. Nelze tyto delegáty uznati, ani když se vydávají za ústavní představitelů Československé republiky podle ústavy z r. 1920, již z toho důvodu, že předmnichovské Československo nebylo po ukončení války obnoveno.

Ústava z r. 1920 neplatí v dnešním Československu, které se zdá být úplně novým státem, obraným dokonce i o podstatnou část předmnichovské republiky, tj. o Podkarpatskou Rus. Ústava z r. 1920 a jiné základní zákony, právě tak jako celá struktura předmnichovské republiky, jejíž obnovení dr. Eduard Beneš za války předstíral, prostě přestala existovat.

Avšak vládci-uchvatitelé dnešního Československa, těžíce ze spojeneckého uznání československé vlády v Londýně „po dobu války“ předstírajíc být vládou dle československé vládní ústavy z r. 1920, si počínají jak kdyby se od r. 1938 a od dočasného uznání londýnské vlády nic nezměnilo.

Užívající této lsti, naprosto průhledné každému informovanému a inteligentnímu znalci mezinárodní politiky, doufají v uznání na důležitém mezinárodním fóru. I kdyby se jim to podařilo, nedosáhli by práva být zákonnými představiteli československé republiky.

Nejsou tedy představiteli československého národa, jako nejsou představiteli národa českého ani slovenského. Nejsou ani představiteli Československé republiky, spočívající na ústavě z r. 1920. Představují jen dnešní uchvatitele moci v Praze.

Samozvaný dnešní „president Československé republiky“ dr. Eduard Beneš a jeho jím jmenovaná vláda, vládnoucí nyní v Praze, nemají práva mluvit za nikoho vyjma za sebe. Nejsou oprávněni mluvit jménem národa, nad nímž se zmocnili diktátorské moci za nezákonné cizácké podpory. Tito uchvatitelé vládnou dle své libovůle užívajíce totalitárních metod násilí a rasové diskriminace.

Uchvatitelé v Praze vnutili prostě svobodomyšlným českým lidem, národu – vyvstávšímu po osvobození vítězstvím Spojenců z nacistického „protektorátu Čechy – Morava“ nový československý komunistický protektorát. Satelitní pražský režim nemůže vyslati do vznešeného shromáždění organizace Spojených národů skutečně nezávislé představitel. Mohou vyslati jen ochotné a poslušné loutky v rukách svých vládců.

82 Překlad z anglického originálu pořízený československým ministerstvem vnitra. ABS, f. 305, sign. 305-344-3.

Ze všech těchto důvodů slavnostně prohlašujeme, že tito zástupcové nemohou na konferenci jednati jako zákonní zástupci nebo delegáti. Nebudou míti takového práva, ani kdyby byly organisovány „svobodné“ volby, sloužící k oklamání veřejného světového mínění. Do jakýchkoli závazků nechť tito zástupci na konferenci Spojených národů vstoupí jiným než vlastním jménem, jsou tyto neplatné a zmatečné a žádným způsobem nezavazují český národ.

Každé přijetí organisací Spojených národů těchto nepravidelných neústavních, nezákonných a samozvaných zástupců by znamenalo vážnou nesprávnost v postupu generálního shromáždění organisace Spojených národů. Bylo by výsměchem základním ideám organisace Spojených národů, založeným na svobodě, demokracii a humanitě mezi národy a pro národy. Ba více, bylo by to čirým rouháním se každé základní zásadě západní křesťanské civilisace, tak vzácné každému svobodnému muži a vyjádřené v nejtěhotnějších dokumentech svobody: v Magna Charta, v zákonu o [lidských] právech, ve Wilsonových bodech a Atlantické chartě.

Cílem „Českého národního výboru v Londýně“ je varovati tímto prohlášením shromáždění organisace Spojených národů včas. Je nutno se vystříhati všem pramenům budoucích zmatků, jinak bude ohrožen světový mír.

Dokument č. 11

Prohlášení Českého národního výboru v Londýně „Pokus o odstranění vlády pana Beneše v Praze“ z 22. ledna 1946⁸³

Pokus o odstranění vlády pana Beneše v Praze Prohlášení Českého národního výboru v Londýně

Dne 12. ledna 1946 uveřejnil[y noviny] „Daily Herald“ a londýnské „Evening News“ zprávu, že v Praze bylo odhaleno spiknutí, které se pokoušelo o násilné odstranění p. Benešovy vlády. Komunistické noviny „Daily Worker“ prohlásily dne 14. ledna, že letáky, které jsou vpašovány do země Českým národním výborem v Londýně „jsou hlavně adresovány velkostatkářům a průmyslníkům“. Tato prohlášení byla vydána na podkladě informací vysílaných pražským rozhlasem, který je pod kontrolou ministerstva informací, v jehož čele stojí komunista.

Methody diskreditování politických odpůrců

Dnešní nezvolená a z vlastní vůle dosazená vláda v Praze činí vše, aby zdiskreditovala a potupila jediného svobodného mluvčího českého národa na celém světě, Český národní výbor v Londýně. Nedávno vydaná kniha Vladimíra Ležáka-Borina, „Protektorát Československo“⁸⁴ vyličila, jakým způsobem ministerstva informací a vnitra

83 Příklad z anglického originálu pořízený československým ministerstvem vnitra, který byl součástí zprávy Ministerstva vnitra (č. Z/VIII-3138-9/2-46) z 28. 2. 1946 adresované ministru zahraničních věcí Janu Masarykovi označené „Předmět: Prchalova skupina – letáky“ a obsahující přepis tří letáků Českého národního výboru v příloze. ABS, f. 2M, sign. 10102.

84 LEŽÁK-BORIN, Vladimír: *Protectorate of Czechoslovakia*.

v Praze – obě vedená komunisty – vyrábějí a rozšiřují pověsti, že členové Českého národního výboru v Londýně jsou nacisté. Jest to všude typicky komunistickou metodou označiti všechny, kdož nejsou komunisty, neb alespoň pro komunisty, za nacisty a fašisty.

Tatáž pražská vysílka v listopadu 1945 vysílala zprávu, že jistý pověstný nacistický kolaborant jménem Teuner⁸⁵ uprchl z Československa, dostal se do Londýna, kde se ihned spojil s generálem Lvem Prchalou, předsedou Českého národního výboru. Nikdo v Praze nemůže bojovat proti lžím rozšiřovaným komunisty, protože tam není právního pořádku, právní jistoty, stejně jako tam nejsou svobodní a nestranní soudci. Když však tento hanebný padělek byl uveřejněn ve vládním listě pražské vlády v Londýně „Čechoslovák“, byla generálu Prchalovi dána příležitost předati tuto záležitost svému právnímu zástupci, protože ve Velké Británii jsou zákon a demokracie ještě svrchovanými.

Výsledkem tohoto počínu generála Prchaly bylo, že p. Štursa, redaktor „Čechoslováku“, napsal dopis právnímu zástupci generála, p. A. Cliffordovi, ve kterém pravil: „Spěchám Vám sdělit, že odstavec, na který si p. Prchala stěžuje, je výtažkem z úředních zpráv, které jsem otiskl pouze částečně, v dobré víře, aniž bych připojil komentáře. Nepřiznávám se tudíž k žádné vině. Kdybyste mi však zaslal Váš návrh na omluvu, jsem ochoten o ní uvažovati, aniž bych se nějakým způsobem zavazoval“.

Obávaje se asi, že by časopis prohrál spor, kdyby věc přišla před soud, otiskl „Čechoslovák“ dne 31. prosince 1945 následující omluvu: „V našem vydání z 30. listopadu 1945 jsme otiskli v odstavci pod nápisem „Z domova“ zprávu, že vůdce kuratoria mládeže, Teuner, se dal do styku s osobou, kterou označujeme jako Prchalu, bývalého generála. Uznáváme nyní, že toto prohlášení bylo neopodstatněné a že není důvodu zmiňovati se o generálu Prchalovi, DSO⁸⁶, bytem v Londýně takovým způsobem a omlouváme se mu, že jsme uveřejnili tento odstavec“.

Tento případ ilustruje dobře obě metody, kterých užívá dnešní pražská vláda k tomu účelu, aby diskreditovala své politické odpůrce, ovšem za předpokladu, že nemusí opodstatniti obžalobu před skutečným soudním dvorem.

Co je za věci o „spiknutí“?

Dne 11. ledna 1946 v 6 hodin večer vysílala pražská rozhlasová stanice prudký útok proti Českému národnímu výboru v Londýně, uvádějíc mnoho divokých tvrzení podobných oněm, jako byla Teuner-Prchalovská povídka. Jeden výrok, který je typickým pro komunistickou propagandu, uváděl, že p. Vladimír Ležák-Borin je pověstným mezinárodním agentem Gestapa. Pravdou je, že když uprchl z Československa dne

85 František Teuner (1911–1978) byl český lékař a aktivista hnutí Vlajka (1930–1941), v Protektorátu Čechy a Morava se podílel na vzniku výchovné mládežnické organizace Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě. V jednom z poválečných retribučních procesů byl odsouzen k trestu smrti, po čtyřech letech mu byl trest zmírněn na doživotí. V roce 1960 byl v rámci amnestie propuštěn a v roce 1968 emigroval do Spolkové republiky Německo, kde vykonával lékařskou praxi.

86 DSO je zkratka vysokého britského vojenského řádu (Distinguished Service Order) uděleného Lvů Prchalovi za jeho velitelské zásluhy v řadách československých legií a spolupráci s britskou armádou v Rusku v době první světové války.

11. listopadu 1939, bylo mu Gestapo v patách, když donutilo jeho staré rodiče, aby odhalili místo jeho úkrytu. Bylo též prohlášeno, že Dr. Karel Locher byl dříve jedním z činitelů fašistické strany. Nikdy ani členem české fašistické strany nebyl.

Hlasatel dále pravil, že komunistická tajná policie v Praze, která pracuje z tzv. hlavního velitelství Státní bezpečnosti, odhalila, že Český národní výbor v Londýně poslal z ciziny do vlasti „illegální“ letáky v konzervách kávy a že odhalili existenci „illegálních“ organizací ve vlasti, které spolupracují se „zrádci“ v Londýně. Dodal, že všichni vůdcové těchto organizací byli zatčeni.

Pravdou je, že převážná většina českého národa je proti benešovsko-komunistické koalici teroristů a diktátorů. Kdyby se odbyvaly svobodné volby v českých zemích a na Slovensku, byla by benešovsko-komunistická koalice rozbita stejně, jako byli komunisté úplně poraženi v Rakousku a Maďarsku. Benešovsko-komunistická koalice je si plně vědoma své slabosti a svých nepevných základů v Českých zemích.

Rozhodnutí komunistů udržeti českou baštu

Z hlediska komunistické expanse na evropské pevnině, jsou české země součástí jedné z nejdůležitějších bašt ve střední Evropě. Komunisté se proto rozhodli udržeti je pod svou vládou za každou cenu. Po spoušti, kterou Hitlerův teror zanechal v Čechách a na Moravě, přistoupili nyní oni k zatýkání rukojmí v pokusu, aby umlčeli svobodné hlasy, které mluví proti nim.

Bylo zamýšleno, že prvními rukojmími budou pí Vilma Locherová, manželka Dra Lochera, generálního tajemníka Českého národního výboru v Londýně a Věra Ležáková, dvacetiletá dcera Vladimíra Ležáka Borina, prvního místopředsedy výboru. Zde by měla být učiněna zmínka o tom, že pí Locherová byla Němci vězněna po celou válku, napřed v nacistických věznicích a pak v příšerném táboře Ravensbrück a že Věra Ležáková se činně účastnila bojů na pražských barikádách proti Němcům. Oběma těmto ženám, které byly soukromě varovány, že jejich postavení vlastně odpovídá postavení rukojmích, se podařilo uprchnouti z českých zemí dne 27. prosince 1945. Když se přišlo na to, že uprchly, zahájilo komunistické Gestapo teroristickou činnost, která připomínala činnost německého Gestapa po zavraždění Heydricha v Praze v r. 1942.⁸⁷

Komunistická tajná policie v Praze nyní zatkla některé příbuzné členů Českého národního výboru v Londýně, mezi nimi p. Herycha, bratra pí Locherové a její nevlastní sestru pí Vološčukovou. Byli též zatčeni lidé, o kterých bylo známo, že byli v předválečných dobách ve styku s členy Českého národního výboru. Mezi nimi je skoro 70letý profesor Nikolau,⁸⁸ který byl dříve dobře znám jako redaktor týdeníku

87 Další z expresivních výroků ČNV – údaje o manželce K. Lochera a dceři V. Ležáka jsou pravdivé, oběma ženám se podařilo uprchnout a dostat se do Londýna; jejich příbuzní a známí byli vyšetřováni, ale přirovnání k teroru po atentátu na Heydricha je nepatřičné. Příslušníky československé tajné policie po květnu 1945 nebyli jen komunisté, a byť se někteří z nich chovali jako příslušníci Gestapa (nejen vůči sudetským Němcům), tento zobecňující příměr je nevhodný (na rozdíl od situace po únoru 1948).

88 PhDr. Stanislav Nikolau (1878–1950) byl český geograf a novinář (redaktor deníku *Národní politika*), aktivista českého nacionalistického hnutí Vlasta. Od ledna 1946 do listopadu 1947 byl vězněn a vyšetřován za šíření letáku Českého národního výboru *Poselství do vlasti* (nakonec odsouzen jen na čtyři měsíce odnětí svobody).

„Národní Politika“, spolu s jinými civilisty a příslušníky armády. Aby odůvodnili tuto vlnu teroru, vymysleli si komunističtí činitelé velkou aféru, stejně jako Němci nastrojili požár sněmu pro své vlastní účely. Tímto způsobem komunisté doufají vytvořit okolnosti, příznivé pro komunistické volby v českých zemích.

Illegální a neústavní režim se bojí odplaty

Vzhledem k opresivním opatřením, kterých je nyní používáno v Českých zemích, prohlašuje Český národní výbor v Londýně:

Že dnešní benešovsko-komunistická vláda se žádným způsobem nepodobá emigrantské vládě Dra Beneše, která byla uznána britskou vládou v Londýně během války. Toto uznání mělo za podklad ujištění Dra Beneše, že jeho vláda představuje legální kontinuitu demokratické předmnichovské Československé republiky. Vzdor okolnosti, že Dr. Beneš nebyl oprávněn býti zákonným představitelem této kontinuity – jelikož se ústavně a dobrovolně vzdal svého úřadu v r. 1938 – je dnešní pražská vláda radou diktátorů, nebyla zvolena lidem, nýbrž byla dosazena mocí cizích zbraní.

Že tento režim zrušil demokratickou ústavu z r. 1920 předmnichovského Československa a dosadil totalitní režim, založený na malé menšině komunistických přívrženců a hrubé síle komunistického Gestapa.⁸⁹

Že tento režim vězni statisíce obyvatel Českých zemí v koncentračních táborech nebo pod nuceným policejním dozorem. Mezi vězňenými je hodně žen a dětí.⁹⁰

Že tento režim odstranil svobodu slova, svobodného tisku, svobodu sdružovací (Týdeník „Obzory“, který byl pod kontrolou benešovsko-komunistické koalice – žádný jiný tisk není povolen – ihned potlačen komunistickým ministerstvem informací pro uveřejnění nějaké kritiky činnosti komunistického Gestapa).

Že tento režim násilím odstranil možnost organisovati otevřenou a legální opoziční stranu v Českých zemích. Proto členové dřívější republikánské agrární strany, strany živnostenské a strany Národní sjednocení – všechny tyto strany jsou nyní pronásledovány – které obdržely v r. 1935 při volbách do sněmovny 50 % českých hlasů⁹¹, nemají jiného výběru než se přidat k jedné straně benešovsko-komunistické koalice neb jít do „podzemí“ a vydati se všem nebezpečím a těžkostem, spojeným s tímto druhem politické činnosti.

Že všechny normální způsoby styku mezi těmito politickými parti nepřicházejí v úvahu, přesto, že tito lidé představují většinu národa a nemají tudíž jiné možnosti než si osvojit podloutdné způsoby styků a spojení mezi sebou a se svými zástupci v zahraničí.

Že v rozhlasovém prohlášení z 11. ledna 1946 benešovsko-komunistická koalice sama pravila, že představitelé tzv. „nedovolených politických stran“ stejně jako „agrární reakce“ se snaží využití orgánů, stojících jim k dispozici, ať již to jsou Národní výbory či organisace vládních koaličních stran, aby uskutečnily své zrádné úmysly, jichž středem

89 Viz pozn. 87.

90 Věznění byli především sudetští Němci včetně starých lidí, žen a dětí, ale i čeští a slovenští skuteční, domnělí či křivě obvinění spolupracovníci německých okupantů. Podmínky ve věznicích a internačních táborech byly většinou otřesné. K tématu např. STANĚK, Tomáš: *Tábory v českých zemích 1945–1948*. Tilia, Šanov u Ostravy 1996 a TÝŽ: *Retribuční vězni v českých zemích 1945–1955*. Slezský ústav Slezského zemského muzea, Opava 2002.

91 K volebním ziskům uvedených stran viz výše.

jsou prchalovští zrádci v Londýně – čímž sami doznali a podali oficiální důkaz o tom, že Český národní výbor v Londýně skutečně představuje většinu potlačeného českého lidu.

Český národní výbor v Londýně prohlašuje, že jeho členové bojovali, bojují a nepřestanou bojovat pro restauraci demokratických práv pro český lid. Provádějí jen nutnou politickou práci: budou šířit vlastenecké a demokratické myšlenky všemi politickými způsoby a prostředky, protože na civilisovaném Západě bylo uznáno již před stoletími, že při hájení ideálů svobody proti utiskovateli jsou dovoleny všechny způsoby a prostředky, a to již od doby Magny Charty a George Washingtona; v poslední době to bylo uznáno i profesorem T. G. Masarykem, který vedl z Londýna svůj boj za tentýž ideál. Český národní výbor v Londýně tudíž nedbá během tohoto konfliktu všech pomluv a lží, proti němu vyrobených a namířených nynějšími utiskovateli českého národa v Praze.

Londýn, 15. leden 1946

Český národní výbor

Předseda: Lev Prchala v. r.

Generální tajemník: Dr. Locher v. r.

Dokument č. 12

Překlad článku Vladimíra Ležáka-Borina „Stín omylů z minulosti“

z 15. února 1947⁹²

Stín omylů z minulosti

Mám dojem, že lidé kolem bývalého ministerského předsedy Winstona Churchilla si začínají uvědomovat, že se dopustili omylu, když přestali podporovat statečného a čestného generála Mihailoviče⁹³ a pomáhali Titovi. V Jugoslávii však tento omyl znamená hroby milionů nevinně zavražděných, vězení přeplněné politickými vězni a život v otroctví, horším než za turecké nadvlády.

Jiný takový omyl byl Beneš. Pan Voigt⁹⁴ však ve svém článku uveřejněném v časopise „The Nineteenth Century and After“ neprávem viní Čechy z ukrutností, k nimž dochází na jejich území. P. Voigt si neuvědomuje, že Benešova vláda byla utvořena v Londýně proti vůli Čechů a Slováků.

92 ABS, f. 304, sign. 304-215-2.

93 Dragoljub „Draž“ Mihailovič (1893–1946) byl srbský generál, srbským králem pověřený vůdce srbských četnických sborů a hrdina protinacistického a zároveň protikomunistického odboje během druhé světové války; západní Spojenci na čele s W. Churchillem se však rozhodli podpořit jeho komunistického protivníka Josipa Broze Tita, za jehož poválečného vůdcovství v obnovované Jugoslávii byl Mihailovič po mnohaměsíčním pronásledování zatčen a v roce 1946 odsouzen k trestu smrti a zastřelen.

94 Frederick Augustus Voigt (1892–1957) byl britský novinář německého původu píšící pro britský deník *Manchester Guardian*, známý svými protesty proti diktaturám a totalitárním režimům.

Proč se pražskému katu nedostali do rukou členové Českého národního výboru v Londýně. Rozhodnutí pražské vlády, Reuterova agentura a odpověď p. McNeila v dolní sněmovně.

Na veřejné schůzi v Chomutově 19. ledna 1946 prohlásil ministr informací [Václav Kopecký] tzv. československé vlády v Praze toto:

„Československá vláda se rozhodla požádati britskou vládu o vydání [Lva] Prchaly a jeho společníků.“ I když soudruh Kopecký je od r. 1920 agentem Třetí internacionály, nemůže být již jeho veřejné prohlášení považováno za komunistickou propagandu, nýbrž za stanovisko vlády.

Příštího dne, tj. 20. ledna, vydala Reuterova agentura v Londýně na žádost československé vlády zprávu o vydání generála Prchaly. Nevím, byla-li tato informace vydána vlastní službou Reuterovy agentury, nebo byla-li jí zaslána oficiálně p. Guesbergem a p. Erdély, šéfy československé tiskové odbočky v Londýně.

Právní zástupce generála Prchaly p. Clifford obdržel od tajemníka Reuterovy agentury p. M. S. Cartera toto vysvětlení: „V neděli 20. ledna ve 20. hod, 8 minut jsme oznámili depeši z Prahy, že československý ministr informací sdělil úmysl své vlády požádati vládu britskou o vydání generála Prchaly. K této zprávě byl připojen dodatek, že generál Prchala prohlásil v r. 1939 československou armádu na Podkarpatské Rusi za součást armády německé. Ve 20 h[od]. 17 m[inut] jsme pak tento dodatek zrušili.“

Politická taktika p. Beneše

Skutečnost, že zmíněný dodatek Reuterovy zprávy byl citován ve 20 h. 8. min. a zrušen ve 20 h. 17 min., je klíčem k mnoha záhadám. V projevu p. Kopeckého v Chomutově, který se pohyboval přesně v liniích komunistické demagogie, není o něm ani zmínky. To znamená, že tento dodatek byl Reuteru dodán někým jiným. Kdo by to tedy mohl být?

Znám velmi dobře politickou taktiku p. Beneše a jeho metody, a vím, že je schopen všeho, což jsem již napsal před 16 lety v levicovém týdeníku „Tvorba“.

Tedy komunisté v pražské vládě se rozhodli, že je v zájmu jejich „lidové“ demokracie, aby jim byli vydáni členové Českého národního výboru v Londýně, kteří by pak po výsledích v Praze byli jednoduše pověšeni. Takové vládní rozhodnutí je velmi snadné v zemi, kde vládou komunisté. Avšak je to britská vláda, která rozhodne o vydání Českého národního výboru a nikoli pražští komunisté. To bylo důvodem k zásahu lidí p. Beneše v Londýně, kterým připadá úkol býti prostředníky mezi východními komunisty a Západem.

Proto žádost o vydání nebyla adresována obvyklou diplomatickou cestou (tj. britskému ministerstvu zahraničí), nýbrž byla nejdříve vydána falešná zpráva, která byla uveřejněna v britském deníku, který má největší náklad, načež „mužové v zákulisí“ čekali, jak na to bude reagovat britské veřejné mínění.

V r. 1940, kdy se p. Beneš ještě těšil plné důvěře britských vládních činitelů, mohl dát prostě zavřít všechny své politické odpůrce. Stačilo, řekl-li o nich, že sympatisovali s nacisty. Avšak britské úřady se zevrubným šetřením přesvědčily, že obvinění p. Beneše se nezakládají na pravdě a proto se v r. 1946 mohli členové Českého národního výboru dožadovati politického azylu vedoucích britských osobností a také se jim ho dostalo. Tak první tiskové tažení proti nám na základě lživých tvrzení končilo fiaskem.

Dotaz Sira Grahan-Little v dolní sněmovně⁹⁵

Odvolává se na výzvu Českého národního výboru v Londýně k britskému veřejnému mínění otázal se Sir Ernest Grahan-Little, M. P. dne 30. ledna 1946, učiní-li britské ministerstvo zahraničí nějaké prohlášení ve věci žádosti československé vlády o vydání šesti politických vůdců, kteří jsou nyní v Londýně a kteří v případě vydání – by byli svými odpůrci popraveni.

V téže době, kdy byl učiněn v dolní sněmovně tento dotaz, zkoumal diplomatický představitel pražské vlády neúředním způsobem v Londýně, jakou reakci vyvolá žádost o vydání u rozhodujících činitelů britské vlády. Je pravděpodobné, že zplnomocněnec pražské vlády referoval do Prahy o neúspěchu svého zákulisního jednání, a proto bylo docela v pořádku, odpověděl-li podtajemník britského ministerstva zahraničí na dotaz Sira Grahan-Little, že britská vláda neobdržela žádnou žádost československé vlády ve věci vydání zmíněných osob.

Pravda je však taková: Pražská vláda se rozhodla požádati o vydání svých politických odpůrců v Londýně. Ministr informací Kopecký oznámil tento úmysl vlády na veřejném projevu 19. ledna 1946 v Chomutově. Toto prohlášení bylo zasláno Reutervě agentuře v Londýně současně s nepravdivým tvrzením o generálu Prchalovi. Nato zplnomocněnci pražské vlády zkoumali soukromě nebo poloúředně, jaké stanovisko by zaujala britská vláda k otázce vydání členů Českého národního výboru. Když sdělili do Prahy, že se v Londýně neseťkali s pochopením pro svou žádost, pražská vláda se neodvážila zaslati v této věci notu vládě britské.

A nyní otázka antisemitismu

Představitelé p. Beneše a soudruha Kopeckého v Londýně jsou nyní ve velmi svízelné situaci. V červnu r. 1940 prohlásili o nás, že prý jsme nacisté. (Britské úřední kruhy se přesvědčily o nesprávnosti tohoto tvrzení). Pak tvrdili, že jsme váleční zločinci, jako by bylo možné dopouštět se válečných zločinů v době války ve Velké Británii pod dozorem britské policie. A nyní shledali, že prý jsme antisemité.

K tomu mohu prohlásiti: Jsem odpůrcem p. Erdélyho a p. Guesberga ne proto, že jsou Židé, nýbrž proto, že jsou ve službách československé propagandy, řízené soudruhem Kopeckým. A ještě více jsem proti tomu, aby za jménem Československa se skrývala činnost Třetí internacionály na Západě.

Přírozeně jsem proti všem Židům, kteří za pohostinství odpovídají tajným nebo otevřeným šířením komunistické propagandy ve Velké Británii a rozbíjením protikomunistických schůzí.

Tvrzení, že jsme antisemité, je hanebná lež, jako vůbec všechno, co o nás tvrdí p. Beneš, komunisté a jejich pomahači v Londýně. Český národní výbor v Londýně bojuje a nikdy nepřestane bojovat za svobodu a demokracii v Českých zemích, proti vládě lži a teroru, proti temnému věku, který komunisté zavedli v Českých zemích a v celé střední Evropě.

95 Ernest Gordon Graham-Little (1867–1950) byl britský dermatolog a politik, poslanec britského parlamentu v letech 1924–1950 (nestranický, reprezentoval londýnskou univerzitu).

Dokument č. 13

Projev Lva Prchaly, diskusní vstupy Vladimíra Ležáka-Borina a závěrečné rezoluce ze sjezdu delegátů utlačovaných národů střední a jihovýchodní Evropy konaného v Edinburghu 24.–25. června 1946⁹⁶

I. Projev gen. Lva Prchaly

„Postavení nynějšího Československa se poněkud liší od postavení jiných zemí na východ od „Železné opony“. Komunistický útlak je ovšem stejný, avšak metody a způsoby jsou rozdílné. V střeoevropských zemích jsou stále velké sovětské armády. Dnešní Československo bylo rovněž obsazeno sovětskými armádami na jaře 1945. Stejně jako v jiných zemích, došlo i zde ke konfiskacím a rekvisicím a celá stáda koní byla zahrnána na východ. Také z mnoha československých továren byly odvezeny do SSSR stroje a zásoby surovin, lokomotivy a nákladní auta, jichž bylo použito a které nebyly nikdy Československu vráceny.⁹⁷ Rudoarmějci dopustili se při obsazování ČSR četných zločinů, jako znásilňování žen a dívek, krádeží, loupeží, drancování a svěvolného ničení majetku.

Zděšení, které se zmocnilo obyvatelstva v důsledku těchto činů, obratnost s jakou čeští a slovenští komunisté, vytrénovaní v Moskvě a vedení komunistickou internacionálou, se chopili vlády v novém Československu, stejně jako beznadějnost většiny národa, který očekával osvobození armádami západních spojenců, umožnilo komunistickým vůdcům provést jedinečný experiment, který byl veskrze úspěšný. Sovětský svaz odvolal své armády z Československa koncem r. 1945.

Moskva potřebovala v té době ukázat světu, že Rusko není tak špatné, jak se zpravidla líčí. Musila poskytnouti svým přátelům a příznivcům na Západě důkaz, že „respektuje svobodu malých národů“ a že jim dovolí, aby samy rozhodly o svém osudu.

Nebylo to náhodou, že si Moskva vybrala Československo pro tento experiment. Byl to národ, který byl opuštěn všemi svými spojenci a přáteli v Mnichově r. 1938, národ, jehož prezident a vrchní velitel armády Dr. Beneš, první se bezpodmínečně vzdal; národ, jemuž bylo zabráněno, aby se sám postavil na odpor; národ, jemuž bylo se všech stran doporučováno, aby se podrobil nutnosti a dohodl se přátelsky se svým sousedem – nacistickým Německem. Byl to národ, kterému se pouze dostávalo projevu sympatie a který byl ponechán svému osudu, když se Adolf Hitler rozhodl zrušit mnichovskou dohodu a zmocnil se jeho nesmírného přírodního bohatství a vysoce civilisovaného a přičinlivého obyvatelstva. Národ, který později za války byl násilím přinucen k hromadné spolupráci s Německem, národ, jehož desetitisíce synů a dcer zahynulo v letech 1939–1945 v podzemních žalářích, v pekle koncentračních táborů a v rukou popravčího.⁹⁸ Později v květnu 1945 komunistická menšina pevně se chopi-

96 Projevy všech účastníků, diskusní otázky a odpovědi, pozdravné telegramy a závěrečné rezoluce sjezdu Skotské Ligy pro evropskou svobodu konané 24.–25. 6. 1946 v Edinburghu byly publikovány v brožurě *Opresed Europe spoaks* vydané pořadatelem. Z obsahu v rozsahu 72 stran byly pro potřeby československého ministerstva vnitra a ministerstva zahraničí přeloženy projevy L. Prchaly, P. Přidavky, diskusní vstupy K. Lochera a V. Ležáka-Borina a tři přijaté rezoluce. *ABS*, f. 304, sign. 304-215-2.

97 Viz poznámka 71.

98 Podle poválečných údajů bylo nacistických obětí v českých zemích 360 tisíc. Nejnovější odhad uvádí zhruba 343 tisíc osob, včetně 270 tisíc osob židovského původu (pozn. redakce *Securitas Imperii*).

la diktátorské moci v Československu podle instrukcí z Moskvy a hned nato organizovala národ podle sovětského systému.

Kromě komunistické strany byly povoleny dvě socialistické strany a jedna strana katolická s podmínkou, že utvoří politický kartel, tzv. Národní frontu, vedenou komunisty. Všechny politické strany středu a pravice byly zakázány, třebaže v posledních svobodných všeobecných volbách v r. 1935 získaly tyto strany více než 50 % hlasů⁹⁹. Právo svobodného shromažďování a tisku bylo tak znásilněno, že každý pokus o vážnější opozici byl utlumen v zárodku. Národ byl pod stálou kontrolou komunistické policie pod vedením odborníků vyškolených v Moskvě.

Z těchto důvodů se stal český národ velmi vhodným subjektem pro první pokus. Moskva odvolala Rudou armádu a rozhodla se odvážiti se všeobecných voleb v Československu. Komunisté si byli jisti, že jsou pány země, avšak přesto předvedli v posledním okamžiku ukázkou své síly, aby si každý Čech uvědomil, co by se stalo, kdyby výsledek voleb byl jiný než jak si toho přála Moskva. Tímto způsobem zvítězili nad protikomunistickými tendencemi, které jsou zejména zřejmé v národně-socialistické straně, která i přes svou stále zdůrazňovanou loyaltitu vůči Sovětskému svazu, zůstává i nadále stranou Dr. E. Beneše.

Proto se Moskva rozhodla – právě těsně před volbami – ukázati českému národu svou vojenskou moc. Začala prováděti přes čs. území přesun velkých kontingentů Rudé armády z jihu na sever. Je sice pravda, že tyto přesuny byly zastaveny právě před volbami, avšak na obyvatelstvo byl učiněn dojem a komunisté dosáhli svého cíle. [Dne] 26. května 1946 český národ dal komunistům vládu do rukou.

Je to však přirozený následek, vezmeme-li v úvahu vše, co se před tím přihodilo a o čem jsem se právě zmínil. Tento vývoj situace znamená katastrofální porážku Dra Beneše. Český národ zamítl jeho pokrytécké kejkle a učinil logický závěr ze zřejmého nezájmu západních mocností o Československo. Hromadně volil komunistickou stranu a takovým způsobem získali komunisté společně se svými sociálně-demokratickými pomahači naprostou většinu v novém Ústavodárném shromáždění.

Zajímavým zjevem ve volbách byl vzrůst katolické lidové strany, která se stala útočištěm mnohých, kteří neměli jiného výběru. Je podivuhodné, kolik lidí nevolilo i přes hrozby těžkých trestů pro neúčast ve volbách. K těmto lidem, kteří takovým způsobem projeví svůj nesouhlas, je možno připočísti ty osoby, které na základě komunistické intervence byly vyškrtнутy z voličských seznamů, jakož i ty voliče, kteří odevzdali bílé lístky.¹⁰⁰

To byl způsob, jímž český národ, který nemá ani sílu ani příležitost svrhnouti protektorát moskevských diktátorů, projevil svůj postoj vůči svému malému diktátorovi Dr. Benešovi.

99 K volebním výsledkům v roce 1935 viz pozn. 67.

100 V českých zemích získala KSČ 40,17 % hlasů, Československá strana národně socialistická 23,66 %, Československá strana lidová 20,24 % a Československá sociální demokracie 15,58 %. Bílých lístků bylo odevzdáno (po výhrůžkách politiků a stranických propagandistů potenciálním protestujícím „nevoličům“ či navzdory těmto výhrůžkám) 0,35 %.

Vše, co se přihodilo nyní v Československu, potvrzuje plně názor, vyjádřený před nedávnem Českým národním výborem v Londýně. Je vskutku tragické, jak tato varování nejprve vyjádřená v Paříži koncem r. 1939 a později opakovaná na pohostinné britské půdě Velké Británie se ukázala býti pravdivými. Chci zejména poukázat na otevřený list, adresovaný p. Anthony Edenovi, který byl v té době ministrem zahraničí, nedlouho po tom, kdy londýnská vláda Dra Beneše podepsala v prosinci r. 1943 smlouvu se Sovětským Ruskem. Dále se odvolávám na memorandum, jež jsem zaslal vládě Jeho Veličenstva v květnu 1945.

Zbývá říci několik slov o našem politickém programu a o cílech, které jsou stejně jasné a prosté, jako byly v roce 1939:

- 1) Zbavit český národ cizího protektorátu a nadvlády, jakož i diktátorského režimu z ciziny i doma.
- 2) Vrátit český národ jeho tradiční západní demokratické orientaci a civilisaci.
- 3) Zajistit českému národu jednou provždy právo rozhodovati svobodně o svém vlastním osudu ve své vlastní zemi.
- 4) Vybudovati jednotu svobodných národů Střední Evropy, která by zaručila každému členu bezpečnost před vnější agresí a která by jediná byla s to umožniti úplný vývoj politických, kulturních a hospodářských sil každého členského národa.
- 5) Zřídit federaci středoevropských národů jako nástroj míru v Evropě, neohrožující nikoho, avšak zaručující bezpečnost všem.

Jsmo rozhodnutí pracovati ze všech sil pro uskutečnění tohoto programu, za který se postaví většina českého národa, jakmile nastane okamžik, až český národ bude moci svobodně a bez překážek vyjádřiti své skutečné mínění.

Vyzývám všechny odpovědné státníky západních mocností, aby nepřipustili, aby střední Evropa se svou tradiční křesťanskou civilisací Západu se stala obětí východního despotismu.

Spojme se všichni, abychom dosáhli práva a spravedlnosti pro všechny středoevropské národy, mezi nimi i pro těžce zkoušený národ český.

V jednotě je síla a vítězství. Nechtě Bůh řídí naše snahy!“

[...] ¹⁰¹

III. Otázky a odpovědi:

Předseda: Můžete nám říci, jaká opatření učinilo Rusko, aby včlenilo hospodářský systém střední Evropy do vlastního hospodářského systému a jak tím bude dotčen britský zahraniční obchod?

Ležák-Borin: Myslím, že jsem na tuto otázku odpověděl v četných svých publikacích. Před několika lety jsem položil významným britským osobnostem otázku, jak si představují zahraniční obchod, bude-li střední Evropa vyřazena z obchodování? Otá-

101 V rámci této edice byl vynechán projev slovenského exulanta a předsedy Slovenské národní rady v Londýně Petera Prídavka.

zal jsem se jich, uvědomují-li si, že po této válce Spojené státy chtě nechtě se budou musit zmocnit trhů v britských koloniích a dominiích, protože to budou jediné trhy, které jim zůstanou. Zahraniční obchod se Sovětským Ruskem dosáhl svého vrcholu v r. 1929, kdy Velká Británie vyvážela do Sovětského svazu zboží v hodnotě 28 milionů dolarů a do střední Evropy v hodnotě 332 milionů dolarů. Spojené státy vyvezly ve stejné době do Sovětského svazu zboží v hodnotě 98 milionů dolarů a do střední Evropy za 585 milionů dolarů. Bude-li střední Evropa obsazena Sovětským Ruskem, tento vývoz v hodnotě 1 miliardy dolarů bude ztracen. Psal jsem o tom v brožurce nazvané „Reconstruction or Destruction?“ („Obnova či zkáza?“) uveřejněné v lednu 1945. Samozřejmě nikdo neprojevil o ni zájem. Skotské časopisy uveřejnily články o velkých objednávkách z Ruska. Od vítězného konce války uplynul více než rok. Dnes již můžeme vidět, jak vypadá skutečnost. Jasně vidíme, jak Skotům prospěly válečné ruské objednávky. Jediný zahraniční obchod mezi Západem a Evropou obsazenou Ruskem pozůstává z darů, které tam poslala UNRRA.¹⁰² Tyto dary jsou prodávány za vysoké ceny státním funkcionářům, kteří jediní si mohou dovolit koupit je, a výtěžku se užívá na podporu dosazených komunistických režimů ve střední Evropě. Úředním kruhům v Americe je to známo, avšak přesto stále posílají své dary.

Rusko včleňuje hospodářství střední Evropy do svého vlastního hospodářství tím, že odváží část zařízení továren ve střední Evropě do Ruska, jakož i nuceným vyvlastňováním a sovětisací zbývajícího průmyslu a podřízením hospodářství střední Evropy hospodářství ruskému. V důsledku těchto zásahů klesla výroba v Československu za rok na polovinu své předválečné úrovně. Musíme vzít v úvahu, že český průmysl utrpěl jen velmi nepatrné ztráty za války a že mnohá zařízení byla Němci zdokonalena. Avšak přesto poklesla výroba pod sovětskou správou během roku o 50 % pod předválečnou úroveň a výrobní náklady se zvýšily o 100 %.¹⁰³ Proto je také Československo vyřazeno z mezinárodní výměny zboží. Všechny ostatní středoevropské státy jsou na tom stejně. Pokles obchodování s těmito zeměmi má vliv na vaše hospodářství do takové míry, že jste nuceni snížit potravinové příděly a že nedostatek zboží v této zemi je nyní mnohem větší než za války. Británie nyní nežije z výtěžku svého hospodářství, nýbrž z podstaty bohatství, nakupeného minulými generacemi. Taková je skutečnost, takový je výsledek liberálního usmiřování komunismu

Předseda: Na otázku, co se děje za tzv. železnou oponou, nemohu sám dát odpověď. Snad by tak mohl učiniti p. Dr. Locher?

Dr. Karel Locher: Mohu tak učiniti z vlastní zkušenosti. Před mnoha lety byl jsem zaměstnán na ministerstvu zahraničí v Praze po několik let, prakticky polovinu doby trvání předmnichovské republiky. Zním dobře způsob jakým se tak asi před 25 lety jednalo v Československu se zahraničními dopisovateli. Když, dejme tomu, nějaký dopisovatel londýnského listu chtěl navštívit Prahu, byl nejdříve vyzván, aby vyhledal

102 Správa Spojených národů pro pomoc a obnovu (anglická zkratka UNRRA) byla mezinárodní organizace založená v roce 1943 a po druhé světové válce financovaná OSN. Jejím účelem bylo plánovat, koordinovat, spravovat nebo zajišťovat pomoc obětem druhé světové války ve všech oblastech pod kontrolou OSN prostřednictvím poskytování potravin, paliva, oblečení, přístřeší, základních potřeb a zdravotních a dalších nezbytných služeb. Její činnost byla ukončena rozhodnutím OSN v roce 1947.

103 Tento výrok je zavádějící – Československo nebylo v popisovaném období „pod sovětskou správou“.

tajemníka čs. velvyslanectví v Londýně – šlo-li o dopisovatele nějakého francouzského listu, musel dotyčný korespondent vyhledat čs. legačního tajemníka v Paříži – a tam mu bylo řečeno: „Jsme vám úplně k dispozici. Postaráme se o vše, co souvisí s vaší cestou. Připravíme vám byt v Praze a umožníme vám, abyste si mohl prohlédnout vše, co budete považovati za hodné shlédnutí“ atd. atd. Jedním slovem, bylo učiněno vše, aby mu byla usnadněna cesta. Prostřednictvím tlumočnicků mohli zahraniční dopisovatelé mluvit s lidmi na ulici, v továrně i na venkově. Tito lidé byli ovšem předem instruováni.¹⁰⁴ Zahraniční korespondent nabyl dojmu, že vše je v pořádku v této zemi a později vyslovil toto své „skutečné“ mínění veřejně. Tak si lze vysvětlit, že Československo bylo všeobecně známo jako země prosperity, spravedlnosti, demokracie atd. Ovšem jen málokterí z nás znali skutečnou situaci.

Ležák-Borin: Před válkou činil počet obyvatelstva v Československu 15 milionů. Tři a půl milionu z toho byli Němci. Byli tu také 2 miliony nespokojených Slováků a 700 000 Maďarů. Na udržování pořádku v tomto státě bylo třeba 26 000 policistů. V nynějším Československu žije 10 milionů obyvatel a dozor nad nimi vykonává 46 000 policistů a 100 000 tzv. členů závodních milic, kteří střeží znárodněný průmysl proti „osvobozeným“ dělníkům. Celkem je v tomto malém státě 150 000 policistů ve srovnání s předválečným kapitalistickým Československem s jeho 26 000 policisty. To je jeden bod, který ukazuje, jak ruské sociální pojetí státu je založeno výlučně na moci státní policie. Naproti tomu veškerý průmysl byl znárodněn.¹⁰⁵ Co vlastně znamená znárodnění? Co znamená tzv. společné vlastnictví? Společné vlastnictví znamená nic. Znamená to, že vlastníkem je stát. Znamená to, že veškeré bohatství národa je spravováno kým? Vysokými státními úředníky, byrokraty. Před válkou bylo v Praze 6 500 státních úředníků a dnes je jich 17 000. Počet byrokracie stoupl o 150 % a dosáhl standartu Sovětského Ruska. Československo skýtá příklad státu spravovaného podle ruského vzoru.

Jakási členka: Může někdo říci rozdíl mezi stalinistou a trockistou?

Ležák-Borin: Je to poněkud složitá otázka, na kterou je těžko odpovědět v tak krátkém čase. Lenin přizpůsobil západní socialistickou terminologii ruskému standardu a přinesl do ní myšlenku diktatury proletariátu. Praktickým důsledkem této myšlenky bylo, že po občanské válce r. 1921 mnoho zaostalých ruských dělníků (nádeníci), kteří hrdinně bojovali v řadách Rudé armády, se stalo tajemníky místních organizací strany, šéfy sovětské tajné policie a předsedy vesnických sovětů. Tento druh ruského proletariátu byl spokojen svým nově získaným sociálním postavením. Jejich sny o sociální spravedlnosti se splnily. Generální tajemník strany Stalin založil svou diktaturu na této ssedlině proletariátu. Byl to on, který razil myšlenku: „Socialismus v jedné zemi“ a všichni šéfové místní policie s ním vřele souhlasili, protože pro ně socialismus byl vlastně dosažen. Avšak Trocký a ruská židovská inteligence kolem něho neviděli

104 Locher tento výrok blíže nevysvětlil. Nicméně v letech 1918–1928 byl zaměstnán na československém ministerstvu zahraničí jako konzul v Krakově, ministerský místotajemník v Praze, vedoucí konzulární pobočky v Brémách, konzul v Linci a vrchní ministerský komisař národohospodářské sekce v Praze, a tudíž znal „zákulisní“ politiku ministerstva zahraničních věcí.

105 Přestože zestátnění soukromých průmyslových podniků v poválečném Československu bylo v rámci poválečné Evropy jedno z nejrozsáhlejších, netýkalo se „veškerého průmyslu“.

logický důsledek teorie „diktatury proletariátu“. V dlouhých sporech a zápase byli trockisté poraženi vykonavatelí „diktatury proletariátu“, tj. sovětskou státní byrokracií. Rozdíl mezi stalinisty a trockisty je dnes tento: Stalin je orientální diktátor státu, v němž národní bohatství je společným majetkem kasty vysokých státních úředníků, která vlastní veškerý tento majetek „jménem proletariátu“. Trockisté se nepoučili ze své zkušenosti a ze svých minulých omylů a stále hlásají myšlenku opravdové diktatury proletariátu a pokoušejí se opakovati své chyby ještě jednou.

Příloha I.

R e s o l u c e

Kongres delegátů utlačovaných evropských národů, svolaný Skotskou ligou pro evropskou svobodu a zastupující svobodné mluvčí rakouského, českého, estonského, litevského, lotyšského, polského, rumunského, slovenského, slovinského a ukrajinského národa, rozhodl se obrátiti na demokratické národy, jejich veřejné mínění, jejich parlamenty a vlády s touto výzvou:

Přestože druhá světová válka skončila před rokem, nedostalo se svobody všem evropským národům osvobozeným od okupace nebo nadvlády nacionálně socialistického Německa.

Jiná imperialistická mocnost – Svaz sovětských socialistických republik – se zmocnila vlády nade všemi státy střední Evropy a zbavila je násilím jejich nezávislosti a jejich práv zvoliti si svobodně svůj vnitřně – politický, sociální a hospodářský režim a disponovat svým územím a hospodářskými zdroji.

Celý svět ví, že v zemích obsazených Sověty není svobody, že demokracie je sabotována totalitními živly dosazenými silami, které jsou cizí našim národům, živly, které ohrožují bytí našich národů a že naše tisícileté křesťanské tradice jsou nahrazovány ideologií „nového řádu“, který je nedemokratický, protikřesťanský a protievropský.

Sovětské ovládání veškerého hospodářského života zemí střední Evropy nejen, že postupně snižuje životní úroveň jejich obyvatelstva na úroveň nejubožejších krajů SSSR, nýbrž zároveň hospodářsky izoluje tyto země od západu a včleňuje je doslova v sovětský systém, čímž značnou měrou zvyšuje zásobu pracovních sil a hospodářských potenciálů Sovětského svazu.

Je nejvyšší čas, aby západní demokracie, které ve válce s Německem s radostí přijímaly služby a oběti středoevropských národů, jež tyto podstupovaly ve jménu společného boje o zachování ideálů západní kultury, přestaly maskovat nynější politické a hospodářské otroctví středoevropských národů diplomatickými formulami a zaujaly právní postoj vůči „faits accomplis“, vyvolanými politikou Sovětského svazu, která směřuje k rychlé sovětisaci celé střední Evropy a k jejímu úplnému odloučení od západu.

Nikdo nemůže očekávati, že libovolné a oportunistické rozhodnutí dvou, tří nebo čtyř velmocí bude přijato národy střední Evropy, které jsou nyní pod sovětskou nadvládou, budou za všech okolností pokračovati ve svém boji za svobodu, za své křesťanské a demokratické ideály a tradice, za své právo organisovati své vzájemné soužití a spolupráci bez vměšování se velmocí.

Spravedlivý a trvalý mír ve střední Evropě a tudíž samozřejmě na celém světě může se stát skutečností jen tehdy, budou-li zásady Magny charty a zásady o lidských právech, jež byly za války vyjádřeny v Atlantické chartě a v četných jiných deklaracích vznesených a ušlechtilých zásad a ideálů, přiznány všem národům a nebudou-li žádnému upírány.

My, zde shromáždění mluvčí národů střední Evropy, obracíme se k vládám, parlamentům, a veřejnému mínění všech zemí svobodného světa s výzvou, aby byla střeoevropským národům vrácena jejich práva a zaručena svoboda rozhodování v budoucnosti. Rovněž vyzýváme demokratické národy světa, aby působily na své vlády a parlamenty a přiměly je k tomu, aby odmítly právně uznati nynější stav ve střední Evropě a pomohly střeoevropským národům vybudovati svůj vlastní život a vzájemnou spolupráci na zásadách Atlantické charty a čtyř svobod.

Příloha II.

R e s o l u c e

Střeoevropského federálního klubu (Central European Federal Club)
My, členové Střeoevropského federálního klubu v Londýně, jako svobodní mluvčí Rakušanů, Čechů, Estonců, Maďarů, Litevců, Lotyšů, Poláků, Slováků, Ukrajinců a Bělorusů, shromáždění na sjezdu delegátů utlačovaných evropských národů, svolané Skotskou ligou pro evropskou svobodu 130 Georgestreet, Edinburgh, jsouce pevně přesvědčeni o spravedlnosti a naléhavosti svého úkolu, chceme přispěti ke konstruktivní práci o zajištění svobody a trvalého světového míru tímto prohlášením:

Upřímně věříme, že střední Evropa, tj. území mezi Německem a vlastním Ruskem tvoří přirozený zeměpisný a hospodářský celek obývaných jistým počtem středních a menších národů, jež mají společné zájmy a podobnou kulturu a proto by měly býti organisovány na podkladě federativním. Jen takto přestane být [střední] Evropa kolbištěm soupeření mezi velmocemi a může se státi aktivním a pozitivním činitelem sjednocení Evropy a stabilisace míru.

V rámci střeoevropské federace bude požívati každý národ bez ohledu na svou velikost a zeměpisnou polohu plných práv a možností zachovat si svou národní individualitu, pěstovati a vyvíjeti svou vlastní kulturu a vychovávat i v tomto směru svou mladou generaci. Každý národ bude mít rovněž právo organisovati podle vůle svého lidu a v souhlase s federální ústavou svůj náboženský, politický, sociální a hospodářský život.

Nové společenství střeoevropských národů musí být vybudováno na základní ústavní zásadě respektování plných práv svobodného individua. Společný ústřední orgán bude dbáti toho, aby tato práva byla zaručena a aby byl zachován vnitřní mír, založený na ústavním řádu.

Sporné otázky, jako např. otázky hranic, územní nároky a jiné podobné problémy byly v minulosti inspirovány a využívány na sebe narážejícími cíli jednotlivých velmocí. V rámci Střeoevropské federace mohou být k největší spokojenosti všech jejich členů rozřešeny vzájemnými dohodami, plebiscitem či rozhodčím výrokem nestranných činitelů.

Jsmo upřímně přesvědčeni, že jakékoli účinné a spravedlivé světové organizaci národů nebo světové vlády musí předcházeti vytvoření regionálních federací. Každá účinná světová organizace je vyloučena, zůstane-li Evropa rozdělena do zájmových sfér.

Chceme žít ve společenství s jinými demokratickými národy, chceme si zachovat svou křesťanskou víru a západní civilizaci. Obracíme se na světovou veřejnost pro pochopení a podporu.

Příloha III.

Resoluce Skotské ligy pro evropskou svobodu

Členové Skotské ligy pro evropskou svobodu na sjezdu konaném 24. a 25. června 1946 v Rainy Hall, v Edinburghu, Skotsko, pečlivě prozkoumali prohlášení, jež učinili svobodní mluvčí rakouského, českého, estonského, litevského, lotyšského, polského, slovenského, slovinského a ukrajinského národa a hodlají poskytnouti svou podporu při odhalování krutých a tyranských režimů, které byly jejich zemím násilně vnuceny vojenskou mocí a politickou intrikou Sovětského svazu.

Skotská liga pro evropskou svobodu chce ze všech svých sil přispěti k obnovení svrchované nezávislosti těchto zemí a k navrácení veškerých občanských, náboženských a politických svobod, jichž byly neprávem zbaveny.

Liga pevně doufá, že budou nalezeny prostředky pro rychlou nápravu chyb, uvedených v resolucích a věří, že těmto utlačovaným národům se musí nejen dostati zadostiučnění, neboť žádným jiným způsobem nemůže býti splněn cíl, za který jsme bojovali v poslední válce a zajištění světový mír a bezpečnost.

V tomto upřímném přesvědčení Skotská liga pro evropskou svobodu, jejíž všichni členové jsou britskými občany, doporučí co nejvřeleji příznivému posouzení své vlády a všech spřátelených vlád resoluce, které byly jednomyslně schváleny zástupci utlačovaných národů na sjezdu konaném ve dnech 24. a 25. června 1946 v Rainy Hall, Edinburgh.

Dokument č. 14

Memorandum Českého národního výboru v Londýně v zastoupení Lva Prchaly a Karla Lochera ministru zahraničních věcí Velké Británie Ernestu Bevinovi ze 17. srpna 1947¹⁰⁶

Vážený pane!

My, níže podepsaní, protestujeme ve jménu a z příkazu Českého národního výboru v Londýně proti novému znásilnění svobody a práv českého národa vládou československou, která jest opanována komunisty a podřízena Sovětskému svazu.

Již na jaře roku 1943 jsme dospěli k hlubokému přesvědčení, že politika presidenta první Československé republiky, Dr. Edvarda Beneše, a jeho vlády v Londýně během války, která vedla k uzavření smlouvy o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi Československou republikou a Sovětským svazem, jež byla podepsána dne 12. prosince 1943 v Moskvě, vedla k nastolení panství komunistické strany v českém národě.

Roku 1939 jsme se rozhodli opustiti svoji vlast a odebrat se za hranice, abychom tam mohli bojovat proti německým národním socialistům, kteří samozvaně znásilnili svobodu i práva národa českého a od počátku války v r. 1939 nutili ho postavit se proti demokratickým západním mocnostem. V r. 1942 bylo nám jasno, že politika úředně uznané československé vlády v Londýně směřuje k tomu, aby i v budoucnosti byl český národ ohrožen tím samým nebezpečím, tentokrát ze strany totalitních diktátorů Východu. My, níže podepsaní, jakožto úřadující členové jediné nezávislé politické organisace české, toho času nalézající se na území Velké Británie – Český národní výbor – zaslali jsme otevřený list, datovaný dnem 20. ledna 1944, vysoce váženému panu Anthony Edenovi, P.C., M.C., M.P., ministru zahraničních věcí Velké Británie. V tomto listě jsme oznámili, že výše uvedená smlouva jest neplatná a nezavazuje žádným způsobem český národ. Současně jsme uvedli všechny jednotlivé důvody našeho odmítnutí.

Dne 16. května 1945 obrátil se znovu Český národní výbor svým memorandem na vysoce váženého pana Anthony Edena, tehdy ještě ministra zahraničních věcí Velké Británie. Oznamující výtah z událostí, které se staly dne 12. května 1945 v Praze, zjistili jsme, že území Republiky Československé bylo z větší části zaplaveno Rudou armádou, pod jejíž ochranou okamžitě přibyl samozvaný president Republiky Československé, dr. E. Beneš se svojí vládou utvořenou v Moskvě a začal v zemi řídit způsobem samozvaným a diktátorským. V tomto memorandu jsme dospěli k přesvědčení, že český národ byl opět zbaven možnosti vyjádřiti svou svobodnou vůli a vládnout dle práv sebeurčení.

My, níže podepsaní, rozhodli jsme se znovu potvrditi, že politická situace v Československé republice zůstala od těch dob nezměněna. Nic se nezměnilo, přestože se odbyly volby do Národního shromáždění, konané na jaře 1946. Tyto volby nebyly, což je samozřejmé, volbami svobodnými podle pojmu západních demokracií. Na území Čech byly povoleny pouze 4 politické strany, které již předtím byly svázány nucenou dohodou, zvanou Národní fronta. Tato úmluva vyloučila jakoukoliv možnost organizování opozice a také jmenování nezávislých kandidátů, stojících mimo tento úřední blok, bylo znemožněno. Tímto způsobem byl český národ zbaven svých nejzákladnějších politických práv a demokratických privilegií. A při tom se zdálo, jakoby vnější svět tyto události neviděl.

Poslední události ukázaly v světle jasném jako blesk pravdivě stav dnešní politické situace v Československé republice a učinily ji pro všechny jasnou. Celý svět byl svědkem tohoto poníženého postupu a tlaku ze strany Moskvy a náhle poznal stupeň závislosti. Nepěkné ucouvnutí Československa ze svého vlastního stanoviska v zahraniční politice, jež bylo zaujato svobodnou vůlí celého národa několik dní před tím, a které bylo potom náhle přímo ponižujícím způsobem zamítnuto přijetím opačného politického i hospodářského rozhodnutí, nadiktovaného českému národu přímo proti jeho životním zájmům.

Jsmo nuceni, což je samozřejmé, klásti vinu nejen komunistům v Praze, ale také Dr. Edvardu Benešovi, jehož celá politika za války a po ní měla tendenci změnit tisíciletou tradici křesťanské civilisace a nahradit ji falešným evangeliem Východu, pod pláštíkem nové panslavisticko-komunistické víry.

Ještě jednou protestujeme proti tomuto útisku českého národa cizí mocností a jejich mluvčích v Praze. Ještě jednou prohlašujeme, že všechna rozhodnutí ujednaná dnešní československou vládou v Praze ve jménu českého národa – znovu zbaveného jakékoliv možnosti vyjádření svoji svobodnou vůli – nejsou platná a nezavazují žádným způsobem český národ.

Ještě jednou – jsouce si vědomi, že vyjadřujeme vnitřní přesvědčení většiny českého národa – vyjadřujeme naši nezlomnou víru v úplné vítězství šlechetné zásady „právo před silou“ i v naprostou porážku politiky síly, která násilně tiskne závislé národy do řad poddaných.

Zůstáváme

Gen. Lev Prchala
předseda

Dr. Karel Locher
gen. tajemník

Dokument č. 15

Memorandum Střoevropského federálního hnutí předložené delegátům vlád Organizace spojených národů na jejím valném shromáždění v New Yorku z 12. září 1947¹⁰⁷

MEMORANDUM STŘEOEVROPSKÉHO FEDERÁLNÍHO HNUTÍ PŘEDLOŽENÉ DELEGÁTŮM ČLENSKÝCH VLÁD ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ NA JEJÍM VALNÉM SHROMÁŽDĚNÍ V NEW YORKU září 1947

V souvislosti s nadcházejícím zasedáním Organizace spojených národů si dovoluujeme oslovit delegace demokratických států s naléhavou výzvou, aby podnikly kroky proti neustálým pokusům ze strany SSSR o nastolení totalitního otroctví na celém světě.

Jak již dokázaly dvě světové války, mír ve světě závisí na spravedlivém mírovém uspořádání v Evropě. Evropské záležitosti však dodnes ani zdaleka uspořádány nejsou. Uplatňování práva veta, opakovaně zneužívané ze strany SSSR, znemožňuje jakákoliv preventivní opatření proti zánětlivým ložiskům, která v Evropě vznikla. SSSR si z velké části podmanil Evropu a bude následovat další ruská agrese, jejímž cílem je zjevně sovětizace celého světa.

Osud iniciativy pana Marshalla,¹⁰⁸ ministra zahraničí Spojených států, na níž se podílejí evropské státy a která usiluje o hospodářskou obnovu Evropy s případnou

107 Překlad anglického originálu šířeného korespondenčně a zároveň jako leták pod názvem *Memorandum of the Central European Federal Movement presented to the Delegates of the member governments of the United Nations at their General Assembly in New York*. Kopie originálního textu je v archivu editora.

108 Tzv. Marshallův plán, oficiálně Plán evropské obnovy, přijatý americkým Kongresem 3. 4. 1948 byl vyhlášen americkým ministrem zahraničí Georgem C. Marshalllem (1880–1959). V letech 1948–1952 poskytly Spojené státy západoevropským státům pomoc na jejich hospodářskou obnovu v celkové výši přibližně 13 miliard dolarů. Státy střední a východní Evropy včetně Československa pod sovětským vlivem tuto pomoc odmítly. Československá vláda Národní fronty původně nabídku k účasti na americkém tzv. Marshallově plánu k hospodářské obnově poválečné Evropy přijala, ale po Stalinově nesouhlasu a intervenci svou účast zase odvolala.

pomocí Ameriky, opět prokázal marnost všech snah o budování míru a mezinárodní spolupráci na základě politického rozdělení světa do „sféry vlivu“, které bylo dovršeno [na jednáních] v Teheránu, Jaltě a Postupimi.¹⁰⁹

Následný obrat v jednáních by také měl být signálem pro politické vůdce Západu o nemožnosti prolomit „železnou oponu“ jen s použitím ekonomických prostředků.

SSSR a vlády uvalené na národy střední Evropy zahraniční silou se odmítly zúčastnit Pařížské konference a spolupracovat na přípravě plánů pro hospodářskou obnovu Evropy. Sovětský svaz má zájem na hospodářském úpadku Evropy, neboť to by mu usnadnilo dosažení jeho cílů. Loutkové vlády ve střední Evropě jsou nástrojem pro využívání jeho „sféry vlivu“. Tyto vlády nejen nepředstavují vůli podrobených národů, ale chovají se výslovně v jejich neprospěch. Západní demokracie, které v rozporu s principem Atlantické charty a dalšími mezinárodními závazky tyto falešné vlády uznaly, nesou spolu se Sovětským svazem plnou odpovědnost za vyloučení z evropského společenství šestnácti národů, které jsou nedílnou součástí Evropy a jež si přejí pracovat pro evropskou jednotu a prosperitu.

Západoevropským státům může Pařížská konference přinést některé pozitivní výsledky, pomůže-li ukončit další sovětskou expanzi. Tragickým důsledkem je však to, že tato konference se ani nepokouší současně zrušit rozdělení Evropy na „sféry vlivu“. Stávající rozdělení prohlubuje zoufalou situaci našich národů a dává tak Západu jen dočasně dostatek prostoru. Ale ani ten není na dlouho, neboť opuštění střední Evropy ve prospěch Ruska jen posiluje Sovětský svaz a urychluje jeho konečné uchopení světové nadvlády.

Západní demokracie by měly mít na paměti, že nelze ani vybudovat Spojenou Evropu, ani zajistit politický mír v Evropě a ve zbytku světa, aniž by nejprve omezily protievropský vliv Moskvy za řádné hranice Ruska a aniž by obnovily svobodu národů střední Evropy.

Bylo by chybou věřit, že jakékoliv reálné plány na evropskou „unii“ by mohly být úspěšně uskutečněny, aniž bychom vzaly v úvahu zdroje polské a české uhelné pánve jako potenciál českého, polského a rakouského průmyslu, bohatství rumunské ropy, produkci pšenice v Polsku, na Ukrajině, v Maďarsku a v Rumunsku, výrobní kapacitu a zásoby dřeva na Slovensku, v Bulharsku, Bělorusku a v ostatních jižních státech, vodní sílu Dunaje a jeho přítoků a především pracovní sílu 150 milionů občanů střední Evropy.

109 Konference v Teheránu (28. 11. – 1. 12. 1943) byla prvním setkáním představitelů válečné koalice Velké Británie, Spojených států a Sovětského svazu, resp. premiéra Winstona Churchilla, prezidenta Franklina D. Roosevelta a Josifa V. Stalina. Obsahem jednání byly společná válečná strategie v Evropě, rozhodnutí o vojenské invazi ve Francii, podpora partyzánského hnutí Josipa Broze Tita v Jugoslávii a přenechání východního území Polska Sovětskému svazu. Konference v Jaltě (2. 2. – 11. 2. 1945) byla dalším setkáním výše uvedených států a jejich nejvyšších představitelů. Obsahem jednání byly vztah k poraženému Německu, přenechání polského východního území Sovětskému svazu, podpora Josipa B. Tita při obnovování Jugoslávie, založení OSN a přijetí Deklarace o osvobozené Evropě. Konference v Postupimi (17. 7. – 2. 8. 1945) byla poválečným setkáním vítězných mocností – vedle J. V. Stalina byli jejími hlavními účastníky předsedové vlády Velké Británie (odstupující) Winston Churchill a (nastupující) Clement Attlee a nový prezident Spojených států Harry S. Truman. Obsahem jednání byly především poválečná společná správa Německa a výzva ke kapitulaci Japonska.

Ještě horší je však to, že tyto zdroje a pracovní síla by nesloužily Evropě, ale naopak. Rusko by je spolu s vlastním výrobním úsilím použilo na úkor Evropy. Navíc by důsledkem takového stavu věcí bylo posílení vlivu ekonomického potenciálu Německa ve spojitosti s přestavbou západní Evropy. Pokud by Německo, nebo spíše jeho západní část, mělo v této obnově získat klíčové pozice, jeho ekonomický potenciál by nadměrně posílil a Evropa by byla postupně znovu konfrontována s politicky a vojensky nebezpečným Německem. Evropské národy by znovu čelily hrozbě dvou agresivních sil a neustálému strachu z obnovení jejich spojení, které se v minulosti prokázalo pro svět tolik neprospěšným, a které se vždy pohybuje až tam, kam je to možné.

Jménem středoevropských národů,¹¹⁰ kterým byla odepřena svoboda slova, musíme konstatovat, že západní demokracie znovu obětovaly zásady spravedlnosti a práva, aby se opakovaně pokusily o appeasement. Jak bylo zamýšleno, měly loutkové vlády na Pařížské konferenci zastupovat naše národy. Navíc v dalších snahách o appeasement s rozpínavými snahami Sovětského svazu, opomněli organizátoři této konference přizvat Estonsko, Litvu a Lotyšsko, nehledě na to, že ani Velká Británie ani Spojené státy a Francie dosud nepřestaly uznávat jejich samostatnost. Pozvání nepředložily ani Ukrajině a Bělorusku, ačkoliv je každá z těchto zemí v Organizaci spojených národů zastoupena.

Vzrůstající hospodářské potíže byly jasným důsledkem stabilizace nepřirozeného rozdělení Evropy a spolu se zjevným zablokováním Pařížské konference jsou důkazem toho, že hospodářský appeasement byl podobnou chybou jako ten předchozí politický. Budoucnost Evropy nelze řešit jejím rozdělením a neexistuje žádná naděje, jak za těchto podmínek uchovat její dědictví.

Proto my, svobodní mluvčí národů, které byly násilně odděleny od Evropy, apelujeme na začátku tohoto zasedání Organizace spojených národů na demokratické státy světa o ochranu a o uznání nutnosti přimět Rusko, aby se stáhlo za své hranice, a aby tak v Organizaci spojených národů učinily obvyklým způsobem.

Střední Evropa, osvobozená od ruské okupace, nesmí zůstat rozpolcená. Po tragické zkušenosti z poslední války a poválečné doby naše národy usilují o řádnou integraci oblasti mezi Německem a Ruskem. Proto jdou cestou moderních trendů s cílem nastolit nový světový pořádek. Středoevropské federální hnutí, jež máme tu čest zastupovat, je toho názoru, že jedinou správnou cestou ke sjednocení Evropy je vzájemné porozumění Regionálních svazů organizovaných na federálních úrovních. Jedním z nich by mělo být Společenství středoevropských národů postavené na jednotě hospodářských, sociálních, historických a kulturních tradic. Evropa by měla být organizována takovým způsobem, aby byly její regionální jednotky soběstačnou bariérou vůči sovětské expanzi, stejně tak jako jakékoliv možné agresí obnoveného Německa.

Bez ohledu na ekonomické aspekty existuje i mnoho hodnot, které nemohou být opomíjeny bez jakékoliv újmy a které nás nutí k prohlášení, že bez své střední části není starý evropský kontinent Evropou naší společné tisícileté historie a našich tradic, natož aby takto zmrzačená Evropa byla schopna dlouho přežít i nadále.

110 V původním textu je vložena poznámka: „Albánců, Bělorusů, Bulharů, Čechů, Estonců, Chorvatů, Litevců, Lotyšů, Maďarů, Poláků, Rakušanů, Rumunů, Slováků, Slovinců, Srbů a Ukrajinců.“

Znovuobnovení evropského života je nemyslitelné bez respektování nefalšovaných principů svobody a rovnosti pro všechny národy bez ohledu na jejich počet a ekonomický potenciál.

STŘEDOEVROPSKÝ FEDERÁLNÍ KLUB, LONDÝN

president	čestný tajemník
Gen. Lev Prchala, D.S.O.	Jan Zaleski

STŘEDOEVROPSKÝ FEDERÁLNÍ KLUB, ŘÍM

(za presidium)

I. Leppik M. Krek J. Poniatowski

STŘEDOEVROPSKÝ FEDERÁLNÍ KLUB, PAŘÍŽ

STŘEDOEVROPSKÝ FEDERÁLNÍ KLUB, BRUSEL

32, Stanhope Gardens, London, S. W. 7.

12. září 1947

Čj. 3398/dův.-4./45.

Věc: Pamflet Borina-Ležáka
o Stalinovi

Příloha: 1.

4-2955/45 (3) 13
Důvěrné.

Londýn, dne 1.června 1945.

Jako 8.číslo "Czech Press Service" vydal Vladimír Ležák - Borin pamflet o maršálu Stalinovi, který je v původním znění a v překladě připojen.

Ležák - Borin v pamfletu prohlašuje, že osvobozením Prahy ukončil Stalin dávno vytoužený výboj oblastí, kterých se chtělo Rusko po staletí zmocnit. Ležákův pamflet, rozeslaný jako obvykle četným britským i jiným místům a osobnostem je typickým příkladem, jak Ležák a jeho spolupracovníci soustavně otravují ve Velké Británii veřejné mínění a záměrně agituji proti Sovětskému svazu.

Originály pamfletů ponechávám zatím ve zdejšímu archivu, dokud nebude bezpečná možnost dopravy do Prahy zajištěna.

Zpráva československého velvyslanectví v Londýně o publicistice Vladimíra Ležáka-Borina z 1. června 1945

Zdroj: ABS, f. 305, sign. 305-344-3

Čj. 3407/dův.-4./45.

Věc: 9. číslo bulletinu
"Czech Press Service"

5. j. 4. - 1907/45 (3)
Důvěrné. *110*

Londýn, dne 4. června 1945.

Koncem května 1945 vydal Vladimír Ležák - Borin deváté číslo svého "Czech Press Service", jehož opis i překlad je připojen. Číslo obsahuje několik příspěvků, které představují, zejména pokud jsou z pera Ležáka - Borina, ty nejhrubší útoky na Sovětský svaz. Vedle článku o poválečné hospodářské situaci Sovětského svazu, plného nepravd, je stěžejním příspěvkem čísla článek o třetí internacionále, ve kterém jsou opakovány známé nepravdy o podzemní činnosti třetí internacionály atd.

Jak činnost Ležákovy a jeho druhů noví fašistických kruhů ve Velké Británii je patrné z toho, že celý Ležákov právě uvedený článek ocitoval v plném znění ve svém čísle z 31. května 1945 týdeník "Patriot".

V téže čísle bulletinu uveřejnil článek o českých rolnících Václav Míšek, nazývající se "zástupce české agrární strany v Českém národním výboru". Jinak bulletin přináší ještě výňatek z projevu Petra Pridavky a některé menší články štvavého obsahu.

e v i d e n c e .

Ministerstvo vnitra.

Č.j. ZZ-37830/45.

V Praze dne 14. prosince 1945.

T a j n é !

Předmět: Vladimír Ležák - Borin - agitace ve Velké Británii.

Přílohy:

Ministerstvo vnitra, odbor pro politické zpravodajství podává o agitační činnosti Vladimíra Ležáka - Borina ve Velké Británii tyto další informace:

" Poslední svůj pamflet vydal Vladimír Ležák - Borin pod názvem " The Outlook ". Změnu v pojmenování proti dřívějšímu označení " The Letter " lze vysvětliti tím, že Ležák - Borin by označováním svých pamfletů stejným jménem vydával vlastně periodický časopis a tím by porušil britské předpisy o kontrole papíru. Tomu se Ležák vyhnul tím, že změnil a bude pravděpodobně i v budoucnu měniti jména svých pamfletů, které vycházejí měsíčně.

Ležák tiskne své pamflety v katolické tiskárně " St. Clemens Press Ltd ", Portugal Street, Kingsway, W.C.2. V této tiskárně je tištěn také známý fašistický týdeník " Patriot ".

Ležákov pamflet se skládá z několika článků. První článek představuje obvyklý Ležákov útok na Sovětský svaz. a má název " Vstříc světové katastrofě ". Ležák Borin se v něm snaží dokázati, že Spojené státy a Velká Británie nemohou žíti bez evropského kontinentu. Jako ve všech svých dosavadních úto-

Zpráva ministerstva vnitra o publicistice Vladimíra Ležáka-Borina ze 14. prosince 1945

Zdroj: ABS, f. 305, sign. 305-344-3

Zemský odbor bezpečnosti-odd.II.

o p r o s e ,

5

oznamuje veřejnosti :

Zemské ústředně státní bezpečnosti v Čechách se tyto dny podařilo odhaliti stopu po činnosti agentů zrádného degradovaného generála Brachaly, jenž se se spojil s národe vyloučenou skupinou v Londýně snaží, nasaditi na území našeho státu své rozvrátivé ilegální buňky. Tyto byly ve spolupráci se ZCB, odd.II. a s vojenskými orgány v zárodku zneškodněny.

Rozvrátivý materiál byl poslán z Londýna do Prahy po zlatěš spolehlivých poslech a byl rafinovaně maskován. Letáky, manifesty a sdělnice pro ilegální práci byly bezpečnostními orgány objeveny v plechovcích s mletou kávou, kakaem a čajem. Zásilky byly částečně maskovány jako vánoční dárky a byly pašovány do republiky různými zrádci, kteří se dali do žoldu vlastizrádné londýnské kliky. Tyto osoby konsly kurýrské služby a dodávaly do Londýna falešné zprávy o poměrech v Československu, které pocházely od našich nepřátelů a měly poškoditi mezinárodní postavení Československé republiky.

Při zajišťování těchto kurýrů a odhalení jejich „přepážek“ vyšlo najevo, že jak oni, tak i osoby, kterým zásilky byly určeny, jsou rovněž vedoucími osobami bývalé strany agrární, čionostenské a národního sjednocení. Mezi osobami, které pro pokus o ilegální činnost, namířenou proti lidové demokratické formě státu a pro účast na velezradě v součinnosti s činiteli zahraničními byly zjištěny, nachybi ani veřejnosti známý odpůrce demokracie prof.dr.Franzisek Mikuláš. Materiály pochází od předsedy t.j.s. České národního výboru v Londýně, degradovaného generála Lea Brachaly, prvního místopředsedy Vladimíra Ležáka-Borina, druhého místopředsedy Václava Hlávky, generálního tajemníka dra Karla Lochera, tajemníka Jiřího Borila, tajemníka Josefa Kratochvíla a dalšího tajemníka, rovněž degradovaného majora Zdeňka Sládečka.

Tato společnost velezrádců, oblévajících tak honorární tituly, stáhuje si v důležitých případech na adresu svých pražských důvěrníků, že v Československu nedochází k žádným demonstracím proti vládě a že „práce“ nejde kupředu. Z tohoto důvodu v tajných dopisech vyzývá k podněcování nepokojů a krveprolití. Netají se tím, že toho jest více, aby bylo dokázáno, že český národ nestojí za svojí vládou. Umíká totiž „travný“ dojem, že český národ s politikou své vlády souhlasí.

Z uvedených materiálů ZCB odd.II. vyplývá, že Borin-Ležák jest neuvěřitelný mezinárodní agent gestapa a dr. Locher bývalý předák Národní obce fašistické. Z uvedený Hlávka, funkcionář býv.agrární strany, jest v Londýně činným spolupracovníkem slovenského zrádce Brádecka, jenž usiluje o rozvrát státní jednoty Československé.

Zásilký letácké jsou většinou adresovány velkostatkářům, kteří jsou známi jako bývalí předáci agrární strany a některým velko-
průmyslníkům, o kterých je známo, že se účastnili protičesko-
slovenského spiknutí v době Mnichova a že dnes ve spojení s ur-
čnými reakčními kruhy v zahraničí usilují o hospodářské poško-
zení republiky a o sabotování dekrety prezidenta republiky o
sextatizaci klíčového průmyslu a bank.

Michni účastníci budování ilegální sítě jsou již zajištěni
a o celé řadě adresátů podléhajících zásilek bylo zjištěno, že
již delší dobu se nachází v zajišťovací vazbě buď pro kolabe-
rantickou činnost v dobách okupace nebo pro činy, směřující pro-
ti lidové demokratické formě státu v přítomnosti.

U zabavených materiálů se nachází Memorandum, které probíle-
ci dne 16. května m.r. odevzdali tehdejšímu britskému státnímu
tajemníkovu pro záležitosti zahraniční, Edenovi. U tomto Memo-
randu ješ prezident republiky dr. Eduard Beneš nazván neuprá-
vňm moci a legalita jeho prezidentské funkce ješ popírána.
Jestí tvzeno, že český národ nemá a nemá možnost, aby projevil
svoú svobodnou vůli a že všechny mezinárodní smlouvy a všechny
dekrety, podepsané prezidentem republiky a vládou, jsou neplatné.
Toto stanovisko ješ odůvodněno tím, že český národ ve skutečnosti
všbec nepovstál a zachoval prý v kolinnových dnech na okrajích
a ve vesnicích naprostý pasivní klid. Pražské povstání není hodno-
ceno jako povstání, nýbrž jako puč, jehož si národ nepřál, ba do-
konce toto povstání ješ nazýváno podevodem. Mezi „kompetentními“
představiteli českého národa a námcí bylo prý v souhlase s přáním
veškerého lidu ujednáno, že němcům bude umožněn volný odchod.
Toto ujednání nerpovědli námcí, nýbrž češi, čímž způsobili kře-
protili, kterému námcí prý chtěli zabrániti. Úmyslem prezidenta
Beneše bylo – dle tohoto Memoranda – zničití pamětihodnosti města
Prahy a nastolití svou vládu na troskách hlavního města. Prezident
republiky ješ při tom napaden výřasy, jež opakovaně nalze.

Proti koncepci svobodné a nezávislé Československé republiky
vstává upravené Memorandum koncepci „Česko-moravské republiky“,
federace s Polskem, při čemž otázka Slovenska ješ ponechávána
v závěsu.

U zabavených materiálů se nalézá dále „Poselství do vlasti“,
jež ješ tištěno ve známé londýnské tiskárně na nejjemnějším
japonském papíru. U tomto poselství se praví pod titulem „Cmí
z roku 1918“, že největší chybou bylo po první světové válce
rozbití Rakousko-uherského státu a vytvoření samostatné Českoslo-
venské republiky. Český národ měl nyní příležitost, aby se vypo-
ravoval opakování této osudné chyby, a vzhledem k tomu, že nyní
„podpodněm způsobem taková republika byla znovu vytvořena, má
všemi prostředky usilovati o to, aby nadále nevrátila a aby byla
zahrazena „Sezem středoevropských národů“, za spolupráce
a pod patronací belácké protisovětské a protičeskoslovenské
semaření.

Toto poselství jeť namířeno proti Sovětskému svazu a jeť neseno zahraničně politickou koncepcí vytláčení SSSR resp. jeho vlivu ze středoevropské politiky.

Dále byly zabaveny směrnice pro ilegální práci proti československé vládě, v nichž jsou vytyčena určitá pravidla pro konspirační „pracovníky“. Z těchto pravidel vyjímáme jen některá: na př.: Základně nemluvíti, vždy předstíráti souhlas s režimem a při tom nepřímě šířiti podporatnou šeptanou propagandu, v případě zadržení nemluvíti, zachováti krajní opatrnost, nescházeti se v soukromých bytech atd.

Dále byly zachyceny letáky, určené zemědělům, které obsahují obhajobu bývalé agrární politiky před Mnichovem a zejména vyžádají venkovské obyvatelstvo k politické spolupráci s rakouskými a maďarskými zemědělci, aby a jejich pomocí bylo docíleno „osvobození“ českých zemí.

Na zvláštním letáku, adresovaném bývalým stoupencům Národního sjednocení jeť přímá výzva, aby byla utvořena ústředí odporu a leták končí slovy: „Dzchopte se k činu, boj teprve nastává!“

Všechny tyto letáky byly včas na přepážkách zachyceny a mezi nimi také leták, adresovaný k socialistům, jimž jeť dáno za vzor Rakousko a Maďarsko.

Zemský odbor bezpečnosti, odd. II. po výsledcích, konaných Zemské ústřednou státní bezpečnosti a vojenskými orgány se všemi zajištěnými osobami civilními a vojenskými upozorňuje veřejnost na tyto okolnosti:

- 1./ Spolupráce občanstva při odhalování Brchalevských pláň jeť nejen občanskou demokratickou povinností každého jednotlivce, nýbrž zatajování poznatků jeť skutkovou podstatou trestného činu ve smyslu zákona na ochranu republiky a retribučního dekretu.
- 2./ Bezpečnostní orgány pod řízením ZOB/II pozorují, že některé vedoucí osobnosti nepřipustěných politických stran, zejména strany agrární, usilují o obnovu jejich činnosti a nepřímě nabázejí k sabotování vládního programu, k nedodávání zemědělských produktů a pod. Agrární reakce se pokouší o využití každé dezinfekční platformy ať v Národních výborech, ať v organizacích vládních stran, aby přispěla k uskutečnění velezrádné koncepce, jež má jedním střediskem jsou Brchalevští zrádci v Londýně.

Veřejnost se vyzývá, aby pomáhala orgánům národní bezpečnosti při odhalování všech zrádců. Podkopné agrární anaby jsou známé a jejich podporování jeť považováno za podporování velezrádných anab, jejichž střediskem jeť v zahraničí.

1946-1947
160949/1-13

Ministerstvo vnitra.
Č. Z/VIII-3138-19/2-1946. V Praze dne 6. března 1946.

Ministerstvu národní obrany,
- hlavní správa OBZ -
v Praze.

Důvěrné.

Předmět: Prechalova skupina - dotaz v dolní sněmovně. Pozornost věnovat činnosti Prechalovy skupiny.

V souvislosti s Prechalovou skupinou zasílá Vám ministerstvo vnitra, odbor pro politické zpravodajství, tyto další informace:

Nezávislý poslanec za londýnskou universitu Sir Ernest Graham Little, známý lékařský odborník, vznesl na britského ministra zahraničí písemný dotaz, zda učiní prohlášení o žádosti čsl. vlády za vydání šesti vedoucích činitelů, jichž jména mu jsou známa, kteří se účastnili hnutí odporu proti Němcům, jsou nyní v Anglii a mají důvod k obavě, že, budou-li vydáni, ztratí život v rukách svých politických nepřátel.

Na tento dotaz odpověděl písemně státní podtajemník v britském ministerstvu zahraničních věcí Hector McNeil dne 2. února 1946, že britská vláda neobdržela žádné žádosti od československé vlády ohledně vydání zmíněných osob.

Prechalově záležitosti věnovala pozornost jen emigrace z Československa, a to jak česká, tak i německá. Věc byla pozorně sledována, z některých míst však byl vysloven názor, že čsl. úředním prohlášením o Prechalově skupině se jemu a jeho společníkům dostalo určité reklamy v britských reakčních kruzích.

Také reakcionářská maďarská emigrace věnovala Prechalově skupině pozornost. Naproti tomu se o věc zajímá jen poměrně málo emigrace rakouská a říšskoněmecká.

9/1-13

Zpráva ministerstva vnitra z 6. března 1946 o dotazu britského poslance Ernesta Gordona Grahama-Little na britského ministra zahraničí ve věci vydání představitelů ČNV do Československa

Zdroj: ABS, f. 2M, sign. 10102

K věci: Podle rozhodnutí předsedy odboru zasílají se státnímu zastu-³⁴
pitelství u krajského soudu trestního v Praze trestní oznámení
na býv. gen. Lva Prchalu a příslušníky jeho skupiny.
Oznámení na Petře Přidávka a jeho skupinu bude učiněno zvlášť.

Exp.

Cj. jako vpředu
Věc

Přílohy: svazek

Státnímu zastupitelství
u krajského trestního soudu

v P r a z e .

Ministerstvo vnitra zasílá v příloze oznámení na býv. arm.gen.
Lva Prchalu a příslušníky jeho skupiny. Jmenování jsou důvodně podezřelí
z deliktů podle zákona na ochranu republiky, po případě z deliktů
podle retribučního dekretu a trestných činů jiných.

Oznámení na Petře Přidávka a jeho skupinu, která pracovala se sku-
pinou Prchalovou, bude tamějšímu úřadu zasláno v nejbližší době.

K osvětlení situace v zahraničí připojuje se opis zdejšího čj.
Z/VIII-3138-31/I-46 a připomíná se, že podrobnosti k jednotlivým
případům může uvést Ing. František Schwarz, který byl již vyslechnut
na zemské úředovně státní bezpečnosti Praha II, Washingtonova 7 a který
se patrně nachází ve vazbě krajského trestního soudu v Praze.

V Praze, dne 9. srpna 1946.

Sp. N. Lm.

Průvodní dopis ministerstva vnitra pro Státní zastupitelství u Krajského trestního soudu v Praze z 9. srpna 1946 o trestním oznámení na Lva Prchalu a spol.

Zdroj: ABS, f. 305, sign. 305-354-1

Trestní oznámení.

I.

E

Z-3153-15646.

P R C H A L A Lev, nar. 23.3.1892 ve Slezské Ostravě, okres Frýdek, přísl. moravská Ostrava, římsko-katolík, ženatý, otec jednoho syna, bývalý důstojník, dřívější vojenská hodnost: armádní generál, nyní bez hodnosti, otec Hugo Prchala, matka Albina, roz. Szmiszegová, národnost česká, vzdělání: gymnasium s maturitou, 4 semestry práv, vysoká škola válečná v Paříži, mluví: rusky, polsky, francouzsky, anglicky, německy.

II.

Lev Prchala jest důvodně podezřelý z trestných činů podlé zákona na ochranu republiky, resp. z deliktů podle retribučního dekretu.

III.

Lev Prchala jest ruský legionář. Od r. 1931 byl podnáčelníkem hlavního štábu, r. 1934 zemským vojenským velitelem v Košicích. V lednu 1938 stal se ministrem pro Podkarpatskou Rus. V březnových dnech r. 1939 nabídl prý německému konsulovi v Chustu své služby. Svědci: Dr. Palkovský, pplk. Svoboda.

Do Polska přijel v květnu 1939 v polském diplomatickém voze z Bratislavy. Ve Varšavě se stýkal s náčelníkem polského generálního štábu s generálem Stachiewiczem, s nímž se znal z doby svých studií na vysoké škole válečné a navázal také jak se zdá styk s polským ministerským předsedou plk. Beckem.

Brzy po svém příjezdu začal ve Varšavě organizovat opozici proti jednotnému vedení zahraničního odboje a stavěl se zejména proti prezidentu Dr. Benešovi. V tomto směru pracoval hlavně s Ing. Schwarzem a redaktorem Kahánkem. O této jeho činnosti mohou být slyšeni jako svědci zejména: býv. čs. vyslanec ve Varšavě Dr. Jurej Slávik a legační rada Dr. Zedwitz.

Ačkoliv byl velitelem čs. vojenské jednotky v Polsku, nepostaral se při pádu Polska o ni a přenechal veškerou péči tehdejšímu pplk. Ludvíku Svobodovi. Sám odejel do Francie.

Ve Francii spolupracoval s Česko-slovenskou národní radou, zejména tam, kde šlo o práci proti Dr. Benešovi a snažil se získati si přívržence v řadách armády. Jeho pomocníkem v tomto směru byl pravděpodobně major g.št. Ččeněk Sládeček. Důkazů pro toto tvrzení však není.

Lev Prchala v armádě ve Francii nesloužil.

V Anglii po propuštění skupiny Locherovy a Pridavkovy navázal s nimi opět styky a docházel na 66, Cornwall Garden, kde bylo středisko Česko-slovenské národní rady. Stýkal se tak často s Poláky. /Příl.1/.

Někdy před r. 1942 sdělil Ing. Františku Schwarzovi obsah tajných rozhovorů presidenta Dra. Beneše s československou generálitou před Michovem, jehož Schwarz použil v tisku. Prchala sám v tiskovém sporu s redaktorem Čechoslováka Bohušem Benešem

před britským soudem nabídl důkaz tajnými listinami z téže doby a tyto listiny též soudu předložil. V důsledku toho bylo proti němu zavedeno polním prokurátorem v Anglii vyhledávací řízení pro podezření ze zločinů podle §§ 380, 381: c v. tr. z. /viz příl. 2, dále spis pol. prokurátora v Anglii č. j. Pr 112-42, nyní u vojenského prokurátora v Praze a svazek „Prchala“, v exhibitu ministerstva vnitra/.

Poněvadž v Česko-slovenské národní radě hlavně vinou Petra Fridavky docházelo ke stálým třenicím a program stranám nevyhovoval, došlo dne 4.2.1943 k vytvoření nové organizace, nazvané „Asociace Čechů a Slováků“. Prchala se stal předsedou. Peter Fridavok místopředsedou. Ale ani tato instituce, jejímž úkolem bylo pracovat pro středoevropskou federaci podle představy polské, se dlouho neudržela. Dne 2.3.1943 rozdělila se „Asociace“ na Českou národní jednotu a Slovenskou národní jednotu. Předsedou České národní jednoty se stal Prchala. Obě tyto instituce prohlásily jménem svých národů, že bude existovat „Český stát“ /Čechy, Morava, Slezsko/ a „Slovenský stát“, které se budou vzájemně respektovat a nebudou zasahovat jeden druhému do jeho vnitřních poměrů. Oba tyto státy budou členy „Středoevropské federální Unie“, v jejímž čele bude Polsko. Dohoda zmíněného druhu byla podepsána dne 9.3.1943 v Kensington, Londýn a byla uveřejněna ve slovenském znění v cyklostilovaném pamfletu „Slovákovi v Anglicku“ /příl. 3/ a pak dne 17.8.1943 v americkém časopise „Slovák v Americe“.

Prchala v dopise ministru národní obrany doznal, že toto prohlášení podepsal a bylo tudíž proti němu polním prokurátorem v Anglii zavedeno vyhledávací řízení pro podezření ze zločinů podle § 2 zák. č. 50/23 Sb. na ochranu republiky. /Viz spis pol. prokurátora v Anglii č. j. Pr 240-43, nyní u vojenského prokurátora v Praze/.

Další činnost České národní jednoty směřuje proti prezidentu Dr. Benešovi a proti čs. zahraniční vládě, jejíž činnost má být za každou cenu ochromena. V roce 1944 vydala ČNJ pamflet „The Future of Europe“, kde útočí svým obvyklým způsobem na čs. zahraniční činitele a československou samostatnost nahrazuje Středoevropskou federální unií. /Viz trestní oznámení na Dra Lochera.

Útoky se zvyšovaly zejména po uzavření sovětsko-československé dohody a poté po odjezdu čs. vlády z Londýna na čs. státní území.

Dne 1.6.1945 vydala Čs. národní jednotu, která mezitím změnila název na Český národní výbor, leták „Poselství do vlasti“, který podepsal Prchala se svým štábem. /Příl. 4/. Tento leták a různé jiné byly všemi možnými prostředky pašovány do ČSR, jak to otevřeně říká Ležák-Borin v časopise Patriot. /Viz trestní oznámení Ležák-Borin/.

Český národní výbor však se nesnažil ovlivnit jen československý lid, nýbrž usilovat podvrátit důvěru v čs. zahraniční vládu též u jejích spojenců. K tomu cíli směřoval „Open Letter“, který ČNV podal dne 20.1.1944 britskému ministru zahraničních věcí Anthony Edenovi. /Příl. 5/. Tento dokument podepsal Prchala jako předseda výboru.

-3-

48

Proti nové čs. vládě směřoval další leták ČNV ze dne 25.8.46. /Přil. 6/.

Dne 15.1.1946 vydala skupina Prchalova Anglicky psaný cyklostilovaný leták v důsledku prohlášení ministra informací Kopeckého, že čs. vláda požádá o vydání skupiny Prchalovy. Prchala se svými napomahači se v tomto letáku obrací na britskou veřejnost a praví, že sice nevěří, že by jej Britové vydali i s jeho skupinou čs. úřadům, ale že doporučuje, aby čtenář letáku napsal své mínění o tom britským úřadům.

V letáku jsou líčeni členové předsednictva ČNV jako znamenití mužové, kteří bojují jen za svobodu českého lidu a opět se hrubě útečí na členy čs. vlády.

Když se v lednu 1946 dověděl ČNV o zatčení některých Prchalovců v ČSR, vydal dne 15.II.1946 anglicky další surový leták proti čs. vládě. /Přil. 8/.

Ikdyž je jisto, že hlavními iniciátory Prchalovy aktivity jsou Borin-Ležák a Dr Locher, je nesporné, že Prchala nese plnou trestní zodpovědnost.

Je nutno uvést, že v srpnu 1945 ministerstvo národní obrany odňalo administrativním řízením Lvu Prchalovi jeho hodnost armádního generála.

Poněvadž činnost ČNV trvá i nadále, bude tamní úřad čas od času o nových skutkových podstatách informován.

V Praze, dne 8. srpna 1946.